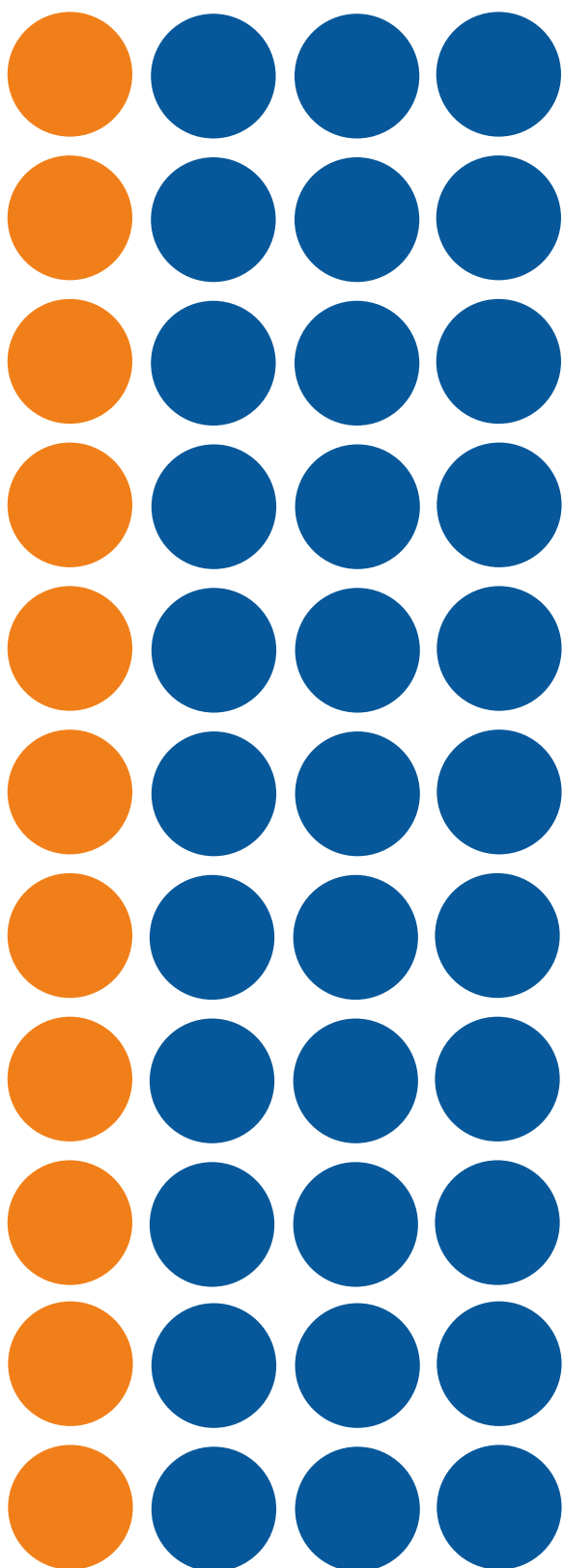

Denna text är en översättning som nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan har låtit göra av ett finskspråkigt kollektivavtal. Kollektivavtalets parter har inte kommit överens om den svenskspråkiga kollektivavtalstexten. Om tolkningen av den svenskspråkiga översättningen leder till ett annat slutresultat än det ursprungliga finskspråkiga kollektivavtalet, ska man följa det finskspråkiga kollektivavtalet. Nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan är inte ansvarig för de skador som uppkommer på grund av eventuella felaktigheter i översättningen.

Tämä on työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunnan teettämä käännös suomenkielisestä työehtosopimuksesta. Työehtosopimuksen sopijaosapuolet eivät ole sopineet ruotsinkielisestä työehtosopimustekstistä. Mikäli ruotsinkielisen käännöksen tulkinta johtaa erilaiseen lopputulokseen kuin alkuperäinen suomenkielinen työehtosopimus, tulee noudattaa suomenkielistä työehtosopimusta. Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta ei vastaa käännöksen mahdollisista virheellisyyksistä aiheutuvista vahingoista.

Kollektivavtal för plastproduktindus trin och kemiproduktindus trin

21.2.2025–31.12.2027

KOLLEKTIVAVTAL FÖR
PLASTPRODUKTINDUSTRIN OCH
KEMIPRODUKTINDUSTRIN

mellan

KEMIINDUSTRIN RF, PLASTINDUSTRIN RF

och

INDUSTRIFACKET RF

21.2.2025–31.12.2027

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I	ALLMÄNT	11
1 §	Avtalets tillämpningsområde	11
	HEMARBETARE	11
	DELTIDSARBETE.....	12
2 §	Organiseringsfrihet	12
3 §	Komplementavtal.....	12
4 §	Kollektivavtalets bindande verkan och arbetsfredsförpliktelse	12
	AVTALETS BINDANDE KRAFT	12
	ARBETSFRED OCH TILLSYNSSKYLDIGHET	13
5 §	Arbetsförhållandets uppkomst och upphörande	14
	DIREKTIONSRÄTT	14
	INTERIMISTISKT ARBETSINTYG.....	15
	VISSTIDSARBETSAVTAL	15
	INTRODUKTION OCH HANDLEDNING.....	15
	UPPSÄGNINGSTIDER.....	16
	BERÄKNING AV FÖRHANDLINGSTIDEN.....	17
	PROTOKOLLSANTECKNING:	17
II	ARBETSTID	17
6 §	Ordinarie arbetstid	17
	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	17
	10 TIMMAR	18
	FLEXTID	19
	PERIODARBETE.....	22
	NATTARBETE	22
	FRIDAGAR	22
	VECKOR MED SÖCKENHELG.....	22
	ARBETSSKIFTSFÖRTECKNING OCH PLAN FÖR UTJÄMNING AV ARBETSTID ...	22
	ÄNDRING I ARBETSSKIFTSFÖRTECKNINGEN ELLER I PLANEN FÖR UTJÄMNING AV ARBETSTID	23
	ÖVERGÅNG FRÅN EN ARBETSTIDSFORM TILL ANNAN.....	23
	AVLÖSNING OCH VÄXLING AV SKIFT.....	23
	AVVIKELSER	24
	BÖRJAN AV ARBETSVECKA OCH ARBETSDYGN	24
	INLEDANDE OCH AVSLUTANDE ARBETEN	24

OMVANDLING AV TILLÄGG	25
AVTAL OM FLYTTNING AV LÖNEBETALNINGSTIDPUNKTEN	25
7 § Arbetstid i dagarbete samt ett- och tvåskiftsarbete	26
ARBETSTIDENS LÄNGD	26
UTJÄMNING AV ARBETSTIDEN/ARBETSTIDSUTJÄMNINGSDAGAR.....	26
INTJÄNING AV LEDIGHET	27
BEVILJANDE AV UTJÄMNINGSLEDIGHET	28
AVVIKANDE AVTAL OM UTJÄMNINGSLEDIGHET	29
UTJÄMNING AV ARBETSTID/GENOMSNIITTLIG VECKOARBETSTID	29
8 § Intermittent treskiftsarbete	30
TILLÄMPNINGSOMRÅDE	30
ARBETSTIDENS LÄNGD	30
UTJÄMNING AV ARBETSTIDEN	30
9 § Kontinuerligt treskiftsarbete.....	31
TILLÄMPNINGSOMRÅDE	31
ARBETSTIDENS LÄNGD	31
ARRANGERANDE AV ORDINARIE ARBETSTID	32
10 § Vilotider	33
DAGLIG VILOPAUS REKREATIONSPAUS	33
REKREATIONSPAUS	33
VILOPAUS.....	34
DYGNSVILA	34
LEDIGHET PER VECKA	34
11 § Övertidsarbete	35
ÖVERTID PER DYGN.....	35
ÖVERTID PER VECKA	36
FASTSTÄLLNING AV ÖVERTIDSARBETE VID ÖVERGÅNG TILL ANNAN	
ARBETSTIDSFORM	36
ÖVERTID I KONTINUERLIGT SKIFTARBETE.....	36
ERSÄTTNING ENLIGT REGLERNA FÖR ÖVERTID PER VECKA	37
UTBYTE AV ÖVERTIDSARBETE TILL FRITID	37
MAXIMAL ARBETSTID.....	37
VILOPAUS FÖRE ÖVERTIDSARBETE	37
SÖNDAGSFÖRHÖJNING	37
DIVISOR AV MÅNADSLÖN	38
12 § Utryckningsarbete.....	38
FÖRUTSÄTTNINGAR	38

UTRYCKNINGSPENNING	38
13 § Jourberedskap.....	39
III ARBETSLÖNER	40
14 § A. Lön enligt arbete	40
LÖN ENLIGT SVÅRIGHETSKLASS	40
NORMTIMLÖNERNA FÖR UNGA ARBETSTAGARE.....	42
14 § B. Individuell lön	44
FASTSTÄLLNING AV DEN INDIVIDUELLA LÖNEN	44
TJÄNSTETIDSTILLÄGG	45
15 § Prestationslönearbete.....	47
PRISSÄTTNINGSGRUND.....	47
PRISSÄTTNINGSGRUND.....	47
DEL- ELLER BLANDACKORD	47
PREMIELÖN	47
AVTAL OM ACKORD	48
ÄNDRINGAR I PRODUKTIONSMETODERNA	48
GRANSKNING AV PRISSÄTTNINGEN	48
AVSLAG AV ACKORD.....	48
GRUPPACKORD.....	49
AVBRYTANDE AV ACKORD	49
ARBETSSTUDIER	49
16 § Tillägg för skift-, kvälls- och nattarbete.....	50
SKIFTTILLÄGG.....	50
LOKALA AVTAL OM TILLÄGG FÖR SKIFT-, KVÄLLS- OCH NATTARBETE.....	50
17 § Överflyttning till annat arbete	51
LÄGRE AVLÖNAT ARBETE	51
HÖGRE AVLÖNAT ARBETE	51
18 § Löneutbetalning	51
19 § Månadslön	52
ÖVERGÅNG TILL MÅNADSLÖN.....	52
DELNING AV MÅNADSLÖN.....	52
20 § Medeltimlön	53
BERÄKNINGSPERIOD.....	53
ARBETSTAGARE PÅ TIMLÖN	53
ARBETSTAGARE PÅ MÅNADSLÖN	53

ANVÄNDNINGSPERIOD AV MEDELTIMLÖN.....	54
ANVÄNDNINGEN AV MEDELTIMLÖN	54
IV SÄRSKILDA ERSÄTTNINGAR	55
21 § Helgdagsersättning.....	55
HELGDAGSERSÄTTNING	55
22 § Ersättning för stor högtidsdag	56
ERSÄTTNING FÖR STOR HÖGTIDSDAG	56
23 § Resekostnader och dagtraktamenten	57
ARBETE SOM UTFÖRS UTANFÖR FABRIKSOMRÅDET.....	57
1 Allmänna bestämmelser	57
RESANS BÖRJAN OCH SLUT	58
KOMMENDERINGSORT	58
ARBETSKOMMENDERING	58
SKYLDIGHET ATT MEDDELA OM ARBETSKOMMENDERING	58
2 Resekostnadsersättningar	59
SOVPLATS.....	60
INKVARTERINGSKOSTNADER	61
NATTRESEPENNING	61
RESEERSÄTTNINGAR PÅ KOMMENDERINGSORTEN	61
HEMRESOR VID VISSA HÖGTIDSDAGAR.....	62
3 Resereglemente	62
24 § Arbete utomlands	62
1 Allmänna bestämmelser	62
2 Dagtraktamente.....	63
3 Resereglemente	63
25 § Övriga ersättningar	63
VAL	63
BEMÄRKELSEDAGAR.....	63
VÄRNPLIKTSUPPBÅD.....	64
RESERVÖVNINGAR	64
BEGRAVNING, VIGSEL OCH REGISTRERING AV PARTNERSKAP	64
V SOCIALA BESTÄMMELSER.....	64
26 § Lön för sjuktid	64

KARENSDAG	64
KONSTATERANDE AV ARBETSOFÖRMÅGA	65
ERSÄTTNINGSPERIOD	65
KORTARE ÄN EN MÅNADS ANSTÄLLNINGSFÖRHÅLLANDE	65
KARENSDAGEN BORTFALLER	66
INSJUKNANDE MITT UNDER EN ARBETSDAG	66
AVSLÅENDE AV SJUKLÖN	66
AVDRAG.....	66
ANMÄLNINGSPLIKT	67
FÖRFARINGS DIREKTIV FÖR UTBETALNING AV LÖN FÖR SJUKTID	67
ARBETSOFÖRMÅGA KONSTATERAS MED ETT INTYG SOM GODKÄNTS AV ARBETSGIVAREN	67
OKLARHETER I ANSLUTNING TILL LÄKARINTYG	68
MISSBRUK AV LÖNEFÖRMÅNER SOM GRUND FÖR AVSLUTANDE AV ARBETSAVTAL	68
TILL ARBETSGIVAREN BÖR MEDDELANDE OM INSJUKNANDE LÄMNAS OM MÖJLIGT INNAN ARBETSSKIFTET BÖRJAR	68
REDUCERING AV DE PROBLEM SOM SJUKFRÅNVARON SKAPAR.....	69
ERSÄTTANDE ARBETSUPPGIFTER	69
27 § Gravditets- och föräldraledighet samt vårdledighet	69
LÖN UNDER GRAVIDITETSLEDIGHET	69
LÖN UNDER FÖRÄLDRALEDIGHET	70
TOTALPLAN	71
28 § Vård av insjuknat barn	71
RÄTT TILL TILLFÄLLIG VÅRDLEDIGHET	71
LÖN FÖR TILLFÄLLIG VÅRDLEDIGHET	71
SVÅRT SJUKT BARN	72
29 § Läkarundersökningar	75
LAGSTADGADE HÄLSOKONTROLLER.....	75
ÖVRIGA LÄKARUNDERSÖKNINGAR	75
BERÄKNING	75
30 § Arbetarskydd	76
31 § Grupplivförsäkring	76
32 § Semester	77
SEMESTERNS LÄNGD	77
DAGAR LIKSTÄLLDA MED ARBETAD TID.....	78
SEMESTERPREMIE	78

33 § Matsalar och klädskap	80
VI FÖRTROENDEMÄN, ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGA OCH FACKAVDELNING	80
34 § Förtroendemän och arbetarskyddsfullmäktiga	80
35 § Fackavdelningens möten	83
36 § Innehållning av medlemsavgift till fackförening	83
37 § Anslagstavlor	84
VII FÖRHANDLINGSORDNING	84
38 § Personliga angelägenheter som hänför sig till arbetsförhållandet ..	84
39 § Lokala avtal	85
40 § Medling av meningsskiljaktigheter	87
VIIISÄRSKILDA BESTÄMMELSER	87
41 § Möten inom Industrifacket rf:s förvaltningsorgan.....	87
42 § Utbildningar och utvecklingstillfällen	88
43 § Rationalisering.....	88
44 § Företagets interna informationsverksamhet	89
45 § Anlitande av utomstående arbetskraft.....	89
46 § Ordningsregler	89
47 § Avtalets giltighet	90
UNDERTECKNINGSPROTOKOLL FÖR FÖRNYANDE AV KOLLEKTIVAVTALET FÖR ARBETSTAGARE INOM PLASTPRODUKTINDUSTRIN OCH KEMIPRODUKTINDUSTRIN FÖR TIDEN 21.2.2025–31.12.2027	91
LÖNESYSTEMET FÖR PLASTPRODUKTINDUSTRINS OCH KEMIPRODUKTINDUSTRINS ARBETSTAGARE.....	118
1 Lönesystemets struktur	118
UPPGIFTERNAS SVÅRIGHETSGRAD	118
DEN PERSONLIGA LÖNEDELEN	118
TJÄNSTETIDSTILLÄGG	119
2 Lönebildningen	119
3 Lönerna enligt uppgifternas svårighetsklass	119

NY ARBETSTAGARES INGÅNGSLÖN	119
4 Företagsanpassade system	119
5 Lönesystemets underhåll och lön	120
6 Direktiv och avgörande av meningsskiljaktigheter	120
7 Fastställande av den individuella lönedelen	120
ALLMÄNT AVTAL.....	125
KAPITEL 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	125
UTGÅNGSPUNKTER	125
GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER	125
DIREKTIONSRÄTT	125
FÖRHANDLINGAR MELLAN PARTERNA OCH BEGÄRAN OM UTLÅTANDEN	125
FÖRHANDSMEDDELANDE OM ARBETSKONFLIKT	126
TILLÄMPNINGSOMRÅDE	126
ORGANISATIONS- OCH DYLIKA ÄNDRINGAR	126
LAGHÄNVISNINGAR.....	126
KAPITEL 2 SAMARBETET PÅ ARBETSPLATSERNA.....	126
UTVECKLINGSVERKSAMHET.....	126
SAMARBETETS FÖRVERKLIGANDE	127
VERKSAMHET FÖR UPPRÄTTHÅLLET AV DE ANSTÄLLDAS ARBETSFÖRMÅGA.....	128
KAPITEL 3 SAMARBETSUPPGIFTER OCH SAMARBETSORGANISATIONER	128
3.1 BESTÄMMELSER SOM GÄLLER FÖRTROENDEMÄN.....	128
VAL	128
GEMENSAM SYN PÅ UTVECKLINGSBEHOV	129
UPPGIFTER	129
FÖRHANDLINGSORDNING	129
3.2 BESTÄMMELSER OM ARBETARSKYDD	130
UPPGIFTER	130
SKYDDSOMBUD.....	131
ARBETARSKYDDSKOMMISSION	131
BEGRÄNSNING AV TILLÄMPNINGSOMRÅDET	131
3.3 MEDDELANDEN	131
KAPITEL 4 BESTÄMMELSER OM FÖRTROENDEMÄNNENS OCH ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGS SAMT SKYDDSOMBUDETS STÄLLNING	132

4.1	BEFRIELSE FRÅN ARBETET OCH ERSÄTTNING AV INKOMSTBORTFALL	132
4.2	STÄLLNING	133
4.3	ANSTÄLLNINGSSKYDD	135
4.4	SUPPLEANTER	137
KAPITEL 5 ARBETSGIVARENS INFORMATIONSPLIKT		138
	LÖNESTATISTIK- OCH PERSONUPPGIFTER.....	138
	UPPGIFTERNA OM UTOMSTÅENDE ARBETSKRAFT.....	138
	LÄROAVTALS- OCH UTBILDNINGSAVTALSELEVER	138
	BOKFÖRING AV ARBETSTIDEN.....	139
	UPPGIFTERNAS KONFIDENTIELLA KARAKTÄR.....	139
	FÖRFATTNINGSSAMLINGAR.....	139
	UPPGIFTER SOM GÄLLER FÖRETAGET	139
	TYSTNADSPLIKT	140
KAPITEL 6 PERSONALENS INTERNA INFORMATION OCH		
	ORDNANDE AV MÖTEN.....	140
KAPITEL 7 UTBILDNING.....		140
7.1	YRKESMÄSSIG UTBILDNING	140
7.2	GEMENSAM UTBILDNING.....	141
7.3	FACKFÖRENINGSAUTBILDNING, ARBETSFÖRHÅLLANDETS BESTÅND	
	OCH ANMÄLNINGSTIDER	142
7.4	ERSÄTTNINGAR.....	142
7.5	SOCIALA FÖRMÅNER	143
KAPITEL 8 ANLITANDE AV UTOMSTÅENDE ARBETSKRAFT		143
8.1	ALLMÄNT.....	143
8.2	UNDERLEVERANS	144
8.3	HYRD ARBETSKRAFT	144
KAPITEL 9 AVTALETS BINDANDE VERKAN.....		145
SEMESTERLÖNEAVTAL 2005.....		146
UPPSÄGNINGSSKYDDSAVTAL		148
I	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER.....	148
1 §	Allmänt tillämpningsområde	148
2 §	Grunderna för uppsägning	149
3 §	Uppsägningstider	150
4 §	Underlåtenhet att iaktta uppsägningstid	152

5 §	Meddelande om uppsägning	153
6 §	Meddelande om uppsägningsgrunden	153
II	UPPSÄGNING AV ORSAK SOM ÄR BEROENDE AV ARBETSTAGAREN	153
7 §	Tillämpningsområde	153
8 §	Verkställande av uppsägning	153
9 §	Hörande av arbetstagare	153
10 §	Domstolsbehandling	154
11 §	Skiljemannaförfarande	154
12 §	Ersättning för ogrundad uppsägning av arbetsavtal	154
13 §	Ersättningsbelopp	154
III	PERMITTERING	155
14 §	Permittering	155
15 §	Förhandsinformation	156
16 §	Meddelande om permittering	156
	AVVIKELSER I PERMITTERINGSMEDDELANDETS TIDSFRISTER	157
	ARBETSGIVARENS ERSÄTTNINGSSKYLDIGHET I VISSA EXCEPTIONELLA SITUATIONER	157
	EXCEPTIONELLA PERMITTERINGSSITUATIONER.....	158
	PERMITTERING OCH FÖRKORTAD ARBETSTID	159
	MEDDELANDE OM ÅTERUPPTAGANDE AV ARBETET	159
	ANNAT ARBETE UNDER PERMITTERINGSTIDEN	160
	BOSTAD UNDER PERMITTERINGSTIDEN.....	160
IV	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER	160
17 §	Turordning vid reduktion av arbetskraft	160
18 §	Anmälan om uppsägning eller permittering till förtroendemannen och Arbetskraftsmyndigheterna	161
19 §	Återanställning	161
20 §	Sanktionssystem.....	162
21 §	Bestämmelse om ikraftträdande.....	162

BILAGA 1 KEMIINDUSTRINS MODELL FÖR UNGA LÄROAVTALSSTUDERANDE UNDER 20 ÅR	163
BILAGA 2 FÖRTROENDEMANNENS OCH ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGENS RÄTT TILL INFORMATION ...	168
BILAGA 3 MÖJLIGHETER ATT INGÅ LOKALA AVTAL I KOLLEKTIVAVTALET	171
BILAGA 4 TILLÄMPNINGSANVISNING SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG OCH FACKFÖRENINGSBILDNING	175
BILAGA 5 ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRETAGET SKA ÖVERLEVA EKONOMISKA SVÅRIGHETER	178
BILAGA 6 SOMMARPRAKTIKPROGRAMMET LÄR KÄNNA ARBETSLIVET OCH TJÄNA EN SLANT 2025–2027	180
BILAGA 7 ANVISNING FÖR DISTANS- OCH HYBRIDARBETE'	182
ARBETSTAGARES ÅRSARBETSTID I KEMIINDUSTRIN 2024–2028 (8 timmars arbetsdag).....	184

KOLLEKTIVAVTAL FÖR PLASTPRODUKTINDUSTRIN OCH KEMIPRODUKTINDUSTRIN

mellan

**KEMIINDUSTRIN RF,
PLASTINDUSTRIN RF**

och
INDUSTRIFACKET RF

I ALLMÄNT

1 § Avtalets tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kollektivavtal tillämpas på sådana till Kemiindustrin rf och Plastindustrin rf hörande företag som idkar plastprodukt- och kemiproduktindustri och på samtliga arbetstagare vid desamma.

Hemarbetare

På hemarbetare tillämpas detta avtal till följande delar:

Till hemarbetare betalas i samband med varje löneutbetalning ett särskilt tillägg om 13 % som kompensation för semesterersättning och för semesterpremie.

När anställningsförhållandet fortgått utan avbrott i minst ett år är tillägget som motsvarar semesterersättningen och semesterpremien 16,5 %.

Då man i kollektivavtalet avtalar om löneförhöjningar, höjs lönerna för arbetstagare som arbetar hemma vid motsvarande tidpunkter och i motsvarande utsträckning som andra arbetstagares löner. Höjningen görs som en allmän förhöjning.

För deltidsanställda arbetstagare beräknas förhöjningens belopp utifrån förhållandet mellan den överenskomna arbetstiden och full arbetstid.

Deltidsarbete

Det är fråga om deltidarbete i de situationer där arbetstagarens arbetstid enligt arbetsavtalet fortgående eller i genomsnitt underskrider den kollektivavtalsenliga ordinarie arbetstiden.

Deltidsarbete kan förekomma exempelvis i samband med:

Ett anställningsförhållande som underskrider den i kollektivavtalet avtalade ordinarie arbetstiden, partiell vårdledighet, deltidspension, deltidstillägg eller altemneringsledighet.

De ekonomiska förmåner som i detta kollektivavtal är avsedda för deltidarbeteande arbetstagare fastställs i proportion till den avtalade arbetstiden och full arbetstid.

2 § Organiseringsfrihet

Arbetsgivarna och arbetstagarna äger rätt att fritt besluta om sin anslutning till fackliga organisationer.

3 § Komplementavtal

Som del av detta kollektivavtal iakttas följande avtal:

- Allmänna avtal EK (TT/AFC) – FFC
- Avtalet om arbetarskyddscentralen jämte arbetsreglemente 19.3.1997

Avtal mellan förbunden

- Semesterlöneavtal
- Allmänt avtal
- Avtal om uppsägningskydd

4 § Kollektivavtalets bindande verkan och arbetsfredsförpliktelse

Avtalets bindande kraft

1. Detta kollektivavtal binder undertecknade förbund och deras underföreningar samt de arbetsgivare och arbetstagare som är eller under avtalets giltighetstid varit medlemmar i dessa föreningar.

Arbetsfred och tillsynsskyldighet

2. Förbunden och deras underföreningar är skyldiga att tillse att de föreningar, arbetsgivare eller arbetare, som är medlemmar i dem och berörs av avtalet, inte tillgriper kampåtgärder och inte bryter mot kollektivavtalets bestämmelser.
3. Fackavdelningen, förtroendemän som företräder fackavdelningen och arbetsgivaren är skyldiga att upprätthålla arbetsfreden på arbetsplatsen. När fackavdelningen, förtroendemännen eller arbetsgivaren får kännedom om hot om störning av arbetsfreden, är dessa skyldiga att utan dröjsmål underrätta förbunden om detta och alla omständigheter som påverkar dess bedömning. De lokala parterna ska avstå från alla stridsåtgärder tills förbunden har behandlat ärendet.
4. Efter att ha tagit emot ett meddelande som avses i punkt 3 ska förbunden utan dröjsmål utreda orsaken till den överhängande arbetskonflikten och ge en bedömning om huruvida den överhängande stridsåtgärden strider mot lagen om kollektivavtal. Förbunden underrättar de lokala parterna om sin ståndpunkt. Om en stridsåtgärd enligt förbundens bedömning strider mot lagen om kollektivavtal får inga stridsåtgärder vidtas. Fackavdelningen måste följa förbundens syn och avstå från stridsåtgärder eller om det redan pågår en störning av arbetsfreden ska stridsåtgärderna upphöra och arbetsfreden ska omedelbart återställas.

Förbunden ska ge anvisningar till de lokala parterna om upprätthållande av arbetsfred. På de lokala parternas begäran ska förbunden samt arbetsgivaren och huvudförtroendemannen inom tre vardagar utreda vilka gemensamma åtgärder som de anser vara nödvändiga för det som tvisten som äventyrar arbetsfreden gäller och vilka dess orsaker är samt vilka följderna av en eventuell stridsåtgärd är. Om det förekommer lokala meningsskiljaktigheter om tillämpningen eller tolkningen av kollektivavtalet, ska ärendet behandlas i den förhandlingsordning som avses i 40 § i kollektivavtalet.

5. För vidtagande av stridsåtgärder som strider mot lagen om kollektivavtal och försummelse av tillsynsskyldigheten kan enligt lagen om kollektivavtal utdömas en plikt. Enligt förbundens ståndpunkt
 - om fackavdelningen eller arbetsgivaren har försummat sina skyldigheter enligt punkterna 3–4 ska detta tas i beaktande som en faktor som höjer plikten och
 - som en faktor som höjer eller sänker plikten som förordnas bör även beaktas förbundens åtgärder enligt punkt 4 för att förhindra en arbetskonflikt.
6. Kemiindustrin rf förbinder sig att inte driva en arbetsfredstalan om hot om stridsåtgärder om ett förfarande enligt punkterna 3–4 fortfarande pågår mellan förbunden.

Protokollsanteckning 1:

Efter att ha tagit emot ett meddelande enligt punkt 3 ska förbunden utan dröjsmål och senast inom ett dygn ge en bedömning enligt punkt 4 om huruvida den överhängande stridsåtgärden strider mot kollektivavtalslagen.

Protokollsanteckning 2:

Parterna konstaterar att hot om arbetskonflikt inte ska användas som en påtryckningsmetod för att ändra det gällande kollektivavtalet eller ett lokalt avtal eller ett praktiskt villkor enligt kollektivavtalet eller tolkningen av kollektivavtalet. Meningsskiljaktigheter som gäller tillämpningen av kollektivavtalet ska behandlas enligt förhandlingsordningen som avses i 40 § i kollektivavtalet, och inte i den ordning som avses i denna paragraf.

5 § Arbetsförhållandets uppkomst och upphörande

Direktionsrätt

1. Arbetsgivares rätt är att anta och avskeda arbetare samt att bestämma om arbetsledningen. Arbetstagaren är skyldig att iaktta bestämmelser och direktiv utfärdade av arbetsgivaren eller dennes representant, om dessa inte strider mot gällande lagstiftning, detta kollektivavtal eller arbetsreglementet.

Arbetstagaren utför det arbete arbetsledningen anvisat honom och arbetsgivaren äger rätt att vid förefallande behov flytta över arbetstagare till annat arbete.

Interimistiskt arbetsintyg

2. Under pågående arbetsförhållande skall arbetstagare vid behov få ett interimistiskt arbetsintyg. Av intyget bör framgå hur länge arbetsförhållandet varat, arbetsuppgiftens natur, samt ytterligare, ifall arbetstagaren därom anhåller, vitsord för hans arbetsskicklighet, flit och uppförande.

Visstidsarbetsavtal

3. Ett visstidsarbetsavtal kan ingås enligt bestämmelserna i gällande arbetsavtalslag.

Protokollsanteckning 1:

Förbunden anser det viktigt att arbetsavtalets innehåll görs så klart att det inte ger anledning till senare meningsskiljaktigheter. Förbunden rekommenderar att arbetsavtal för nya arbetstagare görs i skriftlig form.

Introduktion och handledning

4. Arbetsgivaren bör på sätt som avses i § 14 i arbetsskyddslagen se till att nya arbetstagare får tillräcklig introduktion och handledning i sitt arbete.

Arbetsintroduktion är en planmässig utbildningsverksamhet, där en ny arbetstagare under ledning av en handledare introduceras enligt ett inskolningsprogram, som upplagts och godkänts på förhand, för att lära sig känna arbetsplatsen och de arbetsuppgifter som han kommer att utföra samt för att uppmärksammas på de faromoment som förekommer i arbetsmiljön och hur de kan avvärjas.

Till en arbetstagare som arbetsgivaren särskilt utsett till handledare, som vid sidan av sitt eget arbete enligt ett fastställt inskolningsprogram eller motsvarande, introducerar och handleder en ny arbetstagare för att lära sig känna sin arbetsomgivning och sina arbetsuppgifter, betalas för de timmar som åtgår till introduktionen och handledningen en skild timersättning som är 7 % av hans medeltimförtjänst, ifall man inte på annat sätt beaktat introduktionen och handledningen i hans lön.

5. Huvudförtroendemannen ska utan dröjsmål underrättas om att en ny arbetstagare anställs.

I introduktionen för arbetstagare ingår också information som ges av arbetsgivarens representant, huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen tillsammans om företagets samarbetssystem, det lokala avtalsförfarandet och möjligheterna i kollektivavtalet att ingå lokala avtal.

Som ny arbetstagare betraktas också en person inom huset som övergår till en helt ny arbetstagaruppgift och som inte har någon tidigare erfarenhet av arbetsuppgiften i fråga. En sådan arbetstagare som förflyttas inom huset kräver vanligtvis inte lika omfattande introduktion tidsmässigt och kvantitativt.

Lokalt kan avtalas om betalning av handledningsersättning även av annan typ.

Protokollsanteckning 1:

Det bör utarbetas en så tydlig handledningsplan att det inte senare kan uppstå meningsskiljaktigheter om på vilket sätt och hur länge handledningen pågår.

Protokollsanteckning 2:

Introduktion och handledning av sommarvikarier samt olika praktikanter hör till arbetstagarnas normala arbetsuppgifter och för handledningen och introduktionen av dessa betalas inte skild ersättning.

Uppsägningstider

6. Uppsägningstiderna bestäms enligt § 3 i det bifogade avtalet om uppsägningsskydd, om inte annat avtalats i samband med uppsägningen.

Beräkning av förhandlingstiden

7. Om det på arbetsplatsen uppstår behov av att säga upp eller permittera arbetstagare eller överföra arbetstagare till deltid av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker eller på grund av omorganisering av arbetsgivarens verksamhet, ska en arbetsgivare som hör till tillämpningsområdet för samarbetslagen (1333/2021) iaktta bestämmelserna i denna lag, dock med de undantag som avtalas i denna punkt. Samarbetslagen utgör inte del av kollektivavtalet. Bestämmelserna i denna punkt kompletterar lagen och ersätter motsvarande punkter i den.

När en arbetsgivare som omfattas av samarbetslagen överväger att säga upp eller permittera arbetstagare eller överföra arbetstagare till deltid av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker eller på grund av en omorganisering av arbetsgivarens verksamhet, anses samarbetsförpliktelserna vara uppfyllda med avvikelse från bestämmelserna i 19 § om uppgörande av en förhandlingsframställning och i 23 § om fullgörande av förhandlingsskyldigheten, förutsatt att förhandlingar har förts i enlighet med samarbetslagen sedan en skriftlig förhandlingsframställning har gjorts upp samt har förts utgående från på förhand presenterade nödvändiga fakta och under den förhandlingstid som fastställs i 23 § i samarbetslagen, såvida inget annat om förhandlingstiden har beslutats med stöd av lagen.

Protokollsanteckning:

Paragrafhänvisningarna till samarbetslagen inom företag är enbart informativa.

II ARBETSTID

6 § Ordinarie arbetstid

Allmänna bestämmelser

I frågor som gäller arbetstiden iakttas gällande lagbestämmelser.

Den ordinarie arbetstiden är högst 8 timmar i dygnet och 40 timmar i veckan.

Den ordinarie veckoarbetstiden kan även arrangeras så att den i genomsnitt är 40 timmar i dag- och tvåskiftsarbete under en period av högst 52 veckor, förutsatt att det på förhand har gjorts upp en plan för utjämning av arbetstid för arbetet för minst den tid under vilken den ordinarie veckoarbetstiden utjämnas till genomsnittet.

Den ordinarie dygnsarbetstiden kan genom lokalt avtal förlängas till högst 12 timmar när den maximala arbetstiden per vecka är 50 timmar. Arbetstiden bör i dylika fall utjämnas till i genomsnitt 40 timmar per vecka under en period av högst ett kalenderår.

Protokollsanteckning:

De särskilda bestämmelser som gäller arbetstider och arbetstidsarrangemang i olika arbetstidsformer har antecknats i paragraferna 7, 8 och 9 i detta kollektivavtal:

Innan ett nytt arbetstidsarrangemang tas i bruk konstateras gemensamt av vilken arbetstidsform enligt kollektivavtalet arrangemanget omfattas.

10 timmar

I händelse av en akut och oförutsebar eller exceptionell produktionsmässig situation kan arbetsgivaren med tre dagars anmälningstid temporärt förlänga den ordinarie arbetstiden per dygn till högst 10 timmar och den ordinarie arbetstiden per vecka till högst 50 timmar för andra arbetstagare än skiftarbetare. Löneutbetalningen bibehålls enligt den ordinarie arbetstiden såväl när den förlängda arbetstiden utförs som när arbetstiden utjämnas, med undantag av sådana timmar som utförs på en söckenhelg eller på en söndag och som utbetalas enligt det verkliga antalet arbetstimmar och enligt kollektivavtalsbestämmelserna. En lokalt avtalad arbetstidsförändring kan genomföras utan varsel.

Högst tio timmar långa dagar kan utföras av enskilda arbetstagare under högst 30 dagar per kalenderår och under högst två på varandra följande arbetsveckor.

Arbetstagaren har möjlighet att neka till sådana arbetstidsförändringar enligt denna kollektivavtalsbestämmelse från fall till fall när det finns sakliga personliga skäl till detta (t.ex. hälsoskäl, vård av barn eller anhöriga).

Arbetstiden ska under en period på 52 veckor jämnas ut till i genomsnitt 40 timmar per vecka. Arbetsgivaren utarbetar en preliminär plan för utjämning av arbetstid och parterna avtalar om tidpunkten för en ledighet inom 4 kalenderveckor efter att arbetet har utförts. Om ingen överenskommelse om ledigheten kan nås har arbetstagaren rätt att utjämna sin arbetstid till i genomsnitt 40 timmar i veckan genom att meddela om detta tre veckor i förväg och i första hand ta ledigheten som hela dagar. Den ledighet som arbetstagaren meddelar kan ändå inte hållas om företagets produktionsverksamhet störs allvarligt eller under veckor när arbetsgivaren har meddelat att det är nödvändigt att den förlängda arbetstiden enligt kollektivavtalsbestämmelsen ska utföras.

Om den ledighet som avses i denna kollektivavtalsbestämmelse inte har hållits inom 52 kalenderveckor, ska arbetsgivaren kompensera för de timmar som inte har utjämnats med en förhöjning på 50 % i samband med därpåföljande löneutbetalning.

Flexitid

Som uppföljningsperiod för den flexibla arbetstiden kan tolv månader användas.

Arbetstidsbank

Arbetstidsbanken är ett system som tas i bruk för samordning av arbete och fritid där arbetstagaren och arbetsgivaren har möjlighet att spara och ta ut tid enligt de regler som överenskommits i samband med ibruktagandet av arbetstidsbanken. När samordningen av arbete och fritid fungerar ökar arbetstillfredsställelsen, arbetsengagemanget och produktiviteten.

Ibruktagande av systemet

Ett avtal ingås skriftligen mellan arbetsgivaren och personalens representanter. Förbunden rekommenderar att de lokala parterna ställer upp mål för arbetstidsbanken som bland annat beaktar produktivitet, konkurrenskraft, arbetssäkerhet och arbetstagarnas enskilda arbetstidsbehov.

Man kan avtala om att till arbetstidsbanken överförs till exempel:

- intjänad flextid
- genomsnittlig ordinarie arbetstid per dag eller vecka
- arbetstidsförkortningsledigheter eller ledigheter i treskiftsarbete
- arbetstidsersättningar som bytts ut mot ledighet
- den del av semestern som överskrider 18 dagar samt redan intjänad sparad ledighet
- semesterpremie som enligt avtal bytts mot ledighet
- när det gäller 58 år fyllda arbetstagare penningförmåner som omvandlats till ledighet om arbetstagaren så vill

Frågor som ska avtalas när systemet införs

- vem avtalet gäller
- hur man ansluter sig till och lämnar systemet
- vilka ledigheter kan sparas och på vilka villkor och när kan de inte tas ut
- maximigränsen för sparad och lånad ledighet
- när och i vilka situationer kan ledighet tas ut
- hur penningersättningar omvandlas till motsvarande ledig tid
- förfaringssätt för hur den sparade ledigheten i arbetstidsbanken kan bevisas
- hur lönen för den tidpunkt då ledigheten tas ut fastställs, om flera olika lönegrunder eller lönesätt tillämpas
- enligt vilka principer och i vilka situationer, förutom då anställningsförhållandet upphör, ledigheten kan bytas mot pengar
- hur behandlas arbetstidsbankens funktionsduglighet mellan arbetsgivaren och förtroendemannen
- vid avtal om möjligheten för 58 år fyllda arbetstagare att omvandla penningförmåner till motsvarande ledig tid bör man samtidigt avtala om det i dessa situationer är nödvändigt att höja maximigränsen för sparad ledighet

Ledighet som överförs till systemet

Den ledighet som överförs till arbetstidsbanken förlorar sin ursprungliga identitet, och för den gäller inte utjämningsperioder eller preskriptionstider enligt till exempel arbetstidslagen eller semesterlagen.

Arbetstagaren får årligen en utredning om de ledigheter som man sparar i arbetstidsbanken. I samband med detta gör arbetstagaren och arbetsgivaren upp en plan för när de intjänade ledigheterna ska tas ut.

Om man inte når ett avtal om tidpunkten för när ledigheterna ska tas ut, har arbetstagaren rätt att använda högst 30 procent av timmarna i banken med två månaders varsel, om man inte lokalt kommer överens om en annan varseltid.

Arbetsgivaren kan en gång per kalenderår av vägande produktionsorsaker flytta tidpunkten för en ledighet. Om arbetstagarens arbetsförmåga börjar före en avtalad ledighet som tas ut ur arbetstidsbanken, kan arbetstagaren högst en gång per kalenderår flytta en tre dagar lång eller ännu längre ledighet ur arbetstidsbanken till en senare tidpunkt.

Förbunden är överens om

- att beviljande och uttag av ledig tid inte får leda till behov av övertid eller till att produktionen stannar av
- den princip enligt vilken de timmar som sparats i banken ska tas ut innan man tillgriper permittering då arbetet minskar.

Lönebetalning i systemet

Arbetstagarens lön fastställs enligt den tidpunkt vid vilken ledigheten tas ut. Ledigheten minskar inte mängden intjänad semester. När anställningsförhållandet upphör betalas de ledigheter som man sparar i arbetstidsbanken i form av pengar.

Uppföljning av hur systemen fungerar

Arbetsgivaren och personalens representant bedömer regelbundet hur systemet fungerar med tanke på de mål som ställdes upp för systemet när det togs i bruk och med tanke på arbetarskyddet.

Personalens representant ges årligen ett sammandrag över ledigheter som sparats i och tagits ut ur arbetstidsbanken.

Periodarbete

Den ordinarie arbetstiden i periodarbete fastställs enligt 7 § 1 mom. i arbetstidslagen.

Det är möjligt att lokalt avtala om periodarbete även i andra fall än de som avses i 7 § i arbetstidslagen.

Nattarbete

Nattarbete kan genom lokala avtal utföras även i andra situationer än de som nämns i 8 § i arbetstidslagen.

Fridagar

Man bör eftersträva att arbetstagare utöver söndagen har ytterligare en fridag under veckan. Ifall den andra fridagen förläggs till en fast veckodag, bör den, om möjligt, vara lördag. Om den andra fridagen är en rörlig veckodag, bör detta framgå av en på förhand uppgjord arbetsskiftsförteckning.

Veckor med söckenhelg

För arbetstagare som arbetar i annat än fortlöpande ett- eller tvåskiftsarbete eller som arbetar i kontinuerligt treskiftsarbete är påsklördag, midsommar- och julafton lediga dagar liksom också de lördagar under den vecka då nyårsdagen, trettondagen, annandag påsk, Kristi himmelsfärdsdag, valborg, självständighetsdagen eller annandag jul infaller, om inte produktionstekniska skäl påkallar annat.

Arbetsskiftsförteckning och plan för utjämning av arbetstid

Tidpunkten för när den ordinarie arbetstiden börjar och slutar samt behövliga raster i arbetet bestäms av arbetsgivaren inom ramen för lagen och detta kollektivavtal. Nämnade tidpunkter antecknas i den i § 30 i arbetstidslagen avsedda arbetsskiftsförteckningen eller i en kombination av arbetsskiftsförteckning och plan för utjämning av arbetstid.

Planen för utjämning av arbetstid är till sin natur kollektiv och gäller den tid under vilken man på arbetstagarens arbetspunkt, avdelning eller arbetsplats följer den arbetstidsform som enligt plan för utjämning av arbetstid bör iakttas.

Vid uppläggningsplanen för utjämning av arbetstid och en arbetsskiftsförteckning bör vederbörande förtroendemann beredas tillfälle att bli hörd såsom stadgas i arbetstidslagens 29 och 30 §.

När anställningsförhållandet upphör för en person som arbetar inom planen för utjämning av arbetstid görs ingen skild utjämning av dennes arbetstid.

När man använder systemet med genomsnittlig arbetstid kan enskild arbetstagares arbetstid följas upp för att säkra att utförd arbetstid och utbetald lön motsvarar varandra.

Ändring i arbetsskiftsförteckningen eller i planen för utjämning av arbetstid

I arbetsskiftsförteckningen eller planen för utjämning av arbetstid kan ändring göras av orsak som hänger samman med produktionen eller arbetsarrangemangen eller på arbetstagares begäran.

Bestående ändringar i arbetsskiftsförteckningen eller planen för utjämning av arbetstid, som fortgår i minst en månad, ska meddelas till vederbörande arbetstagare senast två veckor tidigare och tillfälliga förändringar senast tre dagar innan ändringen träder i kraft, om inte annat avtalas lokalt om tidsfristerna för meddelandet. Efter detta får arbetsskiftsförteckningen ändras endast med arbetstagarens samtycke eller av oförutsebara skäl i anknytning till organisering av arbetet, till exempel sjukfrånvaro, maskindefekter eller vid en hastigt uppkommen ändring i orderstocken. Innan förändringen genomförs bör man förhandla om denna med huvudförtroendemannen och när det gäller enskild arbetstagare förhandlas med vederbörande personligen.

Övergång från en arbetstidsform till annan

När man övergår från en arbetstidsform till annan iakttas fram till övergångstidpunkten den arbetstid som varit i bruk enligt gällande arbetstidsform samt övriga arbetstidsbestämmelser som gäller arbetstidsformen i fråga. Från och med tidpunkten för införandet av den nya arbetstidsformen fastställs arbetstiden och övriga arbetstidsbestämmelser enligt bestämmelserna som gäller den nya arbetstidsformen.

Avlösning och växling av skift

I skiftarbete skall arbetsskiften regelbundet avlösa varandra och växla med högst tre veckors intervaller. Någon annan växlingsperiod kan avtalas lokalt. Arbetstagare kan dock vid överenskommelse kontinuerligt hållas i samma skift, dock inte i nattskift.

Avvikelser

Ovan nämnda arbetstidsbestämmelser hindrar inte att man inom de i lagen tillåtna gränserna avviker från de i det föregående fastställda ordinarie arbetstiderna, om produktionstekniskt tvingande skäl föreligger. Sådana skäl bör anses vara utförandet av nödvändiga reparationer, force majeure, brist på råvaror och material, otillräcklig produktåtgång och andra därmed jämförbara orsaker.

Början av arbetsvecka och arbetsdygn

Såvida man inte lokalt kommit överens om annat börjar arbetsveckan och arbetsdygnet när det första arbetsskiftet börjar på måndag. Söndagsarbetsdygnet upphör vid samma tidpunkt.

Inledande och avslutande arbeten

Inledande och avslutande arbeten ska ifall den ordinarie arbetstiden överskrids utföras som mertidsarbete i syfte att förbättra leveranssäkerheten och undanröja produktionsstörningar. Utförandet av dessa avtalas lokalt. Personalen informeras om avtalet.

I inledande och avslutande arbeten ingår mertidsarbete som utförs före eller efter den egna ordinarie arbetstiden. Inledande och avslutande arbeten kan bestå av arbete som är

- nödvändigt för att arbetsplatsens övriga arbetstagare ska kunna utföra arbete under hela sin ordinarie arbetstid
- nödvändigt i skiftarbete för utbyte av information vid avlösning av skift.

Om utförande av inledande och avslutande arbete kan avtalas med arbetsavtal.

En arbetstagare får utföra högst fem timmar inledande och avslutande arbeten per vecka och arbetstagare.

För inledande och avslutande arbeten betalas en lön som motsvarar lönen för den ordinarie arbetstiden inklusive arbetstids- och miljötillägg. Lokalt kan också avtalas om ett belopp som motsvarar en fast månadsersättning.

Omvandling av tillägg

Lokalt kan avtalas att de olika löneraterna som hör till olika arbetstidsformer, såsom tillägg för arbetstidsutjämning, skifttillägg, söndagsförhöjningar osv. kan utbetalas som fasta separata tillägg per timme eller per månad.

Avtal om flyttning av lönebetalningstidpunkten

På förtroendemannens eller annan arbetstagarrepresentants initiativ kan lokalt avtalas om att tidpunkten för betalning av lön för ordinarie arbetstid till timavlönade arbetstagare flyttas (tidigareläggs eller framskjuts) till en oavlönad friperiod för arbetstidsutjämning. Avtalet gäller alla arbetstagare på verksamhetsstället och kan ingås antingen tills vidare eller för viss tid, dock minst för ett kalenderår åt gången.

Vid de lokala arrangemangen gällande flyttning av lönen för ordinarie arbetstid kan den fasta delen av timlönen vara mindre än lönen för svårighetsklassen. Det lönebelopp som betalas skall i alla fall vara minst lönen enligt svårighetsklassen.

Lönerater som flyttas till dagar för arbetstidsutjämning kan vara till exempel 1. en summa eller procent av lönen som avsatts enligt överenskommelse i början av året, 2. administration av dagar som dagar som överstiger löneperioder av olika längd (då en månad har 31 dagar och det finns fler än 20 arbetsdagar, eller till en två veckors period med över tio arbetsdagar), 3. ersättning för söckenhelg, helgaftonsersättning eller ersättning för stor högtidsdag, 4. semesterpenning, och utöver detta kan man använda en genomsnittlig veckoarbetstid genom lokal överenskommelse i samband med arbetstidsreformen, där man på förhand avtalar om frekvens och tidpunkt för ifrågavarande dagar. Arrangemanget förutsätter att en arbetsskiftsförteckning görs upp.

Vid förhandling om flyttande av lön till oavlönade utjämningsdagar kan företag utnyttja de ovan beskrivna alternativen eller komma till någon annan lösning.

Protokollsanteckning:

Förbunden rekommenderar gemensamt att förhandlingar ska ske i god samarbetsanda och enligt kulturen för lokala överenskommelser. Vid behov ger förbunden också förhandlings- och medlingshjälp.

7 § Arbetstid i dagarbete samt ett- och tvåskiftsarbete

Bestämmelserna i denna paragraf gäller de arbetstidsformer, där den ordinarie arbetstiden är 40 timmar i veckan, dvs. dagarbete, tvåskiftsarbete samt fortlöpande ett- och tvåskiftsarbete. Därtill förutsätts att arbetstagaren har en högst 30 vardagar lång semester och att hans årsarbetstid i övrigt utjämnas endast av kyrkliga högtidsdagar, första maj, midsommaraftonen, självständighetsdagen, julaftonen och nyårsdagen.

Arbetstidens längd

Den ordinarie arbetstiden är högst 8 timmar i dygnet och 40 timmar i veckan. Arbetstiden för arbetstagare som arbetar i dessa arbetstidsformer utjämnas med 100 timmar under kalenderåret. Utjämningen sker antingen genom att under kalenderåret bevilja det antal fridagar för arbetstidsutjämning som motsvarar 100 timmar per kalenderår, eller genom att använda genomsnittlig veckoarbetstid. Arbetstidsutjämningen verkställs så att drifts- och servicetiderna kan säkerställas.

För arbetstagare som är berättigad till 30 semesterdagar blir den verkliga arbetstiden i nämnda arbetstidsformer, med beaktande av arbetstidsutjämningen och hur de årliga söckenhelgerna infaller, på lång sikt i genomsnitt 36,4 timmar per vecka.

Utjämningen av arbetstiden till ovan nämnda timantal kan genomföras antingen genom att bevilja utjämningsdagar, eller genom att använda genomsnittlig veckoarbetstid.

Utjämning av arbetstiden/arbetstidsutjämningsdagar

Antalet utjämningsdagar fastställs på basis av de ordinarie arbetsdagar som utförts under kalenderåret. Från antalet avdras andra än de i första stycket i denna paragraf nämnda semesterarrangemangen som på basis av avtal eller praxis förkortar årsarbetstiden eller de årligen regelbundet återkommande extra fridagarna.

Intjäning av ledighet

	arbetsdag	ledig
Minst	17 ar	1 dag
"	"	lediga
	35	2 dagar
"	53 "	3 "
"	71 "	4 "
"	88 "	5 "
"	105 "	6 "
"	121 "	7 "
"	138 "	8 "
"	155 "	9 "
"	172 "	10 "
"	189 "	11 "
"	205 "	12,5 "

Vid intjäning av arbetstidsförkortningsdagar betraktas som utförda ordinarie arbetsskift även sådana som enligt planen för utjämning av arbetstid är arbetstagarens arbetsskift men som sammanfaller med hans sjukdagar, för vilka arbetsgivaren erlägger lön för sjuktid samt den tid som åtgår till utbildning som arbetsgivaren helt eller delvis bekostar till den del arbetsgivaren ersätter förlorad arbetsförtjänst. Under samma förutsättningar jämföras med ordinarie arbetsskift den tid som åtgår till deltagande i kommunfullmäktiges eller kommunstyrelsens samt av dessa tillsatta nämnders eller andra permanenta organs möten, liksom också den tid som åtgår till deltagande i Industrifacket rf:s förbundsfullmäktige- eller styrelsemöten, arbetstagarens 50- och 60-årsdagar, egen bröllopsdag eller dag för registrering av partnerskap, nära anhörigs begravning, ledighet för vård av sjukt barn, uppbådsdag, reservövningar samt den tid som åtgår till vikariering av huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig.

Som utförd ordinarie arbetsdag räknas också sådan ordinarie arbetsdag då arbetstagaren utfört arbete under minst halva arbetsdagen och varit frånvarande resten av dagen antingen med arbetsgivarens tillstånd eller på basis av annan godtagbar orsak.

Utjämningsledighet ges inte till arbetstagare som anställts för viss tid som är högst 3 månader. I fall det tidsbundna arbetsavtalet förlängs intjänas ledighet från början av anställningsförhållandet.

Beviljande av utjämningsledighet

Ifall man inte lokalt kommer överens om annat ges utjämningsdagarna före utgången av intjäningsåret vid tidpunkt som arbetsgivaren bestämmer. De kan beviljas antingen individuellt eller kollektivt till alla arbetstagare eller till en viss avdelning. Om ledigheter som beviljats kollektivt meddelas minst två veckor före tidpunkten för ledigheten och om individuella ledigheter minst en vecka före tidpunkten för ledigheten. Lokalt avtal kan ingås om andra tidsfrister för meddelandet.

Ifall avsikten är att utan avbrott i förskott ge flera än två utjämningsdagar utan lön, skall man på förhand avtala om detta med förtroendemannen eller den enskilda arbetstagaren.

Ifall avsikten är att utan avbrott i förskott ge flera än 4 utjämningsdagar utan lön inom 30 dagar, skall man på förhand avtala om detta med förtroendemannen eller den enskilda arbetstagaren.

För arbetstimmar som arbetstagare utfört på en individuellt beviljad utjämningsdag betalas utöver den normala lönen en ersättning på samma sätt som för veckoövertidsarbete, ifall man senare än en vecka före utjämningsdagen kommit överens om att vederbörande arbetar på sin utjämningsdag.

Utgämningsdagarna bör ges vid tidpunkt som arbetsgivaren bestämmer antingen en arbetsdag/ett arbetsskift i sänder eller som halva dagar för högst 6,5 arbetsdagars/arbetsskifts del. Utjämningsdagarna kan också ges på annat sätt ifall man lokalt kommer överens om saken.

Ifall den ledighet som ges ingår i sådan tid som betraktas som ordinarie arbetsskift, anses fridagen förbrukad.

Ifall planen för utjämnning av arbetstid inte ger anledning till annat anses från arbetet frånvarande arbetstagare ha hållit sin utjämningsdag när hela företaget, en arbetsavdelning eller en arbetsgrupp till vilken arbetstagaren hör, hållit den ledighet som avses i detta avtal trots att de arbetstagare som varit frånvarande inte särskilt har kunnat meddelas om saken.

Har utjämningsledigheterna inte tagits ut före anställningsförhållandets upphörande eller de inte kunnat ges före utgången av kalenderåret, får månadsavlönad arbetstagare enkel lön i ersättning för outtagen ledighet.

Avvikande avtal om utjämningsledighet

Man kan med en eller flera arbetstagare också komma överens om att utjämningsledighet inte hålls.

Utgjämning av arbetstid/genomsnittlig veckoarbetstid

Med lokalt avtal kan den i denna paragraf avsedda ordinarie arbetstiden per vecka arrangeras så att den i genomsnitt är 36,4 timmar per vecka under en period som utgör högst ett kalenderår, förutsatt att man för arbetet på förhand uppgjort en plan för utjämning av arbetstid för minst den tid under vilken den ordinarie arbetstiden per vecka skall utjämnas till genomsnittet. De planer för utjämning av arbetstid som används uppgörs skilt för varje företag.

Beroende på placeringen av söckenhelgerna varierar den genomsnittliga arbetstiden årligen. De årliga arbetstimmarna framgår av tabellen som bifogas detta kollektivavtal som bilaga.

Exempel 1

För arbetstagare som året om arbetar i dag- och tvåskiftsarbete och som är berättigade till 30 dagars semester, bildas ovan nämnda årsarbetstid enligt följande:

- den tidsperiod under vilken arbete ska utföras i dag- /tvåskiftsarbete 365 kalenderdagar
- samma uttryckt i arbetsveckor, dvs. 365 dagar./ 7 dagar/vecka, dvs. 52,14 veckor
- under denna tid har arbetstagarna semester 5 veckor
- antalet verkliga arbetsveckor är 47,14 veckor

Arbetstiden enligt kollektivavtalet exempelvis år 2025 är 47,14 v. x 36,2 h/v., det vill säga 1706 h, vilket omräknat i åtta timmars arbetsskift innebär 213,25 arbetsskift.

Exempel 2

Ifall arbete utförs endast under en del av året beräknas den i kollektivavtalet avtalade genomsnittliga veckoarbetstidens fullbordande på följande sätt:

- den tidsperiod under vilken arbete ska utföras i dag- /tvåskiftsarbete 196 kalenderdagar
- samma uttryckt i arbetsveckor, dvs. 196 dagar./ 7 dagar/vecka, dvs. 28 veckor
- under denna tid har arbetstagarna semester 3 veckor
- antalet verkliga arbetsveckor är 25 veckor

Arbetstiden enligt kollektivavtalet exempelvis år 2025 är 25 v. x 36,2 h/v., det vill säga 905 h, vilket omräknat i åtta timmars arbetsskift innebär 113 arbetsskift.

Ifall det i ovan beskrivna exempel 1 och 2 avsedda tidsperioder för enskild arbetstagares del ingår längre frånvaron utan lön, såsom exempelvis långvarig arbetsoförmåga utan lön, familjeledighet, alterneringsledighet, studieledighet eller motsvarande beaktas denna tid, på samma sätt som semestern, som en faktor som reducerar arbetsveckorna.

8 § Intermittent treskiftsarbete

Tillämpningsområde

Med intermittent treskiftsarbete avses arbete, som i regel utförs i tre skift så att arbetet avbryts för veckoslutet. Arbetstiden växlar under söckenhelgsveckorna beroende på om arbetet avbryts för söckenhelgen eller inte.

Arbetstidens längd

Den ordinarie arbetstiden vid intermittent treskiftsarbete är i genomsnitt åtta timmar per dygn och på lång sikt i genomsnitt 35,8 timmar per vecka. Beroende på placeringen av söckenhelgerna varierar den genomsnittliga arbetstiden årligen. De årliga arbetstimmarna framgår av tabellen som bifogas detta kollektivavtal som bilaga.

Utjämning av arbetstiden

För arbetet bör på förhand uppgöras en plan för utjämning av arbetstid för den period under vilken arbetstiden utjämnas till de genomsnitt som nämns i föregående punkt. Utjämningsperioden är högst ett kalenderår.

Arbetstidsutjämningen sker så att man i planen för utjämning av arbetstid antecknar lediga dagar som motsvarar utfört arbete så att arbetstiden utjämnas till ovan nämnda genomsnitt. Ifall man lokalt kommer överens om saken, kan ledigheterna eller en del av dem ges individuellt utan att på förhand anteckna dem i planen.

Arbetstagaren betalas en lön som motsvarar minst en lön som motsvarar den arbetstidsform som avses i § 14 från och med början av månaden som efterföljer övergången till denna arbetstidsform.

Protokollsanteckning 1:

Till en person, i vars normala arbete ingår att övergå från en arbetstidsform till en annan (t.ex. avlösare, turarbetare), betalas en lön enligt den arbetstidsform som personen arbetar oftast i under arbetsveckan.

Protokollsanteckning 2:

Förbunden rekommenderar att planen för utjämning av arbetstid uppgörs så att högst 5 arbetsskift utförs i följd.

Söckenhelgveckorna beaktas på samma sätt som övriga arbetsveckor, vilket innebär att även söckenhelgerna utjämnar den årliga arbetstiden. Semesterdagar kan inte användas till arbetstidsutjämning.

Ifall söckenhelgerna är arbetsdagar enligt planen för utjämning av arbetstid bör arbetstagaren ges motsvarande ledig tid vid annan tidpunkt. Istället för söckenhelgersättning betalas ersättning enligt medeltimlön för ifrågavarande ledighet till arbetstagare. Det ovan nämnda gäller dock inte arbetstidsform 36.

9 § Kontinuerligt treskiftsarbete

Tillämpningsområde

Med kontinuerligt treskiftsarbete avses arbete som i allmänhet utförs i tre skift sammanlagt 24 timmar per dygn och sju dagar i veckan.

Arbetstidens längd

Den ordinarie arbetstiden i kontinuerligt treskiftsarbete är i genomsnitt 34,6 timmar per vecka under en period av högst ett kalenderår.

Efter uttagen 30 dagars semester är antalet ordinarie arbetstimmar för arbetstagaren 1632 timmar per kalenderår, vilket innebär 204 arbetsskift x 8 timmar.

Arrangerande av ordinarie arbetstid

För arbetet bör på förhand uppgöras en plan för utjämning av arbetstid för den period under vilken arbetstiden utjämnas till de i föregående punkt nämnda genomsnitten. Utjämningsperioden är högst ett år, i regel ett kalenderår. De planer för utjämning av arbetstid som används uppgörs skilt för varje företag.

Exempel 1

För arbetstagare som året om arbetar i kontinuerligt treskiftsarbete och som är berättigade till 30 dagars semester, bildas ovan nämnda årsarbetstid enligt följande:

- den tidsperiod under vilken arbete ska utföras i kontinuerligt treskiftsarbete	365 kalenderdagar
- samma uttryckt i arbetsveckor, dvs. 365 dagar./ 7 dagar/vecka,	dvs. 52,14 veckor
- under denna tid har arbetstagarna semester	5 veckor
- antalet verkliga arbetsveckor är	47,14 veckor

Under ovan avsedda tidsperiod är den kollektivavtalsenliga arbetstiden 47,14 veckor x 34,6 h/vecka, dvs. 1632 h, vilket omräknat i 8 timmars arbetsskift betyder 204 arbetsskift.

Exempel 2

Ifall arbetstagare utför kontinuerligt treskiftsarbete endast en del av året beräknas den i kollektivavtalet avtalade genomsnittliga veckoarbetstidens fullbordande på följande sätt:

- den tidsperiod under vilken arbete ska utföras i kontinuerligt treskiftsarbete	196 kalenderdagar
- samma uttryckt i arbetsveckor, dvs. 196 dagar./ 7 dagar/vecka,	dvs. 28 veckor
- under denna tid har arbetstagarna semester	3 veckor
- antalet verkliga arbetsveckor är	25 veckor

Under ovan avsedda tidsperiod är den kollektivavtalsenliga arbetstiden 25 veckor x 34,6 h/vecka, dvs. 865 h, vilket omräknat i 8 timmars arbetsskift betyder 108 arbetsskift, och således bör 108 arbetsskift ingå i arbetstidsschemat för perioden.

Ifall det i ovan avsedda 28 kalenderveckors tidsperiod för enskild arbetstagares del ingår längre, andra än för utjämning av arbetstiden avsedda frånvaroperioder utan lön, exempelvis en längre tids arbetsoförmåga utan lön, familjeledighet, altemneringsledighet, studieledighet eller dylikt, beaktas dylik tid som en på arbetsveckorna förkortande faktor på samma sätt som för den i exemplet nämnda semesterns del.

Arbetstagaren betalas en lön som motsvarar minst en lön som motsvarar den arbetstidsform som avses i § 14 från och med början av månaden som efterföljer övergången till denna arbetstidsform.

Protokollsanteckning 1:

Till en person, i vars normala arbete ingår att övergå från en arbetstidsform till en annan (t.ex. avlösare, turarbetare), betalas en lön enligt den arbetstidsform som personen arbetar oftast i under arbetsveckan.

10 § Vilotider

Daglig vilopaus Rekreationspaus

1. I regelbundet dag- och ettskiftsarbete har arbetstagare enligt förutsättningarna i 24 § i arbetstidslagen en måltidsrast på en timme, under vilken han eller hon fritt får avlägsna sig från arbetsplatsen.
2. Genom lokalt avtal kan man iaktta en måltidsrast på en halv timme så att arbetstagaren under denna rast fritt får avlägsna sig från arbetsplatsen.
3. Parterna kan lokalt komma överens om att arbetstagare i dagarbete inte har måltidsrast utan han bereds möjlighet att inta sin måltid i mitten av arbetsdagen när det med tanke på arbetet är mest ändamålsenligt.
4. I skiftarbete har arbetstagare inte måltidsrast, utan bereds honom tillfälle att inta sin måltid under arbetet ungefär vid mitten av hans arbetsskift vid den med hänsyn till arbetet i respektive fall lämpligaste tidpunkten. Avvikelsen från skiftets mitt kan vara högst två timmar i båda riktningarna.

Rekreationspaus

5. Arbetstagare har rätt att två gånger dagligen på arbetsplatsen hålla en rekreationspaus så att det stör produktionen så litet som möjligt.

Vilopaus

6. Ifall arbetstiden överstiger 10 timmar per dygn har arbetstagaren rätt att hålla en vilopaus på högst en halv timme efter åtta timmars arbete.

Dygnsvila

7. Arbetstagaren skall under de 24 timmar som närmast följer på arbetsskiftets början ges en oavbruten vilotid på minst 11 timmar, samt i periodarbete en oavbruten vilotid på minst nio timmar, om det inte är fråga om arbete som utförs under beredskapstid. Om ett ändamålsenligt arbetsarrangemang det förutsätter kan arbetsgivaren och vederbörande förtroendeman med arbetstagarens samtycke avtala om tillfällig utjämning av dygnsvilan. Dygnsvilan bör det oaktat vara minst sju timmar.

Om det till exempel på grund av rotation eller annan sådan anledning anses nödvändigt, kan man lokalt avtala om att förkorta dygnsvilan så att den är minst sju timmar.

Från det ovan nämnda kan tillfällig avvikelse göras under högst tre på varandra följande dygnsvilotider per gång i fall som avses i 25 § 3 mom. i arbetstidslagen. Viloperioden ska dock vara minst fem timmar. En viloperiod som ska ersätta förkortad dygnsvila ska tilldelas arbetstagaren i samband med följande dygnsvila eller om detta på grund av skäl med anknytning till organisering av arbetet inte är möjligt ska den ordnas så snabbt som möjligt, dock inom 14 dygn. En ersättande viloperiod ska ges utan avbrott och får inte ges under beredskapstid.

Ledighet per vecka

8. Arbetstiden skall ordnas så att arbetstagaren en gång i veckan får en minst 35 timmar lång oavbruten ledighet som i mån av möjlighet skall placeras i samband med söndagen. Ledigheten per vecka kan ordnas så att den i genomsnitt uppgår till 35 timmar under en period av 14 dygn. Ledigheten skall dock uppgå till minst 24 timmar i veckan.

I kontinuerligt skiftarbete kan ledigheten ordnas så att den uppgår till 35 timmar i genomsnitt under en tid av högst 12 veckor. Ledigheten skall dock uppgå till minst 24 timmar i veckan. Om tekniska omständigheter eller arbetsarrangemangen kräver det kan motsvarande förfarande tillämpas, om arbetstagaren ger sitt samtycke därtill.

Protokollsanteckning:

Tolkningen av bestämmelsen motsvarar tolkningen av 31 § i den gamla arbetstidslagen (9.8.1996/605) (inklusive arbetsrådets utlåtanden om detta, t.ex. TN 1365-00 och TN 1417-06).

Undantag från veckoledigheten kan göras om den ordinarie arbetstiden per dygn är högst tre timmar, samt i § 28 i arbetstidslagen avsedda undantagsfall. I dessa undantagsfall skall veckoledigheten ersättas på det sätt som avses i samma paragraf moment 2.

11 § Övertidsarbete

1. Arbete, som är nödvändigt för verksamheten och arbetets regelbundna fortgång vid industriinrättningen och som ej kan förläggas till ordinarie arbetstid, utförs som övertidsarbete med i lag stadgade begränsningar av arbetstiden.

Övertid per dygn

2. Med övertidsarbete per dygn avses det arbete som under arbetsdygnet utförs utöver den i kollektivavtalets 6 § punkt 2 nämnda ordinarie dygnsarbetstiden, dvs. 8 timmar, eller utöver en enligt 6 § punkt 4 avtalad förlängning av den ordinarie dygnsarbetstiden
3. För övertidsarbete per dygn samt periodövertidsarbete betalas enligt arbetstidslagen förhöjd lön. För per dygn utfört övertidsarbete på lördagar och dagar före högtidsdag betalas dock omedelbart med 100 % förhöjd lön. För arbete, som utförs omedelbart efter fullt nattskift, betalas med 100 % förhöjd lön.
4. Ifall arbetstiden är ordnad så att den i genomsnitt utgör 40 timmar per vecka avses med övertidsarbete per dygn det arbete som under respektive arbetsdygn överskrider det antal arbetstimmar som i planen för utjämning av arbetstid fastställts som ordinarie dygnsarbetstid för arbetsdygnet i fråga.

Övertid per vecka

5. Med övertidsarbete per vecka avses det arbete som överskrider den i kollektivavtalets 6 § punkt 2 fastställda ordinarie veckoarbetstiden dvs.40 timmar. I veckoövertidsarbetet medräknas inte dygnsövertidsarbete som gjorts under samma arbetsvecka.
6. Ifall den ordinarie veckoarbetstiden är ordnad så att den i genomsnitt utgör 40 timmar per vecka avses med veckoövertidsarbete det arbete som under respektive arbetsvecka överskrider det antal arbetstimmar som enligt planen för utjämning av arbetstid fastställts som ordinarie arbetstid för arbetsveckan i fråga.
7. För veckoövertidsarbete betalas för de åtta första timmarna med 50 % och för de följande timmarna med 100 % förhöjd lön.
8. Till arbetstagare som arbetar i annat än i kontinuerligt eller fortlöpande skiftarbete och ordinarie kvälls- och nattarbete betalas för arbete under påsklördag och midsommar- och julafton med 100 % förhöjd lön, och för arbete på lördagar under andra i § 6, mom.8 nämnda veckor med söckenhelg samma ersättning som för veckoövertidsarbete. Förutsättningen är att arbetstagaren arbetat i enlighet med planen för utjämning av arbetstid eller att förutsättningarna i denna paragraf, moment 5 fylls.

Fastställning av övertidsarbete vid övergång till annan arbetstidsform

9. Om arbetstagaren under arbetsveckan arbetar i olika arbetstidsformer fastställs övertidsarbetet för den aktuella veckan enligt arbetsskiftsförteckningen för den arbetstidsform i vilken arbetstagaren under ifrågavarande vecka arbetat som mest, om man inte avtalat om att dessa timmar byts ut mot fritid.

Övertid i kontinuerligt skiftarbete

10. I kontinuerligt treskiftsarbete anses som veckoövertid de timmar, som utförs under lediga skift och som under respektive kalendervecka överstiger det i planen för utjämning av arbetstid för ifrågavarande vecka fastställda antalet ordinarie arbetstimmar, ifall man inte överenskommit om att dessa övertidstimmar ersätts med motsvarande fritid.

Ersättning enligt reglerna för övertid per vecka

11. Ifall arbetstagare på grund av semester, sjukdom, ett barns sjukdom, utjämningsledigheter som avses i 7 § i kollektivavtalet, ersättning för ledighet per vecka, permittering på grund av ekonomiska eller produktionsmässiga skäl, resa utförd på arbetsgivarens order, utbildning som avses i det allmänna avtalets punkt 7.1 eller 7.2, eller reservövning inte haft möjlighet att arbeta på arbetsdagarna enligt arbetsveckans plan för utjämning av arbetstid så många timmar att det skulle motsvara hans eller hennes ordinarie veckoarbetstid och han eller hon arbetar på fridagen enligt planen för utjämning av arbetstid, betalas för arbetstimmar utförda på fridagen övertidsersättning så som det är avtalat angående veckoövertidsarbete.

Utbyte av övertidsarbete till fritid

12. Grunddelen av den lön som betalas för övertid, förhöjningsdelen eller båda kan enligt överenskommelse utbytas till motsvarande fritid under ordinarie arbetstid. Fritiden skall ges och utnyttjas inom 14 veckor efter det övertidsarbetet utförts. Tidsperioden kan genom lokalt avtal förlängas till högst 52 veckor.

Maximal arbetstid

13. Den maximala arbetstiden följer begränsningarna i arbetstidslagen. Som granskningsperiod för arbetstiden används ett kalenderår. I stället för ett kalenderår kan man lokalt avtala om att granskningsperioden är ett år.

Vilopaus före övertidsarbete

14. Om arbetstagaren omedelbart efter den ordinarie arbetstidens slut stannar på övertidsarbete får han eller hon hålla en 15 minuters vilopaus som inräknas i arbetstiden. Om de vilopausen som behövs i övertidsarbete avtalas lokalt med beaktande av § 24 i arbetstidslagen.

Söndagsförhöjning

15. För arbete som utförs under söndag eller annan kyrklig högtidsdag samt första maj och självständighetsdagen betalas med 100 % förhöjd lön som i arbetstidslagen avsedd söndagsförhöjning.

Divisor av månadslön

16. Vid beräkning av övertids- och söndagsarbete fås timlönen för månadsavlönad arbetstagare genom att dividera månadslönen i dag- och tvåskiftsarbete och intermittent treskiftsarbete med talet 159 och i kontinuerligt treskiftsarbete med talet 155.

12 § Utryckningsarbete

Förutsättningar

1. Förutsättningarna för utryckningsarbete är följande: arbetet utförs på grund av kallelse till plötsligt påkommande arbete, arbetstagaren måste komma i arbete utanför sin ordinarie arbetstid efter det att han redan avlägsnat sig från arbetsplatsen och arbetet utförs antingen under det dygn kallelsen givits eller under det därpå följande dygnet mellan kl. 00.00 och 07.00.

Utryckningspenning

2. Utryckningspenningens storlek bestäms på grund av tidpunkten då kallelsen givits.

Den är:

- a. två timmars lön, om kallelsen ges på fredag, under arbetstid eller efter denna före kl. 21.00.
 - b. tre timmars lön, om kallelsen ges mellan kl. 21.00 och 07.00
3. För arbete, som på grund av kallelse till plötsligt påkommande arbete utförs mellan kl. 21.00 och 07.00, betalas alltid med 100 % förhöjd lön.
 4. Ersättningen för kortare än en timmes utryckningsarbete är en timmes lön.
 5. Om arbetet hänför sig till det följande ordinarie arbetsdygnets arbete är det inte fråga om utryckningsarbete.

13 § Jourberedskap

Med jour avses att arbetstagare enligt avtal utanför sin ordinarie arbetstid är beredd att på kallelse komma till arbetet.

Arbetsgivaren är skyldig att betala arbetstagaren ersättning för jourberedskapen.

Ersättningen för jourberedskapen är:

1. 50 % av den genomsnittliga timförtjänsten om arbetstagaren är skyldig att inleda arbetet senast inom en timme efter kallelsen.
2. 25 % av medeltimlönen ifall arbetstagaren är skyldig att påbörja arbetet senast två timmar efter kallelsen.
3. 10 % av den genomsnittliga timförtjänsten om arbetstagaren är skyldig att inleda arbetet senast inom 3 timmar efter kallelsen.

Ersättningen betalas för den tid som arbetstagaren är i beredskap utan att utföra arbete.

Ifall arbetstagare i jourberedskap kallas till arbete betalas lön för den tid som arbete utförts i enlighet med de övriga bestämmelserna i detta avtal.

Bestämmelserna som gäller utryckningsarbete eller i arbetstidslagen avsedd beredskap tillämpas inte på arbetstagare som varit i jourberedskap och kallats till arbete.

Om jourberedskapen bör med arbetstagaren överenskommas så tydligt att det inte efteråt kan uppstå meningsskiljaktighet angående naturen och längden av den bundenhet som avsetts.

Lokalt kan man avtala annorlunda om den ersättning som betalas för jourberedskap och om grunderna för hur ersättningen fastställs.

III ARBETSLÖNER

14 §A. Lön enligt arbete

Inom plastprodukt- och kemiproduktindustrin fastställs svårigheten i arbetstagarnas uppgiftshelheter enligt lönesystemet som ingår som bilaga till detta kollektivavtal.

Löner enligt svårighetsklass bildas enligt arbetstidsform.

Lön enligt svårighetsklass

Plastproduktindustrin och kemiproduktindustrin

Lönerna enligt svårighetsklass för fullt arbetsföra arbetstagare över 18 år är följande:

Från och med 1.4.2024 eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Svårighetsklass	poäng	cent/timme			euro/månad	
		TAM15-TAM27	TAM35-TAM36	TAM37	TAM15-TAM27	TAM35-TAM37
Ingångslön		1127	1144	1200	1821	1894
Svårighetsklass 1	56–72	1187	1205	1264	1922	1999
Svårighetsklass 2	73–92	1278	1297	1361	2067	2150
Svårighetsklass 3	93–112	1376	1397	1465	2222	2311
Svårighetsklass 4	113–132	1479	1501	1575	2393	2489
Svårighetsklass 5	133–157	1596	1620	1700	2575	2678
Svårighetsklass 6	158–	1716	1742	1827	2771	2882

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Svårighetsklass	poäng	cent/timme			euro/månad	
		TAM15- TAM27	TAM35- TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37
Ingångslön		1155	1172	1230	1867	1942
Svårighetsklass 1	56–72	1217	1235	1296	1970	2049
Svårighetsklass 2	73–92	1310	1330	1395	2119	2204
Svårighetsklass 3	93–112	1410	1431	1502	2278	2369
Svårighetsklass 4	113–132	1516	1539	1615	2453	2551
Svårighetsklass 5	133–157	1636	1661	1742	2639	2745
Svårighetsklass 6	158–	1759	1785	1873	2840	2954

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Svårighetsklass	poäng	cent/timme			euro/månad	
		TAM15- TAM27	TAM35- TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37
Ingångslön		1188	1206	1265	1921	1998
Svårighetsklass 1	56–72	1252	1271	1333	2027	2108
Svårighetsklass 2	73–92	1348	1368	1436	2180	2267
Svårighetsklass 3	93–112	1451	1473	1545	2344	2438
Svårighetsklass 4	113–132	1560	1583	1661	2524	2625
Svårighetsklass 5	133–157	1683	1708	1792	2716	2825
Svårighetsklass 6	158–	1810	1837	1928	2922	3039

Från och med **1 apr 2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Svårighetsklass	poäng	cent/timme			euro/månad	
		TAM15- TAM27	TAM35- TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37
Ingångslön		1217	1235	1296	1967	2046
Svårighetsklass 1	56-72	1282	1301	1365	2076	2159
Svårighetsklass 2	73-92	1380	1401	1470	2232	2321
Svårighetsklass 3	93-112	1486	1508	1583	2400	2496
Svårighetsklass 4	113-132	1597	1621	1701	2585	2688
Svårighetsklass 5	133-157	1723	1749	1835	2781	2892
Svårighetsklass 6	158-	1853	1881	1973	2992	3112

TAM avser arbetstidsform (työaikamuoto). Siffrorna efter TAM berättar hur många skift det görs per dag och på hur många dagar per vecka. Till exempel TAM15 är en arbetstidsform där det görs ett skift fem dagar per vecka, det vill säga dagsarbete.

Lönetabellerna i kollektivavtalet tillämpas inte i sådana företag där det före 31.1.2018 har tagits i bruk ett eget lönesystem.

Normtimlönerna för unga arbetstagare

6. Då en ung arbetstagare utför samma arbete som en vuxen arbetstagare och han besitter den i arbetet förutsatta arbetsskickligheten och arbetserfarenheten samt kompetensen och hans arbete inte utöver overtidsstadgandena begränsas av andra lagstadganden, fastställs hans lön enligt lönegrunderna för ifrågavarande arbete.

I övrigt är normtimlönerna för 15–17-åriga arbetstagare följande:

Från och med **1.4.2024** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Normtimlönerna för unga arbetstagare	cent/h	euro/månad
15 år	948	1602
16 år	964	1628
17 år	972	1647

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Normtimlönerna för unga arbetstagare	cent/h	€/mån
15 år	972	1642
16 år	988	1669
17 år	996	1688

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Normtimlönerna för unga arbetstagare	cent/h	€/mån
15 år	1000	1690
16 år	1017	1717
17 år	1025	1737

Från och med **1 apr 2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Normtimlönerna för unga arbetstagare	cent/h	€/mån
15 år	1024	1731
16 år	1041	1758
17 år	1050	1779

Förbunden har avtalat om rekommendationen Lär känna arbetslivet och tjäna en slant för åren **2025–2027**. Avtalet ingår som bilaga till kollektivavtalet.

Protokollsanteckning 1:

Normtimlönerna för unga arbetstagare gäller inte skolelever som anställts som sommarpraktikanter för högst två månader.

Protokollsanteckning 2:

För att förbättra förutsättningarna för praktik kan 75 % av lönen i löneklass 1 TAM15–TAM27 utbetalas i följande fall

- för tiden för en obligatorisk praktik som hänför sig till en examen eller en examensdel,
- för tiden för sommarpraktik för studerande vid gymnasier, yrkesläroanstalter eller högskolor.

Om personen har utfört praktik vid samma företag under tidigare år kan denne under andra året betalas 80 % av lönen i löneklass 1 TAM15–TAM27, under tredje året 90 % av lönen i löneklass 1 TAM15–TAM27.

14 §B. Individuell lön

Fastställning av den individuella lönen

1. Till fullt arbetsföra arbetstagare över 18 år kan betalas individuell lön som överstiger lönen enligt arbetsuppgift.
2. Den individuella lönedelen kan fastställas utgående från arbetstagarens personliga kunskap, kompetens och arbetsprestation eller andra faktorer som stöder uppnåendet av de målsättningar som ställts för utvecklingen av kunskap bland företagets personal eller för utvecklingen av handlingssätt osv. Det i vilken mån arbetstagaren lyckats och utvecklats med avseende på de valda kriterierna bör bedömas systematiskt och rättvist.

För att lyckas få arbetstagarna att engagera sig och godkänna behovet av att utveckla kunskap, kompetens och prestation, är det viktigt att man redan i planeringsskedet med arbetstagarna och/eller deras representanter diskuterar om de uppställda målen och om innehållet i de valda värderingsfaktorerna som stöder uppnåendet av de uppställda målen. För arbetstagarna utreds också de grunder som används i värderingen av kompetens och prestation och efter värderingen får arbetstagare på begäran också resultaten av sin personliga bedömning.

Systemet bör vara möjligast tydligt, enkelt och lätt att använda. När värderingsfaktorerna väljs bör man beakta bl.a. följande:

- Att personen själv kan påverka de valda faktorerna.
- Att faktorerna är synliga, mätbara och självständiga variabler.
- Att faktorerna hänför sig till det arbete som arbetstagaren sköter.

Diskussioner mellan förman och medarbetare är att rekommendera som medel när det gäller att ge feedback till de anställda och för att kartlägga utvecklingsbehoven. I processen bör absolut objektivitet eftersträvas och förfarandet bör upprepas med jämna mellanrum, exempelvis en gång om året. Förbunden rekommenderar att man samtidigt med bedömningen av respektive persons personliga kunnande kontrollerar att befattningsbeskrivningen som ligger till grund för värderingen motsvarar det verkliga innehållet i uppgiftshelheten.

Kunnandet bedöms alltid i relation till arbetstagarens vid tidpunkten aktuella uppgift. Ifall uppgiften förändras bör personens kompetens, ifall inte de valda faktorerna ger anledning till annat, värderas på nytt i

förhållande till den nya uppgiften. Den personliga lönedelens relativa andel av totallönen kan således i dylika situationer förändras.

Förbunden har utarbetat modellsystem i form av exempel som företagen i utarbetandet av sina egna system kan utnyttja antingen som sådana eller hellre så att de anpassas till företagets egna omständigheter och målsättningar. Även andra system är möjliga.

Tjänstetidstillägg

1. På basis av tjänstetiden utan avbrott i en och samma arbetsgivares tjänst betalas till arbetstagaren oberoende av löneform tjänstetidstillägg som del av den individuella lönen enligt följande:

Tjänstetidstilläggen är följande:

Från och med **1.1.2024** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Tjänsteårstillägg År	cent/h€/mån	
5-9	19	32
10-14	25	42
15-19	33	55
20-24	43	72
25-	54	92

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Tjänsteårstillägg År	cent/h€/mån	
5-9	19	33
10-14	26	43
15-19	34	56
20-24	44	74
25-	55	94

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Tjänsteårstillägg	cent/h	€/mån
År		
5–9	20	34
10–14	27	44
15–19	35	58
20–24	45	76
25–	57	97

Från och med **1 apr 2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Tjänsteårstillägg	cent/h	€/mån
År		
5–9	20	35
10–14	28	45
15–19	36	59
20–24	46	78
25–	58	99

2. Tjänstetidstillägg betalas från början av den lönebetalningsperiod som följer efter fyllda tjänsteår.

En förutsättning att tjänstgöringstiden skall beaktas som en lönegrund är att tjänstgöringstiden varit kontinuerlig och inom samma företag.

I det fall där en arbetstagares arbetsförhållande "vilar" på grund av fullgörande av värnplikt, studieledighet, vårdledighet eller motsvarande orsak, räknas också tiden före ifrågavarande ledighet med i tjänstgöringstiden. Själva tiden för fullgörande av värnplikt beaktas dock inte.

Upphör ett arbetsförhållande avbryts kontinuiteten. Av denna orsak räknas vid ett eventuellt senare arbetsförhållande endast den tjänstgöringstid till godo, som fullgjorts efter det arbetsförhållandet återupptagits.

Arbete som utförs på olika arbetsplatser inom samma företag på kontinuerlig basis, beaktas vid beräkning av tjänstgöringstid.

De dagar likställda med arbetade dagar som nämns i 7 § i semesterlagen räknas till godo vid beräkning av tjänstetidstillägg.

3. Om inom ett företag redan tidigare tillämpats avlönings- eller andra system, där tjänstgöringstiden beaktas såsom löne- eller ersättningsfaktor, får inte systemet inom sådant företag och det här avsedda systemet tillämpas samtidigt så att verkan blir kumulativ.

15 § Prestationslönearbete

Där arbetets beskaffenhet så tillåter och det tekniskt är möjligt, utförs arbetet som prestationslönearbete för höjande av produktion och förtjänst.

Prissättningsgrund

Prissättningen av prestationslönearbete bör grunda sig på löner som baseras på arbetets svårighetsgrad.

Prissättningsregel

1. Prissättningen i rakt ackord bör vara sådan att arbetares ackordsförtjänst vid normal ackordsarbetstakt med 20 % överskjuter beräkningsgrunden, dvs. av arbetets svårighetsgrad betingad lön, samt stiger vid ökad arbetsprestation eller arbetseffekt minst i samma proportion.

Del- eller blandackord

2. Del- eller blandackordsarbete, där en del av lönen betalas som fast och en del som rörlig del efter arbetsprestation, bör prissättas på så sätt, att när arbetsprestation eller arbetseffekt motsvarar normal ackordsarbetstakt, förtjänsten med 20 % överskjuter beräkningsgrunden, dvs. av arbetets svårighetsgrad betingad lön. När prestationslönen stiger, bör den rörliga delen stiga i samma proportion.

Premielön

3. Premielönesystem kan användas i de arbeten, där arbetsresultatet (produktionsvolym, produktens kvalitet, materialets ekonomiska användning osv.) beror på t.ex. arbetstagarens noggrannhet, arbetsskicklighet eller annan dylik faktor. Premielönearbetet bör prissättas på så sätt att förtjänsten vid normal prestationsnivå överskjuter av arbetets svårighetsgrad betingad lön.

Protokollsanteckning:

Förbunden konstaterar att i del- eller blandackordsarbete kan lönens fasta del vara mindre än normtimlönen med förutsättning att lönenivån uppfyller prissättningsbestämmelserna.

Avtal om ackord

4. I sådant ackordsarbete, för vilket fast ackordsprislista inte uppgjorts, överenskommer arbetsgivaren och den eller de arbetstagare, som ackordsarbetet erbjuds åt, om möjligt redan innan arbetet vidtar, om ackordspriset, varöver arbetaren bör få intyg samt nödvändiga uppgifter om grunderna för ackordsprissättningen. Då ackorden ges ut, bör man sträva efter att de indelas i ändamålsenliga och meningsfulla ackord där hänsyn tagits till hälsoaspekterna.

Ändringar i produktionsmetoderna

5. Då de faktorer som påverkar beräkningen av ackordsarbete förblir oförändrade, förblir enhetspriset detsamma. Om i arbets- och produktions- metoderna, arrangerandet av arbete, arbetsverktyg eller råmaterialets kvalitet sker sådana ändringar som påverkar ackordspriset, skall ett nytt pris fastställas för arbetet.

Granskning av prissättningen

6. Om en arbetstagare motiverat anför att gällande pris är oriktigt, ska han eller hon anmäla om detta till arbetsgivarens representant för kontroll av prissättningen, men arbetet görs dock till ovannämnda pris. Utredningar för granskning av ackordspriset skall vidtas utan onödigt dröjsmål. Om granskningen ger anledning till ändringar, skall det justerade priset tillämpas från den dag då begäran om granskning framställdes.

Avslag av ackord

7. Vägrar arbetstagare ta emot honom erbjudet ackord, utförs arbetet mot tidlön, som är lika stor som hans personliga timlön.

Gruppäckord

8. Vid gruppäckord får arbetstagaren sin andel av ackordsvinsten i förhållande till sin personliga timlön och det antal arbetstimmar, varmed han deltagit i gruppäckordet, såvida inte vederbörande arbetstagare och arbetsgivaren sinsemellan annorlunda avtalat

Avbrytande av ackord

9. Är arbetstagare på order av arbetsgivaren tvungen att avbryta ett av honom påbörjat, kontinuerligt avtalat ackordsarbete på grund av annat arbete än sådant reparations- och monteringsarbete, som är nödvändigt för att hålla den egna produktionsapparaten i gång och i skick, och kan det arbete, som vållat avbrott, inte ordnas såsom ackord, betalas åt arbetstagaren för den tid avbrottet varar, dock för högst sex arbetsdagar, enligt hans medeltimförtjänst beräknad lön.

Fortgår tidlönsarbetet längre än sex arbetsdagar, betalas för detsamma därefter personlig timlön.

Protokollsanteckning 1:

Det ovannämnda avbrytandet av ackordsarbetet gäller inte fall, där ackordsarbetet upphör t.ex. på grund av sortombyte eller motsvarande orsak.

Arbetsstudier

10. På arbetsplatser där arbetsstudier används bör arbetarnas namngivna representanter få tillräcklig information och utbildning rörande undersökningsmetoderna samt i fråga om hur resultaten eventuellt kommer att användas vid lönesättningen.

Protokollsanteckning 2:

De lokala avtalen som avses i denna paragraf som gäller ackord eller andra prestationslöneformer kan av endera parten sägas upp med iakttagande av en tre månaders uppsägningstid om man inte i avtalet kommit överens om annan uppsägningstid.

16 § Tillägg för skift-, kvälls- och nattarbete

Skifttillägg

1. Åt arbetstagare i skiftarbete betalas i skiftarbetstillägg från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast efter 1.1.2024

- 123 cent/timme i tillägg för kvällsarbete
- 230 cent/timme i tillägg för nattarbete

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

- 126 cent/timme i tillägg för kvällsarbete
- 236 cent/timme i tillägg för nattarbete

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

- 130 cent/timme i tillägg för kvällsarbete
- 243 cent/timme i tillägg för nattarbete

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

- 133 cent/timme i tillägg för kvällsarbete
- 249 cent/timme i tillägg för nattarbete

2. Infaller arbetstagares ordinarie arbetstid så att arbetet utförs mellan kl. 16.00 och 24.00 utan att det är skift-, övertids-, nöd- eller utryckningsarbete, betalas för arbetstimmar mellan dessa klockslag kvällsarbetstillägg till samma belopp som kvällsskiftstillägget och för arbetstimmar mellan kl. 00.00 och 06.00 nattarbetstillägg till samma belopp som nattskiftstillägget.

Lokala avtal om tillägg för skift-, kvälls- och nattarbete

3. Tidpunkterna för tillägg för skift-, kvälls- och nattarbete kan lokalt avtalas på något annat sätt.

17 § Överflyttning till annat arbete

Lägre avlönat arbete

1. Ifall på tidlön sysselsatt arbetstagare överflyttas i annat arbete, vilket är lägre avlönat än hans eget, betalas åt honom härvid i 2 veckors tid den personliga timlön, som är avtalad för hans tidigare arbete, varefter hans lön bestämmes enligt det arbete som han utför.

Högre avlönat arbete

2. I sådana fall där arbetstagare, som överflyttas i annat, högre avlönat timarbete, genast såväl med avseende på arbetseffektiviteten som kvalitativt sett förmår utföra detta arbete på samma sätt som en, vilken regelbundet utför sagda arbete, betalas åt honom omedelbart lön för det nya arbetet.

18 § Löneutbetalning

1. Förbunden rekommenderar att lönerna utbetalas en gång per månad. Om inte annat avtalas lokalt, utbetalas lönerna på avtalade löneutbetalningsdagar minst två gånger i månaden. Rörliga lönedelar, till exempel timbaserade tillägg och lön för övertidsarbete, kan betalas och oavlönade frånvaron hanteras en gång i månaden. Infaller löneutbetalning på en söndag eller högtidsdag, betalas lönen föregående vardag.

Om man på arbetsplatsen övergår till månadslön enligt 19 § kan lön betalas en gång per månad.

Protokollsanteckning:

Med rörliga timbaserade lönedelar avses timbaserade tillägg som räknas separat, till exempel skifttillägg, specialmiljötillägg, grunddelar och förhöjningsdelar för mertids- och övertidsarbete, söndagsförhöjning, ersättningar för stor högtidsdag eller för arbete dagen före stor högtidsdag samt ersättningar för veckovila.

2. För beräkning av lönen kan lönen för 6 arbetsdagar innehållas.

Då ett arbetsförhållande upphör på grund av uppsägning, skall de förfallna tillgodohavandena betalas senast den första arbetsdagen efter arbetsförhållandets slut. I fråga om hävning skall tillgodohavandena betalas inom tre arbetsdagar efter det att arbetsförhållandet upphört, och vid upplösning av arbetsförhållande inom tre arbetsdagar efter det att beslut fattats om upplösning av arbetsförhållande.

Arbetsgivaren och arbetstagaren kan komma överens om att de fordringar som förfaller till betalning när anställningsförhållandet avslutas betalas på företagets normala lönebetalningsdag.

3. I anslutning till utbetalning av lönen ska arbetstagaren ges en lönespecifikation skriftligen eller elektroniskt.

Protokollsanteckning:

Före övergången till elektronisk löneberäkning informerar arbetsgivaren om tidpunkten för omställningen och ser till att arbetstagaren vet hur man vid behov skriver ut lönespecifikationen och också har möjlighet att göra detta. I annat fall ges lönespecifikationen skriftligen.

4. Av lönen innehålls vad arbetsgivaren enligt lag och avtal är skyldig eller berättigad att avdra.
5. Anmärkningar mot den utbetalade lönen bör i fråga om penningbeloppet göras vid löneutbetalningen.
6. Förbunden rekommenderar att man på arbetsplatserna kommer överens om att lönerna betalas genom någon penninginrättning.

19 § Månadslön

Övergång till månadslön

1. Då timlön omräknas till månadslön, multipliceras arbetstagarens gällande timlön med talet 169.

Delning av månadslön

2. Om arbetstagaren inte är berättigad att få lön för hela lönebetalningsperioden, beräknas timlönen för en arbetstagare med månadslön så att månadslönen i dags- och tvåskifts- och intermittert treskiftsarbete divideras med talet 159 och i kontinuerligt treskiftsarbete med talet 155.

20 § Medeltimlön

Företag där grundlönen eller ersättningen för förlust av inkomst kan beräknas på ett enklare sätt, exempelvis på grund av att företaget endast använder tidlön, är inte skyldiga att införa den medeltimförtjänst som beskrivs nedan. Då förhöjs alla lönedelar till exempelvis vid övertidsarbete.

Beräkningsperiod

1. Då medeltimlönen för ordinarie arbetstid beräknas, används som beräkningsperiod antingen föregående löneperiod eller föregående kvartal.

Arbetstagare på timlön

2. Arbetstagarens medeltimförtjänst för ordinarie arbetstid beräknas så att den förtjänst han eller hon under beräkningsperioden erhållit i tids-, ackords- samt blandackords och premielönearbete inklusive eventuella tjänstetidstillägg, tillägg för särskilt tungt och särskilt smutsigt arbete, tillägg för exceptionellt svårt och farligt arbete samt skiftarbetstillägg minskad med övertidsersättning samt med förhöjning för söndagsarbete och ersättning för stor högtidsdag samt med ersättning för arbete dagen före stor högtidsdag divideras med det sammanlagda antalet utförda arbetstimmar under beräkningsperioden.

Vid beräkning av medeltimförtjänsten för arbetstagare i kontinuerligt treskiftsarbete och fortlöpande 1- och 2-skiftsarbete avdras dock inte söndagsförhöjningar från lönen.

Arbetstagare på månadslön

3. Vid beräkning av genomsnittlig timförtjänst för en arbetstagare med månadslön beräknas den genomsnittliga förtjänsten som motsvarar den fasta månadslönen genom att lägga ihop de månadslöner inklusive tjänstetidstillägg som man enligt avtal ska betala till arbetstagaren under beräkningsperioden och genom att dividera summan med ett timantal som i kontinuerligt treskiftsarbete är 155 och i övriga arbetstidsformer 159.

Ingår i arbetstagares lön föränderliga lönebeståndsdelar, t.ex. premieandelar eller timbaserade tillägg, beräknas den dessa motsvarande medeltimlönedelen på sätt som definieras i punkt 2.

4. I det fall att medeltimlönen för ordinarie arbetstid understiger den personliga timlönen användes denna lön som beräkningsfaktor.

Användningsperiod av medeltimlön

5. De i punkt 1 avsedda medeltimlönerna för de olika kvartalen används på följande sätt:
- under februari, mars och april tillämpas medeltimförtjänsten under IV kvartalet föregående år,
 - under maj, juni och juli tillämpas medeltimförtjänsten under årets I kvartal,
 - under augusti, september och oktober tillämpas medeltimförtjänsten under årets II kvartal och
 - under november, december och januari tillämpas medeltimförtjänsten under årets III kvartal.

I denna punkt nämnda månadsperioder och kvartal räknas vidta och utgå med löneperioderna, så att då en löneperiod fördelar sig på två av de ovannämnda månadsperioderna eller på två kvartal anses löneperioden höra till den period under vilken det större antalet ordinarie arbetstimmar infaller.

Användningen av medeltimlön

6. Medeltimlönen används som grundlön för timavlönade arbetstagare vid beräkning av de i kollektivavtalet nämnda förhöjningsdelarna, såsom vid beräkningen av t.ex. övertids- och söndagsförhöjningar.

Dessutom används medeltimlönen i de fall då ersättning för förlorad arbetsförtjänst enligt kollektivavtalet bör utgå för såväl timavlönade som månadsavlönade arbetare.

Protokollsanteckning:

Om det inte är möjligt att fastställa medeltimförtjänsten för en arbetstagare enligt föregående löneperiod eller kvartal exempelvis på grund av lång sjukledighet, familjeledighet, alterneringsledighet, ett ringa antal arbetstimmar eller annan motsvarande orsak, används för fastställande av medeltimförtjänsten antingen den föregående hela löneperiodens medeltimförtjänst förhöjd enligt eventuella allmänna förhöjningar eller så används den gällande medeltimförtjänsten för motsvarande arbetstagargrupp.

På samma sätt kan man förfara om den personliga medeltimförtjänsten i oskälig grad och utan en grund som anknyter till den använda arbetstidsformen (t.ex. alterneringsvikarier eller vikarier), arbetsuppgiften eller prestationslönearbetet avviker från den gällande medeltimförtjänsten för motsvarande arbetstagargrupp.

IV SÄRSKILDA ERSÄTTNINGAR

21 § Helgdagsersättning

Helgdagsersättning

För nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, annandag påsk, Kristi himmelsfärdsdag, första maj, midsommarafton, julafton, juldagen och annandag jul betalas under nedan nämnda förutsättningar åt arbetstagare med timlön åtta timmars lön i helgdagsersättning, ifall dessa söckenhelger i annat fall hade varit arbetstagarens arbetsdagar.

Helgdagsersättning betalas dock endast åt arbetstagare vars arbetsförhållande varat oavbrutet i minst tre (3) månader före ifrågavarande söckenhelg och förutsatt att arbetstagaren enligt planen för utjämning av arbetstid arbetat under arbetsdagen närmast före söckenhelgen och arbetsdagen närmast efter söckenhelgen, eller under endera av dessa dagar om arbetstagaren den andra dagen varit frånvarande med arbetsgivarens tillstånd, på grund av permittering, på grund av graviditets- eller föräldraledighet (träder i kraft eller på grund av orsak som i kollektivavtalet godkänns som frånvaro för vilken lön utbetalas.

Protokollsanteckning 1:

I planen för utjämning av arbetstid antecknad arbetstidsförkortningsdag samt semester som inleds eller avslutas framskjuter i föregående stycke avsedd förutsättningsdag.

Ersättning för söckenhelg utbetalas dock då helgdag som infaller mellan måndag och fredag sammanfaller med tiden för arbetstagarens semester, sjukdom som varat högst 3 månader före söckenhelgen, permittering på grund av ekonomiska eller produktionsmässiga orsaker som fortgått högst 2 veckor före söckenhelgen, eller av arbetsgivaren bekostad utbildning.

Protokollsanteckning 2:

Ifall permittering verkställts som en permittering varannan vecka eller i form av förkortad arbetsvecka uppfylls den ovan nämnda tvåveckorsperioden när antalet permitteringsdagar, efter att ett dylikt permitteringsarrangemang inletts, blir så många att de motsvarar två veckor.

För söckenhelg som infaller samtidigt med ledig dag betalas inte helgdagsersättning. I det fall att arbetstagaren arbetar under ifrågavarande dagar eller han erhåller ersättning på någon annan grund, erläggs inte helgdagsersättning.

Protokollsanteckning 3:

Avvikande från ovan betalas till arbetstagare, som arbetar i arbetstidsform 36, söckenhelg ersättning för söckenhelg som infaller mellan måndag och fredag oberoende av om dagen ifråga enligt planen för utjämning av arbetstid är arbetsdag eller fridag.

I de fall där arbetstagare inte är berättigad till den lagstadgade lönen för självständighetsdagen betalas åt honom för självständighetsdagen söckenhelg ersättning i enlighet med denna paragraf.

22 § Ersättning för stor högtidsdag

Ersättning för stor högtidsdag

För alla anställda, som arbetar på nyårsdagen, trettondagen, långfredagen, påskdagen och annandag påsk, Kristi himmelsfärdsdag,

första maj, pingstdagen, midsommardagen, allhelgonadagen, självständighetsdagen samt juldagen och annandag jul, utgår lönen från kl. 06.00 under 24 timmar med en förhöjning på 200 %, vari ingår söndagsarbetsförhöjning. Ifall det exempelvis på grund av den rytm som iakttas vid byte av arbetsskift, tidpunkten för arbetsdygnsskiftet eller av annan orsak anses nödvändigt, kan om tidpunkten för utbetalningen av ovan nämnda ersättning för stor högtidsdag lokalt även annat avtal ingås.

Protokollsanteckning 1:

Genom ett lokalt avtal kan man flytta tidpunkten för en stor högtidsdag och de ersättningar som ska betalas för den.

För arbete som utförs dagen före nämnda helger, betalas som ersättning för arbete dagen före stor högtidsdag till arbetare i skiftarbete eller i ordinarie kvälls- och nattarbete 100 % av medeltimlönen för tiden i kvälls- och nattskift och för tiden i morgonskift 20 % av medeltimlönen. Ersättningen innehåller inte eventuell övertids- och söndagsförhöjning.

Till arbetstagare i dagarbete betalas för arbete som utförs på dagar före helg en förhöjning som uppgår till 20 % av medeltimlönen för ordinarie arbetstid i enlighet med planen för utjämning av arbetstid. Ingen ersättning betalas för övertid. Ersättningen innehåller inte eventuell söndagsförhöjning.

Protokollsanteckning 2:

I dagarbete kan man lokalt avtala om att förkorta den ordinarie arbetstiden för ovan nämnda helgdagsaftnar så att den motsvarar ersättningen för helgdagsaftnarna.

23 § Resekostnader och dagtraktamenten

Arbete som utförs utanför fabriksområdet

1 Allmänna bestämmelser

För arbetsuppgifterna nödvändiga resor utförs på ändamålsenligt sätt så att resan inte tar mera tid i anspråk eller förorsakar större utgifter än vad som är nödvändigt för skötseln av uppgifterna.

Ersättningen för kostnaderna för resan, inkvarteringsmöjligheterna, möjligheten att sköta privata angelägenheter under arbeidskommenderingen och övriga till resan anslutna detaljer bör vid behov utredas i samråd före resan.

När arbetstagare till följd av arten av företagets verksamhet blir tvungen att fortgående arbeta på olika arbetsplatser, bör arbetsgivaren i samband med anställningen för arbetstagaren informera arbetstagaren om vilken som är hans fasta arbetsplats vid tillämpningen av denna paragraf. När det sker en väsentlig förändring i förhållandena som påverkar denna definition bör arbetsgivaren informera arbetstagaren på motsvarande sätt.

Resans början och slut

Resan anses börja då arbetstagare reser från arbetsplatsen eller bostaden direkt till kommenderingsorten och den slutar då arbetaren återvänder till arbetsplatsen. Kan arbetstagare inte återvända till arbetsplatsen under ordinarie arbetstid anses resan vara avslutad då han eller hon återvänder till bostaden.

Kommenderingsort

Med kommenderingsort avses annan arbetsort än den ordinarie arbetsplatsens placeringsort eller arbetstagaren hemort.

Arbetskommendering

Det är fråga om kort arbetskommendering när resan förutsätter övernattnings och när vistelsen på främmande ort beräknas vara högst 14 kalenderdygn.

Det är fråga om lång arbetskommendering när resan och vistelsen på främmande ort beräknas vara över 14 dygn.

Skyldighet att meddela om arbetskommendering

Meddelande om kort arbetskommendering ges senast på den tredje dagen före resan.

Meddelande om lång arbetskommendering ges, om möjligt en vecka i förväg, dock senast på den tredje dagen före resan.

Med tillämpning av ovannämnda anmälningstid underrättas arbetaren om specialfrågor i anslutning till resan, t.ex. reservering av bostad på arbetsgivarens försorg eller möjligheterna att få bostad på kommenderingsorten.

Avvikelser från ovannämnda tidsgränser kan emellertid göras beträffande sådana arbetstagare, vars arbetsavtal eller arbetsuppgifter i övrigt förutsätter ständiga resor eller upprepade korta arbetskommenderingar, samt vid brådskande arbetskommendering.

Protokollsanteckning 1:

Arbetskommendering är brådskande om det gäller nödarbete eller om resan föranleds av annan oväntad orsak, t.ex. en annan arbetares sjukdom, och produktionstekniska skäl förutsätter omedelbar avfärd till kommenderingsorten.

2 Resekostnadsersättningar

a. Ersättning för resekostnaderna

Samtliga erforderliga resekostnader ersätts av arbetsgivaren samt när resan sker nattetid, priset på sovplatsbiljett.

Har överenskommelse gjorts före resan om att arbetstagare utnyttjar egen bil får han eller hon för detta samt för med arbetsgivaren överenskommen transport av personer eller varor ersättning enligt det belopp som årligen av skattestyrelsen fastställs som skattefritt.

b. Ersättning för restiden

Ersättning för restiden betalas för högst 16 restimmar per arbetsdygn.

Ersättning för restid och lön för arbete utfört på ordinarie arbetstid betalas sammanlagt för högst 16 timmar per dygn.

Skер resan på ordinarie arbetstid betalas ersättning enligt medeltimlön och för övriga till ifrågavarande arbetsdygn hörande restimmar 85 % av medeltimlönen.

Skер resan på ledig dag betalas ersättning enligt medeltimlön för de första åtta timmarna av restiden och enligt 85 % av medeltimlönen för påföljande timmar.

Sovplats

Har för arbetstagare reserverats sov- eller hyttplats betalas inte ovannämnda ersättning för tiden kl. 21.00–7.00.

c. Dagtraktamente

Dagtraktamente betalas för varje dygn, som arbetstagare varit på resa när platsen för arbetets utförande ligger på över 55 kilometers avstånd från arbetstagarens ordinarie arbetsplats och bostad enligt följande:

- Heldagstraktamente betalas när arbetsresan varat över tio timmar.
- Partiellt dagtraktamente betalas när arbetsresan varat över sex men högst tio timmar.
- För del av dygn som följer på resdygn och omfattar minst två timmar och högst sex timmar betalas partiellt dagtraktamente.

Resdygnet är en högst 24 timmar lång tidsperiod, som börjar när arbetstagare beger sig på resa från arbetsplatsen eller bostaden. Resdygnet upphör när arbetstagaren återvänder från sin resa till arbetsplatsen eller bostaden.

Om arbetstagare under något av resdygnen får fri kost eller kost som ingår i priset för biljett, avdras från dagtraktamentsbeloppet hälften. Med gratis kost avses beträffande heldagstraktamente två gratis måltider och beträffande deltraktamente en gratis måltid.

d. Måltidsersättning

När arbetet utförs på minst 5 kilometers avstånd från arbetstagarens ordinarie arbetsplats och bostad, erläggs åt honom

- resekostnader och
- ersättning för restid enligt punkt b) samt
- måltidsersättning i de fall där arbetstagaren inte har möjlighet att äta på sin ordinarie arbetsplats eller hemma, om gratis kost inte serveras på arbetsplatsen.

Tillämpningsdirektiv:

Ifall arbetsresan börjar från arbetstagares ordinarie arbetsplats mitt under pågående arbetsdag, betalas till arbetstagaren resekostnaderna och ersättning för restiden också för resa som är kortare än vad som avses ovan.

Ifall inte annat avtalats, ska de uppkomna kostnaderna ersättas med en annan måltidsersättning i sådana fall där arbetstagarens i denna punkt avsedda arbete inklusive resorna har pågått i minst 12 timmar och han eller hon därför först sent på kvällen kan återvända hem. Till ifrågavarande timmar räknas med också de arbetstimmar som under samma dygn utfördes omedelbart innan resan vidtog.

Protokollsanteckning 2:

Bestämmelsen om måltidsersättning tillämpas inte när arbetstagaren måste röra sig mellan arbetsplatser inom samma företag i de fall då arbetsplatserna ligger på samma ort eller annars är nära varandra och då möjligheterna till kost och bispisningsförhållandena på dessa arbetsplatser är likvärdiga.

e. Övernattningskostnader

Utöver dagtraktamentet ersätts övernattningskostnaderna antingen genom att betala inkvarteringskostnaderna eller nattresepenning enligt följande:

Inkvarteringskostnader

Har inkvarteringsmöjlighet inte ordnats för arbetstagaren betalar arbetsgivaren ersättning för inkvarteringskostnaderna under arbetskommendering enligt en av arbetsgivaren godkänd utredning.

Nattresepenning

För sådant till dagtraktamente berättigande resdygn, under vilket fri inkvartering inte ordnats för arbetaren eller han inte fått inkvarteringsersättning eller sov- eller hyttplats under resan, betalas nattresepenning till det belopp som skattestyrelsen bekräftat som skattefritt.

Reseersättningar på kommenderingsorten

Är det på kommenderingsorten inte möjligt att få bostad i närheten av arbetsplatsen och arbetstagare på grund av detta måste bo över 5 km från arbetsplatsen, betalas ersättning för resekostnaderna till arbetstagaren. Ersättningens storlek bestäms i första hand av den avgift som uppbärs i allmänna transportmedel. Är arbetare på grund av bristande allmänna transportförbindelser tvungen att använda egen bil tillämpas avtalspunkten om användning av egen bil.

Hemresor vid vissa högtidsdagar

Har arbetstagare före påsk-, midsommar- eller juldagen arbetat oavbrutet i sex veckor på kommenderingsorten är han eller hon berättigad att resa hem till dessa helgdagar om detta inte hindras av arbetets tekniska art eller av andra tvingande skäl. Arbetsgivaren ersätter kostnaderna som uppkommer för ifrågavarande resor i enlighet med denna paragraf.

Protokollsanteckning 3:

Kollektivavtalsenliga ersättningar för resekostnader och grunderna för dessa bestäms under avtalsperioden av skattestyrelsens årliga beslut om ifrågavarande ersättningar.

3 Resereglemente

Lokalt kan ingås avtal om ett resereglemente, med vilket man kan avvika från bestämmelserna i denna paragraf under förutsättning att ersättningen för resan i sin helhet motsvarar den nivå som avses i denna paragraf.

24 §Arbete utomlands

1 Allmänna bestämmelser

Arbetsgivaren och arbetstagaren bör före resans början komma överens om arbetsvillkoren för arbete utomlands. Förenämnda villkor bör avtalas skriftligt så att de i regel motsvarar arbetsvillkoren som tillämpas på motsvarande arbete i hemlandet.

Om det arbete som skall utföras utomlands så kräver på grund av längre varaktighet, större omfattning, större antal deltagande arbetstagare än vanligt och av andra omständigheter, kan förbunden med avvikelse från bestämmelserna i denna paragraf separat avtala om arbetsvillkoren för ett dylikt projektbetonat arbete.

Arbetstagare bör inte utan eget samtycke kommenderas till arbete utomlands ifall det inte är fråga om arbetstagare, vars arbetsavtal förutsätter resor också till utlandet eller till vars normala uppgifter detta tidigare hört eller, ifall arbeidskommenderingen inte på grund av produktionstekniska orsaker är brådskande. Parterna konstaterar att mellan förbunden utarbetats en rekommendation beträffande omständigheter om vilka man bör komma överens vid kommendering utomlands eller vilka annars i mån av behov bör klarläggas.

2 Dagtraktamente

Dagtraktamentsbeloppet i respektive land är den summa, som skattestyrelsen årligen fastställer som skattefri.

Om arbetstagare på utlandskommendering får gratis bostad eller kost eller bådadera, minskas dagtraktamentet i motsvarande grad. Bostadens andel anses härvid utgöra 1/4 av dagtraktamentet ifall inte om annat lokalt överenskommes.

3 Resereglemente

För en arbetsplats kan också fastställas ett resereglemente som föreskriver arbetsvillkor för arbete utomlands på sätt som avviker från detta kollektivavtal förutsatt att förmånerna enligt resereglementet i ett lokalt uppgjort avtal i sin helhet konstaterats vara i nivå med de villkor som detta kollektivavtal om arbete utomlands förutsätter.

25 § Övriga ersättningar

Val

1. Åt arbetstagare, som är medlem i en enligt lagen tillsatt valnämnd eller -kommission för statliga och kommunala val, får av arbetsgivaren ersättning för den förlust av arbetsinkomst som förorsakas av att valnämnd eller -kommission sammanträder under hans eller hennes arbetstid.

Bemärkelsedagar

2. Arbetstagare har på sin 50- och 60-årsdag rätt till ledighet med lön motsvarande ordinarie arbetstid, i det fall att bemärkelsedagen enligt arbetsskiftsförteckningen eller planen för utjämning av arbetstid infaller på hans arbetsdag.

I kraft från och med 1.1.2026:

Om 50- eller 60-årsdagen infaller på en ledig dag enligt arbetstagarens arbetsskiftsförteckning eller plan för utjämning av arbetstid, betalas till arbetstagaren en ersättning som motsvarar lönen för ordinarie arbetstid. Till en deltidsanställd arbetstagare betalas ersättningen i förhållande till deltiden. Bemärkelsedagsersättningen betalas i samband med lönebetalningen för den löneperiod under vilken arbetstagarens 50- eller 60-årsdag har infallit.

Värnpliktsuppbåd

3. Arbetsgivare betalar åt arbetare, som deltar i värnpliktsuppbåd, ersättning för förlorad inkomst.

Reservövningar

4. Arbetsgivaren betalar lön för den tid arbetstagare befinner sig på reservövning så att arbetstagare reservistlönen från staten medräknad får fulla löneförmåner. Bestämmelsen tillämpas även på de arbetstagare, vilka med stöd av befolkningsskyddslagen utbildas för specialuppgifter i befolkningsskyddet.

Begravning, vigsel och registrering av partnerskap

5. Arbetstagaren har rätt till ledighet med lön från arbetet på dagen för sitt eget bröllop eller för att registrera partnerskap samt på en nära anhörigs begravningsdag eller urnsättning. Som nära anhörig betraktas arbetstagarens maka eller make, registrerad partner och sambo som bor i samma hushåll, barn och adoptivbarn, arbetstagarens föräldrar och mor- och farföräldrar, bröder och systrar samt makens/makans, sambons eller den registrerade partners föräldrar.

V SOCIALA BESTÄMMELSER

26 § Lön för sjuktid

Karensdag

1. Åt arbetstagare, som enligt en av arbetsgivaren godkänd utredning på grund av sjukdom eller olycksfall varit oförmögen till arbete, betalar arbetsgivaren som lön för sjuktid full lön från början av den andra av de sjukdagar som skulle ha varit arbetstagarens arbetsdag om han varit i arbete.

Ifall arbetstagare på nytt insjuknar i samma sjukdom inom högst 30 kalenderdagar från den dag lön för sjuktid eller dagpenning senast utbetalades, fortgår utbetalningen av lön för sjuktid utan karensdag ifall ersättningsperioden inte för denna sjukdoms del överskridits. Utbetalningen av lön för sjuktid fortgår utan karensdag tills sjukdomen eller sjuklönens utbetalningsperiod upphör.

Konstaterande av arbetsoförmåga

Arbetstagarens arbetsoförmåga konstateras i första hand med ett av företagsläkare utskrivet läkarintyg. Av annan läkare utskrivet intyg över arbetsoförmåga räcker som grund för utbetalning av sjuklön i sådana fall där anlitande av företagsläkare inte är möjligt på grund av vårdens brådskande natur eller för att företagsläkarens mottagning ligger på långt avstånd, eller för att lämplig mottagningstid inte kan ordnas, eller när fallet kräver av specialist utförd undersökning eller när företagsläkare inte kan anlitas på grund av researbete, egenläkaresystem eller annan motiverad orsak.

Ersättningsperiod

Lön för sjuktid betalas för arbetsdagar som ingår i en tidsperiod som framgår nedan:

Arbetsförhållande, som när arbetaren blir arbetsoförmögen, oavbrutet varat i	Tidsperiod kalenderdagar
minst 1 månad men under 3 år	28 dagar
3 år men under 5 år	35 dagar
5 år men under 10 år	42 dagar
10 år eller längre	56 dagar

Ifall en person på nytt inom 30 kalenderdagar insjuknar i samma sjukdom, behandlas frånvaroperioderna som en enda sjukdom. För att återfall i samma sjukdom ska kunna betraktas som en ny sjukdom ska arbetstagaren arbeta enligt arbetsskiftsförteckningen under en period om 30 kalenderdagar. Semesterdagar räknas inte med i denna tidsperiod.

Kortare än en månads anställningsförhållande

Ifall arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall börjar innan anställningsförhållandet fortgått en månad, betalar arbetsgivaren i lön för sjuktid 50 procent av arbetstagarens individuella tidlön, dock högst för de arbetstimmar enligt planen för utjämning av arbetstid som faller inom en tidsperiod som börjar den dag då arbetsoförmågan började och nio därpå följande dagar. Beträffande lönen för karensdagen iakttas även i övrigt bestämmelserna i denna paragraf.

Om arbetstagarens rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen börjar tidigare, förkortas på motsvarande sätt den tid för vilken lön skall utbetalas.

Karensdagen bortfaller

Lön för sjuktid betalas också för karensdagen i sådana fall, där

- arbetstagarens anställningsförhållande före arbetsoförmågans början har fortgått utan avbrott i minst sex månader eller
- den av sjukdomen förorsakade arbetsoförmågan fortgått längre än sju vardagar plus insjukningsdagen, eller
- när arbetsoförmågan beror på arbetsolycksfall.

Insjuknande mitt under en arbetsdag

Ifall arbetares arbetsoförmåga börjar mitt under en arbetsdag eller ett arbetsskift, betalas åt honom eller henne lön till arbetsdagens eller skiftets slut.

Avslående av sjuklön

2. Lön för sjuktid betalas dock inte, om arbetaren orsakat sjukdomen eller olycksfallet uppsåtligen, genom brottsligt förfarande, lättsinnigt leverne eller annat grovt vållande.

Avdrag

3. Från lönen för sjuktid eller familjeledighet avdras dagpenning, graviditets- eller föräldrapenning eller annan därmed jämförbar ersättning, som arbetstagare får med stöd av lag eller avtal för samma arbetsoförmåga eller förlossning och för samma tidsperiod. Arbetsgivaren är dock inte berättigad att avdra ifrågavarande ersättning från lön för sjuktid eller familjeledighet till den del ersättningen utbetalas till arbetstagaren på grundval av en av arbetstagaren själv helt eller delvis bekostad frivillig försäkring.

För den tid som arbetsgivaren till arbetstagaren betalt lön för sjuktid eller familjeledighet, är arbetsgivaren berättigad att såsom återbäring lyfta den arbetstagaren i enlighet med föregående stycke tillkommande dagpenningen, graviditets- eller föräldrapenningen eller därmed jämförbar ersättning, eller att få motsvarande belopp tillbaka av arbetstagaren, dock inte ett större belopp än vad arbetsgivaren själv utbetalat.

Om dagpenning eller därmed jämförbar ersättning inte utbetalas till arbetstagaren av orsak som beror på arbetstagaren själv, eller om ersättningen utgår med ett mindre belopp än vad han enligt lagen hade varit berättigad till, har arbetsgivaren rätt att från lönen för sjuktid eller familjeledighet avdra det dagpenningsbelopp eller en del av beloppet som på grund av försummelse från arbetstagarens sida inte har betalats ut.

Till arbetstagare, som är medlem av sjukkassa som får understöd av arbetsgivaren, är arbetsgivaren förpliktad att betala den lön för sjuktid som följer av punkt 1, på det villkor att sjukkassan befrias från att till arbetstagaren betala sjukbidrag under den tid, för vilken arbetsgivaren enligt punkt 1 erlagt lön för sjuktid. Såvida den av sjukdom eller olycksfall förorsakade oförmågan till arbete fortgår utöver den tid, för vilken arbetsgivaren på grund av 1 punkten är pliktig att betala lön för sjuktid, svarar sjukkassan i enlighet med sina stadgar för betalningen av fortsatt understöd.

4. Ifall på arbetsplatsen finns kassa som underlyder sjukförsäkringslagen, kan arbetsgivaren fullfölja sina i 1 punkten nämnda förpliktelser så, att kassan betalar även i 1 punkten avsedda löner för sjuktid och arbetsgivaren betalar åt kassan ett understöd, som motsvarar de utlägg kassan har för dessa utanför sjukförsäkringslagens bestämmelser betalade understöd.

Anmälningssplikt

5. Arbetstagaren är skyldig att utan dröjsmål meddela arbetsgivaren att han insjuknat.

Förfaringsdirektiv för utbetalning av lön för sjuktid

Arbetsoförmåga konstateras med ett intyg som godkänts av arbetsgivaren

- Arbetsoförmåga konstateras genom intyg av företagsläkare eller genom annat av arbetsgivaren godkänt läkarintyg, om inte detta direktiv ger anledning till annat.
- Läkarintyg som utskrivits retroaktivt godkänns ifall läkaren i intyget antecknat motiveringen till att intyget utskrivits i efterskott.

Oklarheter i anslutning till läkarintyg

- Arbetsgivaren är skyldig att betala lön för sjuktid när lönegrunden och beloppet för lönen för sjuktid utretts på ett godtagbart sätt.
- Har arbetsgivaren inte godkänt av arbetstagaren företett läkarintyg har arbetsgivaren rätt att hänvisa arbetstagaren till en av arbetsgivaren utsedd läkare för undersökning. I dylika fall betalar arbetsgivaren kostnaderna för anskaffandet av läkarintyget.
- Ett intyg för sjukledighet är ett godtagbart intyg enligt de ovan nämnda förutsättningarna, ifall inte arbetsgivaren på goda grunder kan påvisa missbruk. Eventuella oklarheter bör härvid i främsta rummet redas ut lokalt parterna emellan. Ifall detta inte lyckas, förs ärendet via den normala förhandlingsordningen som råder på arbetsmarknaden till de myndigheter och expertorgan som behandlar sjukintyg.

Missbruk av löneförmåner som grund för avslutande av arbetsavtal

Om löneförmånerna som hänför sig till lön för sjuktid missbrukas utbetalas självfallet ingen lön för sjuktid. Därtill kan avsiktligt missbruk leda till avslutande av ett arbetsavtal på basis av bestämmelserna i arbetsavtalslagen.

Till arbetsgivaren bör meddelande om insjuknande lämnas om möjligt innan arbetsskiftet börjar

- Arbetstagaren bör, redan innan arbetsskiftet börjar, till sin närmaste chef eller till annan person som arbetsgivaren namngivit, lämna meddelande om att han eller hon insjuknat när detta med tanke på omständigheterna är möjligt. Arbetsgivaren bör för arbetstagarna klarlägga hur de skall förfara i ovan avsedda situationer. Ett i tid lämnat meddelande är viktigt eftersom man på arbetsplatsen redan vid arbetsskiftets början bör få veta när någon är borta och hur den frånvarandes arbeten skall skötas ifrågavarande dag.
- När arbetstagare med avsikt försummar att omedelbart lämna meddelande till arbetsgivaren om att han eller hon insjuknat, inleds utbetalningen av lön för sjuktid tidigast från den dagen meddelande givits.

Reducering av de problem som sjukfrånvaron skapar

- Förbunden vill fästa de lokala parternas uppmärksamhet vid betydelsen av verksamhet i syfte att förebygga sjukdomar och olycksfall. Det ligger i bägge parter intresse att frånvaro reduceras till ett minimum.
- Förbunden följer upp utvecklingen av sjukfrånvaro på det sätt som avtalats närmare och utreder vid behov möjligheterna att lösa problemen som uppstår i produktionen till följd av frånvaro.
- Arbetsgivaren och förtroendemännen bör tillsammans sträva att vägleda arbetstagarna i riktig tillämpning av kollektivavtalets bestämmelser om lön för sjuktid.

Det är att rekommendera att nya arbetstagare ges information och vägledning i saken redan i samband med introduktionen.

Ersättande arbetsuppgifter

Arbetstagaren och företagsläkaren kan avtala om s.k. ersättande arbetsuppgifter, ifall arbetstagarens hälsa tillåter det.

Därefter utreder arbetstagaren och hans eller hennes chef samt vid behov en sakkunnig inom företagshälsovård om det är möjligt att ge arbetstagaren s.k. ersättande arbete. Uppgifterna skall vara ändamålsenliga och om möjligt motsvara arbetstagarens normala arbetsuppgifter. Beroende på situationen kan man i stället för ersättande arbetsuppgifter ordna utbildning för arbetstagaren.

27 § Graviditets- och föräldraledighet samt vårdledighet

1. Arbetstagarens graviditets- och föräldraledighet samt vårdledighet fastställs i enlighet med lagen om arbetsavtal och sjukförsäkringslagen.

Lön under graviditetsledighet

2. Rätt till lön under graviditetsledighet har en arbetstagare (födande förälder) som har rätt till graviditetspenning enligt sjukförsäkringslagen och vars anställningsförhållande har fortgått i minst sex månader före födseln. Till arbetstagaren i fråga betalas under tiden för graviditetsledigheten skillnaden mellan lönen och graviditetspenningen på basis av 4 kap. 1 § från början av den dag den kommande graviditetsledigheten inleds. Lön för graviditetsledighet betalas för de arbetsdagar som ingår i en tidsperiod som framgår av tabellen nedan:

Arbetsförhållande, som när arbetaren blir arbetsoförmögen, oavbrutet varat i	Tidsperiod kalenderdagar
under 3 år	22 dagar
3 år men under 5 år	29 dagar
5 år men under 10 år	40 dagar
10 år eller längre	46 dagar

Lönen under graviditetsledigheten fastställs på samma sätt som lönen för sjuktid.

Protokollsanteckning:

Betalningen av utjämningslönen förutsätter en utredning av arbetstagaren om graviditetspenningens belopp.

Lön under föräldraledighet

3. Rätten till lön under föräldraledighet har en arbetstagare som har rätt till föräldrapenning enligt 9 kap. 5 § 1–3 mom. i sjukförsäkringslagen (14.1.2022/28) och vars anställningsförhållande har fortgått i minst sex månader före födseln eller i fråga om en adoptivförälder minst sex månader sedan adoptivbarnet togs i vård. Till arbetstagaren i fråga betalas under tiden för föräldraledigheten skillnaden mellan lönen och föräldrapenningen på basis av 4 kap. 1 § från början av den dag den första perioden av den kommande föräldraledigheten inleds. Under tiden för föräldraledigheten betalas lön för de arbetsdagar som ingår i den 6 vardagar långa tidsperioden.

Lönen under föräldraledigheten fastställs på samma sätt som lönen för sjuktid.

Protokollsanteckning:

Ett barn kan ha en eller två juridiska föräldrar. En arbetstagare till vilken föräldrapenningsdagar har överlåtits i enlighet med 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen har inte rätt till avlönad föräldraledighet.

Betalningen av utjämningslönen förutsätter en utredning av arbetstagaren om föräldrapenningens belopp.

Totalplan

4. Om uttag av familjeledighet bör anmälan göras på det sätt som anges i arbetsavtalslagens kapitel 4.

5. Arbetstagare som återvänder från graviditets- och föräldraledighet eller vårdledighet har rätt att återgå i tidigare arbete eller därmed jämställbart arbete.

28 § Vård av insjuknat barn

Rätt till tillfällig vårdledighet

Bestämmelser om arbetstagarens rätt till tillfällig vårdledighet finns i 4 kap. 6 § i arbetsavtalslagen.

Lön för tillfällig vårdledighet

Då ett barn som är under 10 år och bor i arbetstagarens eget hem eller annans hem plötsligt insjuknar, betalas till modern eller fadern eller till barnets vårdnadshavare som bor permanent i gemensamt hushåll med modern eller fadern enligt bestämmelsen om lön för sjuktid i detta kollektivavtal ersättning för oundviklig, kort tillfällig frånvaro för att ordna vård eller vårda barnet. En förutsättning för att ersättningen betalas är att båda föräldrarna förvärvsarbetar och att över frånvaron företes en utredning i enlighet med bestämmelserna om lön för sjuktid i kollektivavtalet.

Det som föreskrivs ovan tillämpas både på ensam omvårdnad och delad omvårdnad.

Ersättning för samma insjuknande betalas ut endast till den andra av de vårdnadsskyldiga.

Frånvaro är tillåten även då maken eller maken är förhindrad att ordna vård eller vårda ett plötsligt insjuknat barn på grund av att han eller hon är i sjukvård utanför hemmet eller på grund av att han eller hon har obligatorisk närvaro vid lektioner som ingår i dennes heltidsstudier på en annan ort eller han eller hon deltar i tentamen. Arbetstagaren ska förete en tillförlitlig utredning över hindret, till exempel ett intyg från sjukhuset eller läroanstalten.

Svårt sjukt barn

Arbetstagare, vars barn lider av i statsrådets beslut nr 1315/89 avsedd svår sjukdom, har rätt att vara borta från sitt arbete för att delta i vården, rehabiliteringen eller instruktionen för vård av barnet efter att på förhand ha kommit överens med arbetsgivaren om sin frånvaro från arbetet.

Protokollsanteckningar:

1. Utredning över ett barns sjukdom

En förutsättning för att ersättning skall utbetalas är att samma slags utredning fordras över ett barns sjukdom och den frånvaro detta medför som enligt kollektivavtalet och eventuell praxis i företaget krävs av arbetstagaren själv.

I allmänhet betyder detta att läkarintyg över barnets sjukdom bör införskaffas. Ifall man på arbetsplatsen emellertid godkänner även en utredning av annat slag då en arbetstagare insjuknar bör detta även räcka för utredning av frånvaro som inträffar på grund av att ett barn insjuknat

2. När frånvaro är nödvändig för att ordna vård för barnet eller för att vårda barnet.

Enligt avtalet är frånvaro tillåten både för barnets mor, far eller för någon person som har omvårdnad om barnet och som bor stadigvarande i samma hushåll med barnets mor eller far. En förutsättning för frånvaro är att båda vårdnadsskyldiga förvärvsarbetar eller att den vårdnadsskyldiga är förhindrad att ordna vård eller vårda ett plötsligt insjuknat barn på grund av att han eller hon är i sjukvård utanför hemmet eller på grund av att han eller hon har obligatorisk närvaro vid lektioner som ingår i dennes heltidsstudier på en annan ort eller han eller hon deltar i tentamen. Arbetstagaren ska förete en tillförlitlig utredning över hindret, till exempel ett intyg från sjukhuset eller läroanstalten. Utgångspunkten är att arbetstagaren i första hand ska försöka ordna vård för barnet. Först när detta inte är möjligt kan någondera av de vårdnadsskyldiga stanna hemma för att vårda barnet.

Vid frånvarofall krävs det av arbetstagaren en utredning om frånvarons nödvändighet som ska innehålla uppgifter om vårdplatsens och hushållets övriga familjemedlemmars möjligheter att vårda barnet och om deras lämplighet för uppgiften. Man behöver inte ge arbetsgivaren en utredning över att grannar, kommunala hemvårdare o.d. vårdare inte finns att tillgå. Med familjemedlemmar avses barnets föräldrar, mor- och farföräldrar och syskon samt övriga personer som bor i arbetstagarens hushåll.

3. Då barnet insjuknar mitt under arbetsdagen

Ifall avtalets övriga förutsättningar föreligger bör åt arbetstagaren erläggas lön vid frånvaro enligt kollektivavtalet. I allmänhet innebär detta att arbetstagaren får lön till slutet av arbetsskiftet den dag barnet insjuknar. Den dag som följer på dagen för insjuknandet är i allmänhet sjukledighetens första dag, på vilken bland annat kollektivavtalets bestämmelser om karenstid tillämpas.

4. Upprepning av samma sjukdom

Ifall barnet insjuknar på nytt i samma sjukdom inom 30 dagar utbetalas kollektivavtalets lön för sjuktid även för barnets vård utan karens.

Om två eller flera barn i samma familj insjuknar efter varandra inom 30 dagar anses inte detta vara i avtalet avsedd upprepning av samma sjukdom. Inte heller utgör arbetstagarers och barns på varandra följande sjukdomar gemensamt i kollektivavtalet avsedd upprepning av sjukdom.

5. Frånvarons längd

Med den i avtalet nämnda nödvändiga, korta och tillfälliga frånvaron avses frånvaro på en, två, tre eller fyra dagar. Frånvarons längd måste alltid bedömas från fall till fall med beaktande av bl.a. möjligheterna att ordna vård och sjukdomens art. Avtalet innebär sålunda inte automatisk rätt till fyra dagars maximifrånvaro med lön.

Om frånvaron är längre än avtalet avser betalas inte ersättning. Ett sjukt barn kan inte alltid lämnas ensamt även om barnets sjukdom räcker längre än den tid för vilken ersättning betalas.

6. Ensamförsörjare

I avtalet avses med ensamförälder även en person som utan särskilt hemskillnadsbeslut eller skilsmässobeslut eller beslut om upplösning av ett registrerat partnerskap permanent har flyttat i sär från sin maka eller make eller registrerade partner samt en person vars make eller maka eller registrerade partner är förhindrad att delta i vården av barnet till följd av militärtjänstgöring eller reservövning.

7. Bägge föräldrarna i skiftarbete

Om barnets föräldrar är i tjänst i skiftarbete hos samma arbetsgivare så att föräldrarnas arbetsskift infaller efter varandra, reserveras för den förälder som är hemma möjlighet att utan löneförlust sköta ett barn, som plötsligt insjuknat, tills den andra föräldern återvänder hem från sitt arbetsskift. Längden för en sådan frånvaro med lön är den tid som åtgår till arbetsresa fram och tillbaka.

Om föräldrarna till ett barn under tio år som plötsligt insjuknar arbetar hos samma arbetsgivare och en av föräldrarna har arbetat i nattskift medan den andra föräldern arbetar i dagskift, bereds den förälder som arbetar i dagskift möjlighet att utan förlust av lön ta hand om det plötsligt insjuknade barnet, om den förälder som arbetar i nattskift ska arbeta natten därpå.

8. Ett sjukt barn kan inte alltid lämnas ensamt när sjukdomen fortsätter över fyra dagar.

I dessa situationer bestäms arbetstagarens rätt till ledighet för vård av sjukt barn enligt 4 kap. 7 § i arbetsavtalslagen (frånvaro av tvingande familjeskäl) och 4 kap. 7 a § (frånvaro för vård av familjemedlem eller någon annan närstående).

29 §Läkarundersökningar

Lagstadgade hälsokontroller

Arbetsgivaren ersätter den förtjänst för ordinarie arbetstid som arbetstagaren går miste om till följd av deltagande i till arbetet anslutna lagstadgade eller av arbetsgivaren förordnade hälsokontroller eller till dem anslutna resor.

Övriga läkarundersökningar

Arbetsgivaren ersätter inkomstbortfallet i följande fall:

Det är fråga om sjukdoms- eller olycksfall där det är nödvändigt att snabbt komma till läkare för undersökning eller andra sjukdoms- eller arbetsolycksfall där tid på läkarmottagning inte inom rimlig tid kan fås utom arbetstid.

Med övriga läkarundersökningar likställs av läkare ordinerade, till läkarundersökning anslutna laboratorie- och röntgenundersökningar. Med dem likställs också läkarundersökning som utförts för att fastställa vård för kroniker vars sjukdom konstaterats tidigare samt läkarkontroller och undersökningar som hänför sig till graviditet. På samma sätt likställs med dem vårdåtgärder som hänför sig till cancersjukdom eller akut tandsjukdom samt cancerscreeningar enligt statsrådets förordning.

Arbetstagaren bör på förhand meddela arbetsgivaren om läkarbesök. Om detta inte är möjligt bör meddelandet ges omedelbart när det är möjligt. Arbetstagaren bör i ovan avsedda och med dem likställda fall förete en utredning av läkarundersökningen, över vänte- och restider och även över det att han inte kunnat få mottagningstid utanför arbetstid.

Ifall arbetstagaren för den tid som åtgår till läkarundersökningen får lön för sjuktid betalas inte ersättning för förtjänstbortfall enligt avtalsbestämmelserna om läkarundersökning.

Beräkning

Det ovan avsedda inkomstbortfallet fastställs enligt kollektivavtalets bestämmelser om beräkning av lön för sjuktid. För lagstadgade hälsokontrollers del betalas reseersättningar i enlighet med kollektivavtalets principer om reseersättning.

30 § Arbetarskydd

1. Som del av detta kollektivavtal iakttas avtalet om arbetarskyddscentralen jämte arbetsreglemente, som ingått mellan TT och FFC.
2. Härjämte iakttar arbetsgivaren vid arbetarskyddet samt förebyggandet av olycksfall och yrkessjukdomar bestämmelserna i lagen samt av yrkesinspektionen utfärdade direktiv.
3. Då kemikalier tas i bruk i arbetet är arbetsgivaren skyldig att ta reda på i vilken mån de är hälsofarliga och vidta skyddsåtgärder samt se till att arbetstagarna informeras om hur kemikalierna tryggt kan användas. Arbetsgivaren skall ge den undervisning och handledning som skyddsinformationsbladen och påskrifterna på emballagen förutsätter för en säker användning och hantering av kemikalier.
4. I den introduktion och arbetshandledning som avses i arbetarskyddslagen innefattas vid behov sådana miljövårdsfrågor som har anknytning till företaget och arbetsuppgifterna.
5. Förbunden rekommenderar att på arbetsplatser, där det inte med stöd av lagstiftningen bör tillsättas någon arbetarskyddskommitté och där man inte kommit överens om någon annan form av samarbete, håller man med minst ett halvt års mellanrum på kallelse av arbetsgivaren ett arbetarskyddssamarbetsmöte. Vid arbetarskyddssamarbetsmötet behandlas arbetsplatsens miljöfrågor, görs en bedömning av omständigheterna och verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan samt sätts utvecklingsmål.

Vid mötet representeras arbetstagarna av arbetarskyddsfullmäktigen. Ifall sådan inte valts representeras arbetstagarna av huvudförtroendemannen eller annan av dem utsedd person.

31 § Grupplivförsäkring

Arbetsgivare är skyldig att bekosta en grupplivförsäkring för sina anställda och i förverkligandet iaktta EK:s och FFC:s instruktioner.

32 § Semester

Semesterns längd

1. Arbetstagare får semester eller motsvarande ledighet enligt semesterlagen. Arbetstagare har rätt till två vardagar semester för varje full semesterkvalifikationsmånad. Arbetstagare, vars arbetsförhållande före utgången av det semesterkvalifikationsår som föregår semesterperioden oavbrutet varat i minst 1 år, har rätt till 2,5 vardagar semester för varje full semesterkvalifikationsmånad.

Vid sidan om detta iakttas semesterlöneavtalet som undertecknats mellan förbunden.

Semestern ges under semesterperioden ifall man inte lokalt avtalar om annat.

Protokollsanteckning 1:

I kontinuerligt skiftarbete kan semestern eller del av den innehållas i de friperioder som ingår i planen för utjämning av arbetstid om inte annat lokalt avtalas.

2. Ifall det i en semesterdel som ges under semesterperioden mellan 2.5 och 30.9 utöver söndagar ingår övriga dagar som enligt lagen inte godkänns som semesterdagar, blir den arbetstid som avses i 9 § punkt 2 i kollektivavtalet kortare så att den motsvarar dessa dagar.
3. Om arbetena avbryts för semestertiden, betalas ej lön för avbrottstiden åt de arbetare, som ej är berättigade till semester. Inte heller får de till semester berättigade lön för längre tid än den semestertid, som enligt lag tillkommer dem.
4. Om arbetena avbryts för semestertiden och någon arbetare, som inte är berättigad till semester eller till så lång semester avbrottet förutsätter, önskar utföra arbete under denna tid, strävar man såvitt möjligt bereda honom tillfälle härtill
5. Lokalt kan avtalas att hela semesterlönen, eller en del av den, betalas på en normal lönebetalningsdag.

6. Om arbetsgivaren säger upp en arbetstagare på andra uppsägningsgrunder än de uppsägningsgrunder som fastställs i 7 kap. 3–4 § i arbetsavtalslagen kan arbetsgivaren bestämma att arbetstagaren ska ta ut sin intjänade semester under uppsägningstiden oberoende av semesterperiod. För den semester som hålls betalas semesterlön och semesterpremie enligt denna paragraf.

Dagar likställda med arbetad tid

Dagar för utjämning av arbetstiden enligt 7 § i kollektivavtalet och skiftledigheter enligt 8 och 9 § samt frånvaro med lön på grund av att ett barn plötsligt insjuknar enligt 28 § i kollektivavtalet räknas som tid likställd med arbetstid då längden på semestern beräknas.

Semesterpremie

7. Åt arbetstagare som påbörjar sin semester vid föreskriven eller överenskommen tidpunkt och återvänder till arbetet omedelbart efter semestern, betalas i semesterpremie 50 % av arbetstagarens semesterlön enligt detta kollektivavtal.
8. Hälften av semesterpremien betalas i förväg i samband med utbetalningen av semesterlönen. Denna del berörs inte av förutsättningarna för erhållande av semesterpremie.
9. Semesterpremie betalas också när arbetstagare under pågående arbetsförhållande omedelbart före semestern vidtar eller då den upphört, med arbetsgivarens samtycke varit frånvarande från arbetet eller varit förhindrad att infinna sig av orsak som nämns i 7 § 2 mom. i semesterlagen.
10. Frånvaro från arbetet på grund av vårdledighet likställs med situationer, då arbetstagaren är frånvarande med arbetsgivarens samtycke. En förutsättning är att arbetstagaren återvänder till sitt arbete efter vårdledigheten i enlighet med den anmälan som avses i arbetsavtalslagen eller däri senare av motiverat skäl företagen ändring.
11. Semesterpremie betalas även till en arbetstagare som går i ålderspension, invalidpension, förtida ålderspension eller individuell förtidspension samt till en arbetstagare som efter att ha utträttat sin värnplikt återgår till arbetet enligt lagen om fortbestånd av till tjänstgöring inkallad värnpliktigs arbets- eller tjänsteförhållande.

12. Om arbetstagarens anställningsförhållande på viss tid eller hans tillsvidare gällande anställningsförhållande upphör under semesterperioden (2.5–30.9) av orsak som inte beror på arbetstagaren, betalas till honom semesterpremie för den före utgången av föregående semesterkvalifikationsår intjänade semesterdelen som han inte hunnit ta ut eller som blivit helt outnyttjad.
13. Semesterpremien utbetalas i samband med den löneutbetalning då arbetstagarens lön för den dag han återvänt till arbetet utbetalas. Om semestern är uppdelad, betalas vid slutet av varje delsemesterperiod en motsvarande del av semesterpremien.

Med lokalt avtal kan man komma överens om att semesterpremien betalas antingen i en eller flera rater, dock så att den är helt betald senast före följande semesterkvalifikationsår börjar. Upphör en arbetstagares arbetsförhållande före den på ovan nämnt sätt avtalade tidpunkten för utbetalning av semesterpremien, utbetalas semesterpremien när arbetsförhållandet upphör, förutsatt att arbetstagaren enligt detta kollektivavtal i övrigt är berättigad därtill.

Lokalt avtal kan ingås om att semesterpenningen eller del av den ersätts med motsvarande ledighet som bör tas ut före utgången av semesterkvalifikationsåret.

14. Arbetsgivaren kan också betala semesterpremien vid två tidpunkter för lönebetalning, av vilka den ena infaller under sommarsemesterperioden och den andra under vintersemesterperioden. Arbetsgivaren meddelar tidpunkten för utbetalning av semesterpremie under sommarsemesterperioden senast före slutet av april. Under vintersemesterperioden betalas semesterpremie i samband med den första lönebetalningen i februari.

Arbetstagaren kan också, efter att ha fått reda på tidpunkten för sommarsemestern, med anledning av placeringen av sommarsemestern meddela att semesterpremien ska betalas vid en annan tidpunkt. Då betalas semesterpremien på en lönebetalningsdag.

Detta påverkar inte förutsättningarna för att få semesterpremie.

33 § Matsalar och klädsåp

1. På varje arbetsplats eller i dess omedelbara närhet bör finnas ändamålsenliga matsalar samt klädsåp, som kan låsas. Arbetsgivaren drar försorg om, att matsalarna och klädsåpen hålls rena och varma. För varje arbetsplats reserveras likaså nödvändiga tvättanordningar.
2. Friskt vatten tillhandahålls arbetarna.

VI FÖRTROENDEMÄN, ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGA OCH FACKAVDELNING

34 § Förtroendemän och arbetarskyddsfullmäktiga

Det allmänna avtalet mellan förbunden iakttas som del av detta kollektivavtal.

Förtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigens befrielse och ersättning är följande:

Från och med **1.1.2024**:

Antal arbetstagare	Befrielse timmar/vecka	Ersättning i euro/månad
-20	1,5	82
21-30	6	82
31-40	7	82
41-60	8	106
61-80	11	106
81-100	12	117
101-140	15	138
141-180	18	148
181-220	20	148
221-260	27	160
261-320	28	160
321-420	32	184
421-	helt befriad	185

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Antal arbetstagare	Befrielse timmar/vecka	Ersättning i euro/månad
-20	1,5	84
21-30	6	84
31-40	7	84
41-60	8	109
61-80	11	109
81-100	12	120
101-140	15	141
141-180	18	152
181-220	20	152
221-260	27	164
261-320	28	164
321-420	32	189
421-	helt befriad	190

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Antal arbetstagare	Befrielse timmar/vecka	Ersättning i euro/månad
-20	1,5	86
21-30	6	86
31-40	7	86
41-60	8	112
61-80	11	112
81-100	12	123
101-140	15	145
141-180	18	156
181-220	20	156
221-260	27	169
261-320	28	169
321-420	32	194
421-	helt befriad	196

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Antal arbetstagare	Befrielse timmar/vecka	Ersättning i euro/månad
-20	1,5	88
21-30	6	88
31-40	7	88
41-60	8	115
61-80	11	115
81-100	12	126
101-140	15	148
141-180	18	160
181-220	20	160
221-260	27	173
261-320	28	173
321-420	32	199
421-	helt befriad	201

När längden av den befrielse som beviljas huvudförtroendeman bekräftas, konstateras det antal arbetstagare på arbetsplatsen som gällde omedelbart före huvudförtroendemannavalet samt vid motsvarande tidpunkt ett år efter valet. I antalet arbetstagare inräknas dock inte arbetstagare med ett anställningsförhållande på viss tid som är kortare än tre månader. Denna längd för befrielse från arbetet iakttas fram till följande granskning.

Grundlönen för en heltida huvudförtroendeman bör minst följa löneutvecklingen inom den yrkesgrupp till vilken han hörde när han valdes till huvudförtroendeman.

Huvudförtroendemannens löneutveckling som avses i denna paragraf och behov av befrielse justeras minst en gång per år på ett sätt avtalas lokalt.

35 §Fackavdelningens möten

En registrerad underförening i Industrifacket rf och dess avdelning, fackklubb eller motsvarande på arbetsplatsen har möjlighet att utanför arbetstiden (före arbetstidens början, under måltidspausen eller omedelbart efter arbetstidens slut samt, genom en separat överenskommelse, under den tid som infaller under veckovilan) ordna möten kring frågor som gäller anställningsförhållandena på arbetsplatsen under följande förutsättningar:

- a) Med arbetsgivaren skall överenskommelse träffas om arrangerandet av möte på arbetsplatsen eller annan i detta avtal avsedd plats om möjligt tre dagar före mötet.
- b) Arbetsgivaren anvisar en för ändamålet lämplig mötesplats som är i arbetsgivarens besittning och belägen antingen på arbetsplatsen eller i dess närhet. Ifall en sådan plats inte finns, bör man genom förhandlingar söka nå en ändamålsenlig lösning i frågan. Vid val av mötesplats bör man bland annat observera att bestämmelserna om arbetarskydd, arbetshygien och brandskydd iakttas och att mötet inte stör affärsverksamheten eller produktionen.
- c) Den organisation, som reserverat mötesutrymmen och arrangörerna ansvarar för mötets gång samt för ordningen och snyggheten i möteslokalen. De av organisationen utsedda förtroendepersonerna bör närvara vid mötet.
- d) Mötets arrangörer har rätt att till mötet inbjuda representanter för förbund, som utgör part i kollektivavtal, för sådant förbunds underförening eller för vederbörande centralorganisationer.
- e) Industrifacket rf:s tjänsteman har rätt, efter att först ha kommit överens om detta med arbetsgivaren, besöka en arbetsplats som omfattas av detta kollektivavtals tillämpningsområde och göra sig förtrogen med förhållandena där.

36 §Innehållning av medlemsavgift till fackförening

Arbetsgivaren innehåller från arbetstagarnas lön, ifall arbetstagarna givit sin fullmakt härtill (uppbördsavtal), Industrifacket rf:s medlemsavgifter och överför dem per lönebetalningsperiod före förfallodagen på det bankkonto, som fackförbundet härtill anvisat. För att ansluta arbetstagaren till systemet ingår arbetsgivaren och arbetstagaren ett uppbördsavtal om medlemsavgifterna.

Medlemsavgiften innehålls från arbetstagarens lön som är underställd förskottsinnehållning per uppbördsperiod som fackavdelningen eller Industrifacket rf skriftligen meddelat för ett kalenderår åt gången som ett belopp i procent eller euro. Om den innehållna medlemsavgiften meddelas till arbetstagaren i lönespecifikationen eller på motsvarande sätt. Arbetsgivaren skickar två gånger per år till Industrifacket rf eller en instans som för dennes räkning sköter medlemsavgifterna en utredning över de innehållna medlemsavgifterna enligt förbundets anvisningar.

Informationen om uppbördsavtalet och dess slutdatum förmedlas till arbetstagaren, arbetsgivaren, förtroendemannen och Industrifacket rf. När anställningsförhållandet upphör meddelar arbetstagaren Industrifacket rf om att uppbördsavtalet upphör. Arbetsgivaren meddelar Industrifacket rf om att arbetstagarens anställningsförhållande och uppbördsavtalet upphör i nästa medlemsavgiftsutredning som arbetsgivaren utför.

Medlemmen meddelar Industrifacket om uppbörd av medlemsavgift som ska upphöra under anställningsförhållandet eller om en oavlönad period under anställningsförhållandet.

37 §Anslagstavl

Meddelanden och kungörelser från Industrifacket rf och dess lokala avdelning får inom fabriksområdet endast fästas på de anslagstavl som arbetsgivaren anvisat för detta ändamål. Meddelandena får ej stå i strid med detta kollektivavtal, ej heller innehålla något som kränker arbetsgivaren eller dennes representant.

VII FÖRHANDLINGSORDNING

38 §Personliga angelägenheter som hänför sig till arbetsförhållandet

Arbetstagare bör med sin förman utreda frågor som gäller hans anställningsförhållande. Ifall arbetstagare inte fått frågan utredd direkt med sin förman, kan han hemställa frågan vidare till förhandling mellan avdelnings- eller motsvarande enhets förtroendeman och arbetsgivarens företrädare. Om ärendet inte heller på så sätt kan utredas, kan den ovan nämnda förtroendemannen överföra ärendet till huvudförtroendemannen.

39 § Lokala avtal

I frågor som särskilt nämns i kollektivavtalet kan man i enlighet med detta kollektivavtals förhandlingsordning ingå från kollektivavtalet avvikande avtal antingen mellan arbetsgivaren och arbetstagaren eller arbetsgivaren och förtroendemannen.

Avtalet kan ingås för att gälla en viss tid eller tills vidare. Ett tills vidare gällande avtal kan sägas upp med iakttagande av tre månaders uppsägningstid om man inte kommit överens om annan uppsägningstid.

Ett avtal som ingåtts mellan förtroendeman och arbetsgivare binder arbetsgivaren samt alla de arbetstagare som omfattas av kollektivavtalet, såvida den krets som är bunden till avtalet inte har avgränsats i avtalet. Avtalet bör ingås skriftligt om någondra parten kräver det. Om avtalet ingåtts skriftligt utgör det en del av kollektivavtalet och tillämpas även efter att kollektivavtalet i övrigt upphört att gälla.

Protokollsanteckning 1:

När det gäller en fråga som berör hela företaget, en arbetsavdelning eller en större arbetsgrupp ingås avtalet med förtroendemannen.. Parterna rekommenderar att avtalet ingås skriftligen.

Förbunden rekommenderar att permanenta avtaläven i övrigt ingås skriftligen. Alla nödvändiga uppgifter för avtalsförhandlingarna ges till den andra avtalsparten i så god tid som möjligt innan förhandlingarna inleds.

Arbetsgrupp för lokala avtal (i kraft t.o.m. 31.12.2027)

Arbetsgruppen för lokala avtal är ett sekundärt förfaringssätt för lokala avtal inom kollektivavtalets tillämpningsområde. Arbetsgruppen fungerar som representant för arbetstagarna och avtalspart i ärenden som berör lokala avtal i motsvarande utsträckning som en förtroendeman.

Om ingen förtroendeman har valts för arbetsplatsen, är arbetsgruppen för lokala avtal den avtalspart som representerar arbetstagarna i lokala avtal med förtroendemannen.

En arbetsgrupp för lokala avtal inrättas vid behov på begäran av någondra parten. Om ingen förtroendeman har valts, kan en personalgrupp tillsammans begära att en arbetsgrupp ska inrättas.

Förtroendemannen och arbetsgivaren kan också tillsammans skriftligen komma överens om att ett visst ärende som berör lokala avtal överförs till arbetsgruppen som avtalar om ärendet.

Arbetstagarna har rätt att bland sig välja högst två medlemmar till arbetsgruppen, av vilka den ena är förtroendemannen, om en sådan har valts. Arbetsgivaren utser högst lika många representanter till arbetsgruppen.

Gruppens mandatperiod är två år åt gången precis som en förtroendemannaperiod, såvida inget annat avtalas om mandatperioden.

Svårigheter med dialogen

Ett gott samarbete mellan förtroendemännen och arbetsgivarens representanter på arbetsplatsen skapar förutsättningar för såväl lokala avtal som förbättring av företagets produktivitet, konkurrenskraft och sysselsättning och en god arbetsmiljö.

Som en del av att främja ingåendet av lokala avtal ger förbunden stöd till avtalsparterna på arbetsplatserna vid svårigheter med dialogen. Om det uppstår problem kan en eller båda parterna kontakta förbunden och be om hjälp. På vilka sätt samarbetet sedan utvecklas, övervägs därefter utifrån varje arbetsplats behov. I eventuella problem ingriper man dock utan dröjsmål.

Resultat från lokala avtal

För att företagen ska lyckas med att ingå lokala avtal, krävs en gemensam förståelse av ändringsbehovet, tillit och mod att komma överens.

Om det redan har gjorts försök på arbetsplatsen att avtala om viktiga frågor gällande förbättring av företagets produktivitet, konkurrenskraft, sysselsättning eller arbetshälsa, men man inte har lyckats med detta, kan förhandlingsparterna tillsammans eller var för sig be om stöd av företrädare för båda förbunden för de lokala förhandlingarna för att överenskommelser ska kunna uppnås. Målet är att företagen får hjälp med svårigheter i avtalsförfarandet så tidigt som möjligt. Man ingriper i eventuella svårigheter utan dröjsmål.

Förbunden kan också bistå förhandlingsparterna genom att belysa andra alternativ som kollektivavtalet och arbetslagstiftningen erbjuder för att komma till rätta med ändringsbehovet. Förbunden lägger sig inte i de lokala parternas avtalsfrihet.

Lösningar kan uppnås till exempel genom att

- avveckla hinder för lokala avtal och fördomar kring detta,
- kartlägga behov och möjligheter för lokala avtal,
- säkerställa att avtalsparterna har tidsenlig information om avtalets bakgrund och mål.

40 § Medling av meningsskiljaktigheter

Förhandlingsplikt

1. Uppstår mellan arbetsgivare och arbetstagare meningsskiljaktigheter beträffande tillämpning eller tolkning av detta avtal, skall på arbetsplatsen medling av tvisten eftersträvas genom förhandlingar mellan arbetsgivaren och arbetarna. Förhandlingarna bör påbörjas så snart som möjligt och senast inom två veckor efter förhandlingsförslaget. Vid förhandlingarna bör undvikas onödigt dröjsmål.
2. Blir den i punkt 1 nämnda saken inte bilagd på arbetsplatsen, kan den hänskjutas till förbunden för avgörande. Ifall den andra lokala parten önskar hänskjuta frågan till förbunden för avgörande, bör man avfatta en promemoria, som båda parterna undertecknar och i vilken meningsskiljaktigheten samt båda parternas ståndpunkt med detaljerade motiveringar har utretts. De lokala parterna bör vardera få ett exemplar av promemorian.
3. Meningsskiljaktighet, som inte kunnat medlas vid förhandlingar mellan förbunden, kan hänskjutas till arbetsdomstolen för behandling.

VIII SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

41 § Möten inom Industrifacket rf:s förvaltningsorgan

En arbetstagare som har valts till Industrifacket rf:s förbundsmöte, fullmäktige, styrelse eller permanenta organ som dessa inrättat (sektorsdirektionen, kollektivavtalsdelegationen, svenskspråkiga sektionen, sektionen för arbetsmiljön och jämlikhet, ungdomssektionen, utbildningssektionen och sektionen för kultur och fritid) har rätt att få befrielse från arbete för att delta i dessa förvaltningsorgans officiella möten.

Arbetstagaren skall meddela om sitt behov av befrielse utan dröjsmål och presentera vederbörlig utredning över tiden som han behöver för mötet. Utredningen kan vara till exempel en officiell möteskallelse, av vilken det framgår vilket organs möte det handlar om samt mötestid och plats.

42 § Utbildningar och utvecklingstillfällen

Arbetsgivaren kan utöver den ordinarie arbetstiden per år anvisa arbetstagaren att delta i tilläggs-, fort-, utrustnings- eller säkerhetsutbildning som är viktig för utövandet av arbetet eller i utvecklingstillfällen som ordnas på arbetsplatsen eller på en av arbetsgivaren anvisad plats för att förbättra produktiviteten, effektiviteten och kvaliteten, dock högst 8 timmar i kalenderåret.

Den här tiden är ordinarie arbetstid som kan utföras utöver den arbetstid per år som har avtalats i kollektivavtalet. För den tid som utbildningen och utvecklingstillfällena varar betalas en lön som motsvarar lönen för den ordinarie arbetstiden inklusive arbetstids- och miljötillägg.

Utbildningen eller utvecklingstillfällena kan genomföras på så vis att arbetsskiftet förlängs för den tid som utbildningen eller utvecklingstillfället varar, dock med högst två timmar per dag. Utbildningen eller utvecklingstillfället kan också genomföras under en hel dag. Utbildningen eller utvecklingstillfället kan inte placeras på en söckenhelg.

I övrigt tillämpas för utbildningsverksamhetens del bestämmelserna i det allmänna avtalet mellan förbunden.

Protokollsanteckning:

Om den utbildning eller det tillfälle som nämns ovan arrangeras utanför arbetsplatsen tillämpas bestämmelserna i 23 § när det gäller ersättning av resekostnader.

43 § Rationalisering

1. Det allmänna avtalet mellan förbunden iakttas som del av detta kollektivavtal.
2. I frågor som gäller arbets- och tidsstudier iakttas de grunder om vilka man kommit överens i det allmänna avtalet mellan förbunden.

44 §Företagets interna informationsverksamhet

Beträffande företagets interna informationsverksamhet följs bestämmelserna i det allmänna avtalet mellan förbunden.

45 §Anlitande av utomstående arbetskraft

1. Företaget bör begränsa sin användning av lånad eller kommenderad arbetskraft till utjämning av arbetstoppar eller till uppgifter som annars är tids- eller kvalitetsmässigt begränsade och som på grund av brådska, begränsad tid, yrkesskicklighetskrav, specialredskap eller andra motsvarande orsaker inte kan utföras av företagets egna arbetstagare. Som osund hyrning av arbetskraft måste sådan verksamhet betraktas, där lånemän som hyrts från företag som anskaffar annan arbetskraft, en längre tid arbetar vid företaget sida vid sida med företagets ordinarie arbetstagare och under samma arbetsledning. Om anlitande av hyrd arbetskraft kan det avtalas annat lokalt. Det allmänna avtalet mellan förbunden iakttas som del av detta kollektivavtal.
2. Ett arbetsavtal får inte utformas som om det vore fråga om ett ackordsavtal mellan självständiga företagare, då det i själva verket är fråga om ett arbetsavtal.

46 §Ordningsregler

1. Arbetsgivaren är berättigad att anordna kontroll av arbetstiden och produktionen med användning av lämpliga apparater för övervakning eller annan kontrollapparat. Anordningen bör vara sådan att den inte förorsakar arbetstagaren onödig tidsförlust..
2. Arbetstagare som önskar utebli från arbetet bör meddela om saken till sin chef, som beviljar befrielse från arbetet ifall arbetsuppgifterna tillåter det.
3. När arbetstagare avlägsnar sig från arbetsplatsen kan han ifall det föreligger grundad anledning därtill underkastas granskning. Vid förrättning av granskningen kan arbetstagarens integritetsskydd kränkas endast i den omfattning som en ändamålsenligt genomförd granskning förutsätter.
4. Det är ovillkorligen förbjudet att till fabriksområdet medtaga och där förtära rusdrycker.

47 § Avtalets giltighet

Detta kollektivavtal gäller 21.2.2025–31.12.2027 och förlängs därefter med ett år i sänder, om inte någondera parten senast två månader innan avtalet löper ut skriftligen säger upp avtalet eller något annat föranleds av punkten granskning av avtalet nedan.

Under förhandlingarna i syfte att ta fram ett nytt kollektivavtal gäller bestämmelserna i detta kollektivavtal fram till att det nya kollektivavtalet har ingåtts eller avtalsförhandlingarna avslutats.

Granskning av avtalet

Under en avtalsperiod som pågår en lång tidsperiod kan det inträffa sådana förändringar i omständigheterna som parterna rimligen inte kunde förutse när avtalet ingicks.

Avtalsparterna granskar senast 30.9.2026 branschens framtidsutsikter, sysselsättning och kostnadskonkurrenskraft. I granskningen beaktas till exempel ETLA:s, Labores och Finlands Banks prognoser om konjunkturutsikter och hörs vid behov sakkunniga samt diskuteras om de framtidsutsikter för branschen som framkommit i granskningen och andra förhållanden påverkar nivån på den förhöjning som avtalats för år 2027.

Utifrån den helhetsbedömning som gjorts på basis av granskningen kan avtalsparterna senast 31.10.2026 tillsammans antingen ändra den förhöjningsnivå som avtalats för år 2027 så att den svarar mot de ekonomiska utsikterna eller komma överens om att avtalet upphör att gälla 31.12.2026. Utifrån bedömningen har båda parterna också möjlighet att säga upp kollektivavtalet så att det upphör att gälla 31.12.2026. Anmälan om uppsägning ska då lämnas till den andra avtalsparten skriftligen senast 1.11.2026. Meddelandet om uppsägningen ska också sändas till riksförlikningsmannen för kännedom.

Detta kollektivavtal är uppgjort i tre likalydande exemplar, ett för vardera avtalsparten.

Helsingfors den 5 mars 2025

KEMIINDUSTRIIN RF PLASTINDUSTRIIN RF

INDUSTRIFACKET RF

Kemiindustrin rf
Plastindustrin rf
Industrifacket rf

**UNDERTECKNINGSPROTOKOLL FÖR FÖRNYANDE AV
KOLLEKTIVAVTALET FÖR ARBETSTAGARE INOM
PLASTPRODUKTINDUSTRIEN OCH KEMIPRODUKTINDUSTRIEN FÖR
TIDEN 21.2.2025–31.12.2027**

Tid	5.3.2025
Plats	Södra kajen 10, Helsingfors
Närvarande	Kemiindustrin rf Minna Etu-Seppälä Miira Kaukolinna Jaana Neuvonen Jenni Nisametdin Sampo Pehkonen Juha Teerimäki Plastindustrin rf Vesa Kärhä Industrifacket rf Toni Laiho Pasi Havio Mari Tuomaala Jyrki Virtanen

Det konstaterades att förbunden 21.2.2025 har uppnått ett förhandlingsresultat om text- och löneändringar i kollektivavtalet för arbetstagare inom plastproduktindustrin och kemiproduktindustrin. Förbunden har i dag undertecknat kollektivavtalet för ovan nämnda bransch.

1. Avtalsperiod

Detta avtal ersätter de kollektivavtal som parterna ingått för tiden 3.2.2023–31.12.2024. Avtalet gäller 21.2.2025–31.12.2027, om inte annat avtalas.

2. Löneförhöjningar

2.1 Förhandlingar om löneuppgörelsen och dess grunder

Målet med lokala förhandlingar är att nå en löneuppgörelse som stöder den ekonomiska situationen, orderstocken, sysselsättningssituationen samt kostnadskonkurrenskraften på respektive företag eller arbetsplats. Målet är att genom lönebildningen uppmuntra till att utveckla kunnandet och verka i en sådan riktning att företagets produktivitet och arbetshälsa utvecklas enligt de mål som ställts upp.

Då man kommer överens om en löneuppgörelse kan man fästa uppmärksamhet vid företagets ekonomiska situation.

I lokala löneförhandlingar kommer man överens om tidpunkten för en löneförhöjning samt dess storlek och sättet på vilket den genomförs.

Lokal löneuppgörelse

I den lokala löneuppgörelsen ska man komma överens om hur löneförhöjningar genomförs samt tidpunkten för och storleken på dem. Avtalet ska ingås med huvudförtroendemannen senast 14.4.2025 (13.3.2026 och 12.3.2027), såvida man inte kommer överens om att förlänga behandlingstiden.

Lönejustering vid avsaknad av lokal uppgörelse

Om ingen lokal löneuppgörelse nås, höjs lönerna enligt följande:

2.2. Den allmänna förhöjningens storlek och tidpunkt

År 2025

Arbetstagarens personliga lön utan tjänstetidstillägg och andra separata tillägg höjs **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som följer närmast därefter med en allmän förhöjning som uppgår till **2,1** procent.

År 2026

Arbetstagarens personliga lön utan tjänstetidstillägg och andra separata tillägg höjs **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som följer närmast därefter med en allmän förhöjning som uppgår till **2,3** procent.

År 2027

Arbetstagarens personliga lön utan tjänstetidstillägg och andra separata tillägg höjs **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som följer närmast därefter med en allmän förhöjning som uppgår till **2,0** procent.

2.3. Den företagsspecifika pottens storlek och tidpunkt

År 2025

Lönerna i enskilda företag eller på enskilda verksamhetsställen höjs **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter med en lokal pott om **0,4** procent, vars fördelning bestäms av arbetsgivaren.

År 2026

Lönerna i enskilda företag eller på enskilda verksamhetsställen höjs **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter med en lokal pott om **0,6** procent, vars fördelning bestäms av arbetsgivaren.

År 2027

Lönerna i enskilda företag eller på enskilda verksamhetsställen höjs **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som börjar närmast därefter med en lokal pott om **0,4** procent, vars fördelning bestäms av arbetsgivaren.

Beräkning av den lokala potten

Den lokala potten för 2025 beräknas i mars och för 2026 och 2027 i februari under ifrågavarande år utifrån den sammanlagda summan av individuella löner till arbetstagare som omfattas av kollektivavtalets tillämpningsområde och som var i ett anställningsförhållande vid tidpunkterna i fråga. Lönerna för arbetstagare som är borta från arbetet en hel månad räknas inte med, om en vikarie har anställts för arbetstagaren.

Som löner används tids-, ackords- och premiearbetslöner utan separata tillägg, till exempel tjänsteårs-, skift-, miljötillägg.

Exempel på beräkning av den lokala potten

Den lokala pottens storlek är 0,4 %.

Företaget har i mars 2025 tre arbetstagare, A, B och C. A:s lön är 15,05 euro/timme, B:s lön är 14,93 euro/timme och C:s lön är 16,16 euro/timme. Lönerna (15,05 + 14,93 + 16,16) uppgår sammanlagt till 46,14 euro/timme. Den lokala potten är därmed $46,14 \text{ euro/timme} \times 0,4 \% = 0,18 \text{ euro/timme}$. För höjning av arbetstagarnas timlöner används sammanlagt i genomsnitt 0,18 euro/timme på det sätt som arbetsgivaren bestämmer.

2.4. Företaget ingår ett permanent avtal om löneutbetalning en gång i månaden

Förbunden rekommenderar att de lokala parterna under avtalsperioden permanent kommer överens om att lön betalas en gång i månaden och ordnar utbildning för företag på initiativ av någondera parten. Förbunden samlar en gång i månaden in god praxis från företag som övergått till sådan lönebetalning och berättar om denna vid utbildningarna.

Om ett avtal om permanent övergång till lönebetalning en gång i månaden ingås under avtalsperioden, väljs bland följande alternativ ett sätt att skapa ett avtal:

- Under övergångsåret betalas en **företagsspecifik pott** till alla arbetstagare som en allmän förhöjning, såvida inget annat avtalas.
- Under övergångsåret betalas till arbetstagarna ett engångsbelopp på **300 euro**.
- Under övergångsåret ges till arbetstagaren **en ledig dag med lön** i samband med semesterperioden. Då ledigheten ges följs bestämmelserna i semesterlagen.

Avtalet ingås skriftligen.

Detta gäller inte de företag där lönerna redan nu betalas en gång i månaden. Avtalet ska ingås senast 31.12.2027.

2.5. Information som ges till förtroendemannen

Efter de företagsspecifika förhöjningarna ska arbetsgivaren tillsammans med huvudförtroendemannen eller, om ingen huvudförtroendeman har valts, med hela personalgruppen inom en rimlig tid göra en genomgång av det totala antalet arbetstagare, antalet arbetstagare som fått en löneförhöjning, den genomsnittliga storleken på förhöjningen samt den summa som använts för förhöjning av arbetstagarnas löner, med specifikation för de företagsspecifika och allmänna förhöjningarna. Den information som getts under förhandlingarna är konfidentiell och får enbart användas för delningen av den lokala potten.

2.6. Lönetabeller

Lönerna enligt svårighetsklass för fullt arbetsföra arbetstagare över 18 år är följande.

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Svårighetsklass	poäng	cent/timme			euro/månad	
		TAM15- TAM27	TAM35- TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37
Ingångslön		1155	1172	1230	1867	1942
Svårighetsklass 1	56–72	1217	1235	1296	1970	2049
Svårighetsklass 2	73–92	1310	1330	1395	2119	2204
Svårighetsklass 3	93–112	1410	1431	1502	2278	2369
Svårighetsklass 4	113–132	1516	1539	1615	2453	2551
Svårighetsklass 5	133–157	1636	1661	1742	2639	2745
Svårighetsklass 6	158–	1759	1785	1873	2840	2954

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Svårighetsklass	poäng	cent/timme			euro/månad	
		TAM15- TAM27	TAM35- TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37
Ingångslön		1188	1206	1265	1921	1998
Svårighetsklass 1	56–72	1252	1271	1333	2027	2108
Svårighetsklass 2	73–92	1348	1368	1436	2180	2267
Svårighetsklass 3	93–112	1451	1473	1545	2344	2438
Svårighetsklass 4	113–132	1560	1583	1661	2524	2625
Svårighetsklass 5	133–157	1683	1708	1792	2716	2825
Svårighetsklass 6	158–	1810	1837	1928	2922	3039

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Svårighetsklass	poäng	cent/timme			euro/månad	
		TAM15- TAM27	TAM35- TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37
Ingångslön		1217	1235	1296	1967	2046
Svårighetsklass 1	56-72	1282	1301	1365	2076	2159
Svårighetsklass 2	73-92	1380	1401	1470	2232	2321
Svårighetsklass 3	93-112	1486	1508	1583	2400	2496
Svårighetsklass 4	113-132	1597	1621	1701	2585	2688
Svårighetsklass 5	133-157	1723	1749	1835	2781	2892
Svårighetsklass 6	158-	1853	1881	1973	2992	3112

Normtimlönerna för unga arbetstagare

Normtimlönerna för unga arbetstagare är följande:

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Normtimlönerna för unga arbetstagare	cent/h	€/mån
15 år	972	1642
16 år	988	1669
17 år	996	1688

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Normtimlönerna för unga arbetstagare	cent/h	€/mån
15 år	1000	1690
16 år	1017	1717
17 år	1025	1737

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Normtimlönerna för unga arbetstagare	cent/h	€/mån
15 år	1024	1731
16 år	1041	1758
17 år	1050	1779

Förhöjning av lönetabeller i lönesystem i enskilda företag

Lönerna enligt svårighetsklass enligt enskilda företags lönesystem höjs på det sätt som avtalats i lönesystemet. Såvida inget annat har avtalats, höjs de företagsspecifika lönetabellerna vid ovan nämnda datum och med ovan nämnda procenter.

2.7. Tjänstetidstillägg

Tjänstetidstilläggen är följande.

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

år	cent/h	€/mån
5–9	19	33
10–14	26	43
15–19	34	56
20–24	44	74
25–	55	94

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

år	cent/h	€/mån
5–9	20	34
10–14	27	44
15–19	35	58
20–24	45	76
25–	57	97

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

år	cent/h	€/mån
5–9	20	35
10–14	28	45
15–19	36	59
20–24	46	78
25–	58	99

Höjning av företagsspecifika tjänsteårstillägg

De företagsspecifika tjänsteårstilläggen höjs på det sätt som avtalats lokalt. Såvida inget annat har avtalats, höjs de företagsspecifika tjänsteårstilläggen vid ovan nämnda datum och med ovan nämnda procenter.

2.8. Skifttillägg

Skifttilläggen är följande:

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

- 126 cent/timme i tillägg för kvällsarbete
- 236 cent/timme i tillägg för nattarbete

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

- 130 cent/timme i tillägg för kvällsarbete
- 243 cent/timme i tillägg för nattarbete

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

- 133 cent/timme i tillägg för kvällsarbete
- 249 cent/timme i tillägg för nattarbete

Höjning av företagsspecifika skifttillägg

De företagsspecifika skifttilläggen höjs på det sätt som avtalats lokalt. Såvida inget annat har avtalats, höjs de företagsspecifika skifttilläggen vid ovan nämnda datum och med ovan nämnda procenter.

2.9. Ersättning till arbetarskyddsfullmäktige och huvudförtroendeman

Förtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigens befrielse och ersättning är följande:

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Antal arbetstagare	Befrielse timmar/vecka	Ersättning i euro/månad
-20	1,5	84
21–30	6	84
31–40	7	84
41–60	8	109
61–80	11	109
81–100	12	120
101–140	15	141
141–180	18	152
181–220	20	152
221–260	27	164
261–320	28	164
321–420	32	189
421-	helt befriad	190

Från och med **1 apr 2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Antal arbetstagare	Befrielse timmar/vecka	Ersättning i euro/månad
-20	1,5	86
21–30	6	86
31–40	7	86
41–60	8	112
61–80	11	112
81–100	12	123
101–140	15	145
141–180	18	156
181–220	20	156
221–260	27	169
261–320	28	169
321–420	32	194
421-	helt befriad	196

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Antal arbetstagare	Befrielse timmar/vecka	Ersättning i euro/månad
-20	1,5	88
21–30	6	88
31–40	7	88
41–60	8	115
61–80	11	115
81–100	12	126
101–140	15	148
141–180	18	160
181–220	20	160
221–260	27	173
261–320	28	173
321–420	32	199
421-	helt befriad	201

2.10. Förhöjning av medeltimförtjänst

Medeltimförtjänsten höjs automatiskt då medeltimförtjänsten efter förhöjningarna beräknas.

2.11. Användning av individuell arbetstidsformsspecifik lönedel vid löneförhöjningar

Individuella arbetstidsformsspecifika lönedelar som bildats i samband med lönejusteringarna 2018 höjs inte med de kollektivavtalsenliga höjningarna.

2.12. Förbundens stöd

Förbunden upprättar en gemensam anvisning jämte exempel och ordnar utbildning för de lokala parterna om höjning av lönerna enligt kollektivavtalet.

3. Textändringar

3.1. 5 § Arbetsförhållandets uppkomst och upphörande

5 § 3 punkten ändras så att den lyder enligt följande:

”3. Visstidsarbetsavtal

Ett visstidsarbetsavtal kan ingås enligt bestämmelserna i gällande arbetsavtalslag.

Protokollsanteckning 1:

Förbunden anser det viktigt att arbetsavtalets innehåll görs så klart att det inte ger anledning till senare meningsskiljaktigheter. Förbunden rekommenderar att arbetsavtal för nya arbetstagare görs i skriftlig form.”

3.2. 25 § Övriga ersättningar, punkt 2 Bemärkelsedagar

Till 25 § 2 punkten fogas ett nytt andra stycke som träder i kraft 1.1.2026.

”Bemärkelsedagar

2. Arbetstagare har på sin 50- och 60-årsdag rätt till ledighet med lön motsvarande ordinarie arbetstid, i det fall att bemärkelsedagen enligt arbetsskiftsförteckningen eller planen för utjämning av arbetstid infaller på hans arbetsdag.

Om 50- eller 60-årsdagen infaller på en ledig dag enligt arbetstagarens arbetsskiftsförteckning eller plan för utjämning av arbetstid, betalas till arbetstagaren en ersättning som motsvarar lönen för ordinarie arbetstid. Till en deltidsanställd arbetstagare betalas ersättningen i förhållande till deltiden. Bemärkelsedagsersättningen betalas i samband med lönebetalningen för den löneperiod under vilken arbetstagarens 50- eller 60-årsdag har infallit. *(I kraft från och med 1.1.2026.)*”

3.3. 39 § Lokala avtal

Början av paragrafen, ända till rubriken ”Svårigheter med dialogen”, ändras så att den lyder enligt följande:

"39 § Lokala avtal

I frågor som särskilt nämns i kollektivavtalet kan man i enlighet med detta kollektivavtals förhandlingsordning ingå från kollektivavtalet avvikande avtal antingen mellan arbetsgivaren och arbetstagaren eller arbetsgivaren och förtroendemannen.

Avtalet kan ingås för att gälla en viss tid eller tills vidare. Ett tills vidare gällande avtal kan sägas upp med iakttagande av tre månaders uppsägningstid om man inte kommit överens om annan uppsägningstid.

Ett avtal som ingåtts mellan förtroendeman och arbetsgivare binder arbetsgivaren samt alla de arbetstagare som omfattas av kollektivavtalet, såvida den krets som är bunden till avtalet inte har avgränsats i avtalet. Avtalet bör ingås skriftligt om någondera parten kräver det. Om avtalet ingåtts skriftligt utgör det en del av kollektivavtalet och tillämpas även efter att kollektivavtalet i övrigt upphört att gälla.

Protokollsanteckning 1:

När det gäller en fråga som berör hela företaget, en arbetsavdelning eller en större arbetsgrupp ingås avtalet med förtroendemannen.. Parterna rekommenderar att avtalet ingås skriftligen.

Förbunden rekommenderar att permanenta avtaläven i övrigt ingås skriftligen. Alla nödvändiga uppgifter för avtalsförhandlingarna ges till den andra avtalsparten i så god tid som möjligt innan förhandlingarna inleds.

Arbetsgrupp för lokala avtal (i kraft t.o.m. 31.12.2027)

Arbetsgruppen för lokala avtal är ett sekundärt förfaringssätt för lokala avtal inom kollektivavtalets tillämpningsområde. Arbetsgruppen fungerar som representant för arbetstagarna och avtalspart i ärenden som berör lokala avtal i motsvarande utsträckning som en förtroendeman.

Om ingen förtroendeman har valts för arbetsplatsen, är arbetsgruppen för lokala avtal den avtalspart som representerar arbetstagarna i lokala avtal med förtroendemannen.

En arbetsgrupp för lokala avtal inrättas vid behov på begäran av någondera parten. Om ingen förtroendeman har valts, kan en personalgrupp tillsammans begära att en arbetsgrupp ska inrättas.

Förtroendemannen och arbetsgivaren kan också tillsammans skriftligen komma överens om att ett visst ärende som berör lokala avtal överförs till arbetsgruppen som avtalar om ärendet.

Arbetslagarna har rätt att bland sig välja högst två medlemmar till arbetsgruppen, av vilka den ena är förtroendemannen, om en sådan har valts. Arbetsgivaren utser högst lika många representanter till arbetsgruppen.

Gruppens mandatperiod är två år åt gången precis som en förtroendemannaperiod, såvida inget annat avtalas om mandatperioden.

3.4. Allmänt avtal, Kapitel 1, Allmänna bestämmelser

En ny protokollsanteckning läggs till punkten "Förhandsmeddelande om arbetskonflikt":

"Protokollsanteckning:

Bestämmelser om skyldigheten att meddela om en i form av arbetsinställelse ordnad sympatiaktion eller politisk stridsåtgärd eller en utvidgning av en sådan finns i 7 § i lagen om arbetstvister. Bestämmelserna i lagen om arbetstvister är inte en del av kollektivavtalet. "

3.5. Avtal om uppsägningsskydd, 19 § Återanställning

19 § ändras och lyder i sin helhet enligt följande:

"19 § Återanställning

En arbetsgivare som regelbundet sysselsätter minst 30 arbetstagare är skyldig att erbjuda arbete till tidigare arbetstagare som han eller hon av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker, eller i samband med saneringsförfarande, har sagt uppoch som via den offentliga arbetskraftsservicen (nedan arbetskraftsbyrån) söker arbete, ifall nämnda arbetsgivare inom fyra månader efter det att arbetstagarens anställningsförhållande upphört behöver arbetskraft till samma eller likartade uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet hade fortgått utan avbrott minst 12 år när det upphörde, är återanställningstiden sex månader.

Bestämmelsen gäller även förvärvare av rörelse om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens arbetsavtal att upphöra före överlåtelsen.

Man kan avvika från bestämmelsen om återanställning av en arbetstagare enligt den här paragrafen genom ett skriftligt avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren som ingås i samband med att anställningsförhållandet upphör eller efter det. Innan avtalet tecknas informeras förtroendemannen om avtalets innehåll. Arbetstagaren har rätt att anlita förtroendemannens sakkunskap vid tecknandet av avtalet.

Tillämpningsanvisning 1

Arbetsgivaren fullgör sin skyldighet genom att höra sig för hos den lokala Arbetskraftsbyrån om uppsagda arbetstagare söker arbete genom denna myndighets förmedling. Med lokal Arbetskraftsbyrå avses Arbetskraftsbyrån på den ort där arbetet erbjuds. Efter det att arbetsgivaren vänt sig till Arbetskraftsbyrån gör byrån på basis av förfrågan en Arbetskraftsrekvisition och utreder huruvida i 19 § avsedda arbetstagare söker arbete. Samtidigt är det skäl att utreda huruvida sådana arbetstagare fortfarande är arbetslösa arbetssökande, som efter en över 200 dagars permittering själva sagt upp sitt anställningsförhållande med stöd av 5:7 § 3 mom. i Arbetsavtalslagen. Arbetsgivaren meddelas om arbetssökande och de tidigare arbetstagarna ges arbetsplatsanvisningar på ett sedvanligt sätt.

Ovan nämnda bestämmelse tillämpas i stället för återanställningsskyldigheten enligt 6 kap. 6 § i Arbetsavtalslagen.”

3.6. Bilaga 1, Kemiindustrins modell för unga läroavtalsstuderande under 20 år

En ny bilaga läggs till enligt följande.

Modellen för läroavtal inom kemiindustrin genomförs inom ramen för yrkesstudier i processteknik samt maskinmontering och underhåll i Karleby-, Kuopio-, Borgå-, Tammerforsregionen och i de företag som förbundit sig till modellen. Man har beslutat att fortsätta den modell som avtalades för 2022 till och med 31.12.2027.

En ung person som studerar vid en läroanstalt ansöker i början av sitt första studieår om att få delta i modellen för läroavtal inom kemiindustrin och om den unga personen godkänns för modellen, studerar personen det första läsåret vid läroanstalten och övergår i början av det andra året genom utbildningsavtalet (0,5 år) till ett företag. Under den tid eleven avlägger studier vid läroanstalten och då utbildningsavtalet gäller står eleven inte i anställningsförhållande till företaget.

Övergångsbestämmelse

I fråga om en studerande som senast 31.12.2027 har ingått ett utbildningsavtal enligt den här modellen, iakttas lönerna och arvoden till den ungas utbildare i läroavtalsmodellen för unga i den här bilagan tills det att den unga utexamineras.

Inläringen i arbetet sker under 1,5 år på en arbetsplats och lönen fastställs enligt följande:

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Studiernas framskridande	cent/timme			euro/mån.		% av lägsta lönen enligt svårighetsklass
	TAM15– TAM 27	TAM35– TAM36	TAM37	TAM15– TAM27	TAM35– TAM37	
Minst 1 yrkesprov	730	741	777	1182	1229	(60 %)
Minst 3 yrkesprov	913	927	972	1478	1537	(75 %)
Minst 4 yrkesprov	1095	1111	1166	1773	1844	(90 %)
Alla yrkesprov	1217	1235	1296	1970	2049	(100 %)

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Studiernas framskridande	cent/timme			euro/mån.		% av lägsta lönen enligt svårighetsklass
	TAM15– TAM 27	TAM35– TAM36	TAM37	TAM15– TAM27	TAM35– TAM37	
Minst 1 yrkesprov	751	762	800	1216	1265	(60 %)
Minst 3 yrkesprov	939	953	1000	1520	1581	(75 %)
Minst 4 yrkesprov	1127	1144	1200	1824	1897	(90 %)
Alla yrkesprov	1252	1271	1333	2027	2108	(100 %)

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Studiernas framskridande	cent/timme			euro/mån.		% av lägsta lönen enligt svårighetsklass
	TAM15– TAM 27	TAM35– TAM36	TAM37	TAM15– TAM27	TAM35– TAM37	
Minst 1 yrkesprov	769	781	819	1246	1296	(60 %)
Minst 3 yrkesprov	962	976	1025	1557	1619	(75 %)
Minst 4 yrkesprov	1154	1171	1229	1868	1943	(90 %)
Alla yrkesprov	1282	1301	1365	2076	2159	(100 %)

Det arvode som betalas för att utbilda en läroavtalsstuderande gäller endast i läroavtalsmodellen för unga (under 20-åringar).

Arvodet betalas till den unga läroavtalsstuderandens utbildare efter att yrkesprovet har avlagts och godkänts. Om det finns flera utbildare, delas arvodet i förhållande till utbildningstiden. Arvodet uppgår till 300 €/yrkesprov år 2025 och 320 €/yrkesprov år 2026–2027. Om den studerande avlägger fler yrkesprov än de fem yrkesprov som examen förutsätter, betalas inget arvode för dessa prov. Om antalet obligatoriska yrkesprov i grundexamen ändras i läroplanen, betalas ersättning endast enligt antalet obligatoriska prov.

Protokollsanteckning 1:

Om man på arbetsplatsen har avtalat om en handledningsersättning tidigare innan en ung läroavtalsstuderande tas emot, avgör man lokalt tillsammans huruvida handledningsersättningen lämpar sig för läroavtalsmodellen för unga i stället för det som anges ovan.

Syftet med den här punkten är inte att ingripa i befintliga lokala avtal. Ersättning betalas antingen på basis av ett lokalt avtal eller på basis av den här bilagan.

I oklara situationer förs ärendet till förbunden för avgörande.

Protokollsanteckning 2:

Behovet av att utveckla arvodet bedöms separat utifrån de erfarenheter som fås av att utbilda unga läroavtalsstuderande. På detta tillämpas inte andra avtalsenliga förhöjningar som överenskommits mellan avtalsparterna, till exempel den allmänna förhöjningen eller höjningen av tillägg.

Bedömning av kompetensbehovet gällande unga läroavtalsstuderande

Förbunden anser att det är viktigt att man på arbetsplatserna fäster uppmärksamhet vid att läroavtalsstuderandens utbildare är förtrogen med sin uppgift och förstår målen med examen, studerandens inlärningsmål, olika inlärningsstilar, hur interaktionen och atmosfären påverkar inläringen samt företagets mål och produkter.

Förbunden har utarbetat en modell för självutvärdering som hjälp för arbetsplatserna, och företaget kan använda modellen och bearbeta den enligt sina egna behov. Utifrån resultaten av självutvärderingen kan den utbildare som utsetts och arbetsgivaren planera en inlärningsstig för de områden där det behövs nya kunskaper eller repetition.

Modell för självutvärdering

Skala 1–5 (1= utbildaren behöver nya kunskaper, 3 = utbildaren behöver repetition, 5= utbildaren har färdigheter att utbilda andra utbildare i företaget)

Mål	Arbetsgivarens bedömning av utbildarens kunskaper	Självutvärdering	Var kan man till exempel skaffa nya kunskaper	Behövliga kunskaper har uppnåtts, datum och underskrifter
Fördjupning i läroplanen			Läroanstalten	
Inläring i arbetet och planering av yrkesprov			Läroanstalten	
Organisering av yrkesprov vid inläring i arbetet			Läroanstalten	
Bedömning av yrkesprov			Läroanstalten	
Handledning i arbetet och introduktion enligt arbetarskyddslagen			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Identifiering av och stöd för olika inlärningsstilar			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	

Underteckningsprotokoll

Interaktionsfärdigheter			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Samarbetsfärdigheter			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Olika handledningsstilar och metoder			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Respons			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Problemlösningsfärdigheter			Representant för företaget	
Företagets mål och strategi			Representant för företaget	
Företagets framgångar			Representant för företaget	
Företagets produkter			Representant för företaget	

3.7. Bilaga 6, Lär känna arbetslivet och tjäna en slant

Bilagan ändras så att den lyder enligt följande:

KEMIINDUSTRIIN RF
 PLASTINDUSTRIIN RF
 GUMMIINDUSTRIIN RF
 LASIKERAAMINEN TEOLLISUUS RY
 SKO- OCH LÄDERINDUSTRIIN RF
 KULTASEPPIEN TYÖNANTAJALIITTO RY
 INDUSTRIFACKET RF

Sommarpraktikprogrammet Lär känna arbetslivet och tjäna en slant åren 2025–2027

Kollektivavtal för plastproduktindustrin och kemiproduktindustrin, kollektivavtal för den kemiska basindustrin, kollektivavtal för olje-, naturgas- och petrokemiska industrin, kollektivavtal för arbetstagare inom gummiindustrin, kollektivavtal för den glaskeramiska industrin,

kollektivavtal för Fiskars Finland Oy Ab:s arbetstagare, kollektivavtal för sko- och läderindustrin, kollektivavtal för ädelmetallbranschen, kollektivavtal för borst- och penselbranscherna samt kollektivavtal för båtbyggnadsindustrin.

Kemiindustrin KI rf, Plastindustrin rf, Gummiindustrin rf, Lasikeraaminen teollisuus LT ry, Sko- och läderindustrin rf, Kultaseppien työnantajaliitto ry och Industrifacket rf vill för egen del ge grundskolelever, gymnasieelever, tiondeklassare samt unga som deltar i förberedande utbildning (TUVA) möjlighet att bekanta sig med arbetslivet som en del av sommarpraktikprogrammet **Lär känna arbetslivet och tjäna en slant**.

Syftet med sommarpraktikprogrammet är att ge eleverna personliga erfarenheter av verksamheten på arbetsplatser i branschen, de olika arbetsuppgifterna som förekommer på företagen, personalstrukturen, samarbetsformerna och de möjligheter som branschen erbjuder samt samtidigt erbjuda unga lämpligt praktiskt arbete. Sommarpraktikplatserna söks direkt från företagen inom branschen.

Av denna anledning har parterna avtalat följande:

1. Bestämmelserna nedan gäller grundskoleelever, gymnasieelever samt unga som deltar i förberedande utbildning vars anställningsförhållande baserar sig på sommarpraktikprogrammet **Lär känna arbetslivet och tjäna en slant**.
2. Anställningsförhållandet som enligt sommarpraktikprogrammet varar i två veckor eller tio arbetsdagar kan förläggas till perioden 1.6–31.8 under åren 2025–2027. Man kan göra flera praktikperioder enligt denna rekommendation hos samma arbetsgivare per år.
3. För genomförandet av sommarpraktikprogrammet **Lär känna arbetslivet och tjäna en slant** betalas en engångslön på **375 euro** år **2025** och **395 euro** år **2026 och 2027**. I lönen ingår semesterersättning för orienteringsperioden. För lönen betalas lagstadgade socialskyddsavgifter beroende på personens ålder.
4. Löner, lönegrunder och övriga bestämmelser om förmåner med penningvärde i kollektivavtalet tillämpas inte på de personer vilkas anställningsförhållande baserar sig på det sommarpraktikprogram som avses i detta protokoll. Med undantag av den ordinarie arbetstidens längd tillämpas på dem inte heller kollektivavtalets bestämmelser om arbetstid, ifall dessa skulle försvåra det praktiska förverkligandet av sommarpraktikprogrammet.

3.8. Tekniska ändringar

- **6 § Ordinarie arbetstid, Arbetstidsbank:** Följande punkt stryks i sin helhet: "Följande bestämmelse gäller till och med 31.12.2023" och underrubriken "Följande bestämmelse gäller från och med 1.4.2024".
- **Bilaga 1 Lönebetalning för faderskapsledighet:** bilagan slopas
- **Bilaga Arbetstagares årsarbetstid i kemiindustrin 2025–2028 (8 timmars arbetsdag):** Den felaktiga texten i bilagan Arbetstagares årsarbetstid i kemiindustrin 2025–2028 korrigeras: "Ovan beskrivna kalkyl illustrerar den situation, där **arbetstagare** är berättigad till och även använder sin rätt till en 30 vardagar lång semester under kalenderåret.
- Termen utjämningsschema för arbetstiden byts ut till termen plan för utjämning av arbetstid i kollektivavtalet.

4. Underteckningsprotokollsanteckningar

4.1 Fortgående förhandlingsförfarande

Målet med ett fortgående förhandlingsförfarande är att främja förhandlingarna och samarbetet mellan förbunden samt sysselsättningen och produktiviteten i branschen, att under avtalsperioden förbereda eventuella ändringar i kollektivavtalen samt behandla frågor som berör tolkningen av kollektivavtalen som lyfts fram och andra gemensamt överenskomna teman.

Textändringar i kollektivavtalet som avtalas under avtalsperioden godkänns i avtalsparternas administrativa organ och träder i kraft vid en separat avtalad tidpunkt.

4.1.1. En gemensam strategi för utveckling av samarbetet och kollektivavtalet

För en målinriktad utveckling av samarbetet och kollektivavtalen utarbetas en gemensam strategi som färdigställs senast **31.5.2025**, varefter strategin omsätts i kontinuerliga förhandlingar och i tillsatta arbetsgrupper.

Som utgångspunkt används följande gemensamt överenskomna riktlinjer och innehållet i riktlinjerna konkretiseras:

- Arbetsmarknadsverksamheten är proaktiv, innovativ och progressiv.
- Kundernas behov kan tillgodoses och förändringar bemötas smidigt och snabbt tillsammans både på förbunds nivå och i företagen.
- Kemiindustrins attraktionskraft främjas tillsammans, särskilt bland ungdomar.
- Arbetsfreden är tryggad under avtalsperioderna.
- Alla åtgärder syftar till att företag inom kemiindustrin i Finland ska vara konkurrenskraftiga på världsmarknaden samt medvetna om vilken betydelse en välmående och motiverad personal har för företagets framgång.

4.1.2. Arbetstidsförsök

Förbunden fortsätter det tidsbundna försöket till 31.12.2027. Under projektet följs de arbetsplatsspecifika försöken med nya typer av arbetstidsarrangemang som gagnar båda parterna.

Arbetsplatser som är intresserade av att delta i arbetstidsförsöket meddelar sitt intresse elektroniskt:

- Arbetsgivare: paikallinensopiminen@kemianteollisuus.fi
- Huvudförtroendemän: paikallinensopiminen.kemia@teollisuusliitto.fi

För förhandlingsparter (arbetsgivarens representant och huvudförtroendemannen) på de arbetsplatser som deltar i försöket ordnar förbunden en inledande utbildning i tvingande arbetstidsbestämmelser. Den inledande utbildningen är en förutsättning för att ingå lokala avtal i anslutning till arbetstidsförsöket.

Genom ett lokalt avtal kan man i dessa försök avvika från bestämmelserna i kapitel 2 i kollektivavtalet till högst 31.12.2027. Parterna ska dock i samtliga fall följa arbetstidslagens tvingande lagstiftning (t.ex. definition av arbetstid, definitioner av mertidsarbete och övertidsarbete och samtycke, maximal arbetstid i genomsnitt 48 timmar per vecka under ett kalenderår). Förbunden lägger sig inte i parternas avtalsfrihet.

Lokala avtal som ingåtts inom ramen för arbetstidsförsöket skickas till förbunden för kännedom per e-post inom en månad efter att avtalet har ingåtts.

- Arbetsgivare: paikallinensopiminen@kemianteollisuus.fi
- Huvudförtroendemän: paikallinensopiminen.kemia@teollisuusliitto.fi

Förbundens gemensamma arbetsgrupp utarbetar två rapporter senast 31.10.2025 samt 30.9.2027 om de resultat försöket gett upphov till och lägger utifrån dessa fram eventuella förslag till ändringar i arbetstidsbestämmelserna i kollektivavtalet.

4.1.3. Utbildning i arbetstider

Kursen Toimivat ja terveelliset työajat (Fungerande och sunda arbetstider) finns år 2025 inte med i utbudet för de kemiska branscherna i Murikka, utan den ersätts med en arbetstidskurs som ordnas av Kemiindustrin rf och Industrifacket rf. Förbunden kommer överens om hur kursen genomförs under 2025.

4.1.4. Kemiindustrins läroavtalsmodell för unga

Kemiindustrins läroavtalsmodell för unga är tänkt att öka antalet utbildnings- och praktikperioder som unga studerande i åldern 16–20 år genomför i kemiindustrins medlemsföretag. Modellen pilottestas vid läroanstalter och företag fram till slutet av 2027.

Syftet med modellen är att öka branschens attraktionskraft bland unga yrkesmänniskor, tillgodose behovet av arbetskraft och det kompetensbehov som utvecklingen mot kolneutrala verksamhetssätt i branschen driver på.

På de arbetsplatser som inför läroavtalsmodellen för unga görs en gemensam genomgång av rutinerna för introduktion av en läroavtalsstuderande.

Arbetsgruppen som består av representanter för förbunden, pilotföretag och läroanstalter följer hur läroavtalsmodellen för unga fungerar och gör nödvändiga ändringar i modellen.

Löner till läroavtalsstuderande och ersättningar till utbildare inom läroavtalsmodellen för unga finns i bilaga 1 till kollektivavtalet.

4.1.5. Förbundens gemensamma arbetsgrupp för lönesystemet

Arbetsgruppen har i uppgift att **senast 31.8.2026**

- lägga fram ett förslag på hur lönesystemet i kollektivavtalet skulle kunna utvecklas och

- underlätta tillämpningen av systemet i synnerhet i små och medelstora företag.

Arbetsgruppen kan också behandla andra ärenden som berör lönebildningen för arbetstagare som lyfts fram.

Arbetsgruppens mål är att säkerställa att arbetsplatserna har kompetens att tillämpa lönesystemet enligt kollektivavtalet.

Förbundens gemensamma arbetsgrupp för kontinuerliga förhandlingar följer upp hur arbetsgruppens arbete framskrider.

4.2. Lokala avtalsförfaranden som helhet

4.2.1 Sparringmöten

Avtalsparterna ordnar sparringmöten för lokala avtal avsedda för förhandlingsparterna i företagen. Målet är att nå alla medlemsföretag i Kemiindustrin rf och lägga grunden för avtal på arbetsplatsnivån i branschen.

4.2.2 Mätning av samarbetsnivån

Avtalsparterna fortsätter att dela ut information om mätning av samarbetsnivån till arbetsplatserna och erbjuder möjlighet att gå igenom resultaten från nivåmätningen i anslutning till sparringmötena. Syftet med nivåmätningen är att kartlägga styrkorna och utvecklingsmålen i samarbetet. Mätningen kan göras bland arbetsgivarnas och arbetstagarnas representanter eller en större grupp. Teman i samarbetsnivåmätaren är verksamhetsmiljö, tillit, kompetens och arbetshälsa.

4.2.3 Uppföljning av ingåendet av lokala avtal i den kemiska industrins avtalsbranscher

Avtalsparterna mäter hur väl de lokala avtalsförfarandena fungerar varje år med en kort enkätundersökning. Undersökningen fokuserar på lokala avtalsförhandlingar som syftar till att utveckla konkurrenskraften, produktiviteten och arbetshälsan, särskilt i arbetstidsfrågor, och framsteg inom dessa områden. Förbunden behandlar eventuella missförhållanden och vilka åtgärder de kräver av facken i fortgående förhandlingar.

4.2.4. Kurs i lokala avtal

Man utreder möjligheterna att från 2026 ersätta den kurs i lokala avtalsförfaranden som ordnas i Murikka med Kemiindustrin rf:s och Industrifacket rf:s gemensamma kurs i lokala avtalsförfaranden.

4.3. Förbättring av arbetshälsan

Välbefinnande i arbetet skapas genom arbetets mål, syfte och innehåll, men även genom ett ledarskap som identifierar och samordnar arbetsgemenskapens och individernas olika behov, resurser och styrkor samt genom behärskande av arbetsgemenskapsfärdigheter mot en framgångsrik affärsverksamhet. En arbetstagare som mår bra är också produktiv.

4.3.1 Dragnings- och hållkraft i kemiindustrin genom samarbete

Förbunden fortsätter med det program för att öka branschens dragnings- och hållkraft som man kommit överens om för avtalsperioden 2023–2024. Programmet fortsätter under hela avtalsperioden, till och med 31.12.2027.

Syftet med programmet är att förbättra orken i arbetet och förlänga karriärerna hos arbetstagare i olika åldrar samt att förbättra branschens dragnings- och hållkraft.

Under avtalsperioden 2025–2027 fokuserar man i programmet på att marknadsföra och förankra de resultat som åstadkoms inom programmet för dragnings- och hållkraft under föregående avtalsperiod samt på ett projekt med pilotföretag. Målet är att utreda hur man genom flexibla arbetstider, arbetsarrangemang, arbetstidsplanering, individuella samtal, olika incitament och personalens eget upprätthållande av arbetsförmågan kan stöda programmets mål, med särskild fokus på unga och personer över 55 år.

Förbunden skapar en marknadsföringsplan för att öka projektets genomslagskraft och uppmuntrar under avtalsperioden arbetsplatser att gå med i Finlands olympiska kommittés kampanj Ett funktionsdugligt Finland, vars gemensamma mål är att förändra människors värderingar, attityder och dagliga aktiviteter i en riktning som stärker funktionsförmågan. Vi vill uppmuntra arbetsplatser och deras personal att hitta nya sätt att främja vardagsmotion och sunda levnadsvanor.

Program med pilotföretag

Från början av 2025 efterlyses nya företag som är intresserade av att gå med i programmet med pilotföretag. Pilotföretagen utbyter tillsammans med representanter för företagets personal tankar om befintlig god praxis i företagen och åtgärder för att förbättra orken i arbetet och förlänga karriärerna hos personer i olika åldrar samt öka branschens dragningskraft. Pilotföretagen utvecklar utifrån diskussionerna också nya idéer för hela branschen, genom vilka åtgärder målen skulle kunna främjas i hela branschen och hur deras genomslagskraft följs upp.

Det erbjuds experthjälp för diskussionerna mellan pilotföretag och för utvecklingsbehoven till exempel i form av verkstäder samt en plattform för nätverkande och utbyte av tankar. Utifrån de utvecklingsidéer för hela branschen som uppkommit i pilotföretagen sammanställs idéer i olika former för branschen (t.ex. videor, intervjuer, idébank) och de publiceras på förbundens gemensamma webbplats www.yhteistakemiaa.fi.

Förbundens gemensamma mål är att i hög grad förbättra kemiindustrins dragnings- och hållkraft.

Resultat av programmet för dragnings- och hållkraft

Projektets resultat följs på lång sikt över kollektivavtalsperioderna bland annat genom förändringar i pensionsåldern, antalet sjukfrånvaron, antalet personer som gått i sjuk- och invalidpension samt vilken eventuell inverkan projektet haft på bristen på arbetskraft.

4.4. Rekommendation om inläring på arbetsplatsen

Parterna anser det vara viktigt att utbildning på arbetsplatsen ska främja en god arbetskultur och en effektiv inläring. När perioden av inläring i arbetet planeras, genomförs och bedöms behövs det ett brett och mångsidigt samarbete som sker mellan representanterna för läroanstalterna och för arbetsplatsen och som tar hänsyn till målen med utbildningen.

De uppgifter som praktikanten ska utföra för att uppfylla inlärningsmålen avtalas i praktikavtalet i enlighet med varje läroanstalts anvisningar. Målet är att praktikanten efter praktiken ska kunna bedöma det kunnande som han eller hon får genom studierna i relation till arbetslivets krav samt kunna bedöma sitt eget kunnande i relation till dessa.

För praktikanten utnämns en arbetsplatshandledare, som kan vara förman, tjänsteman eller arbetstagare och som har det kunnande som behövs för handledningen. Arbetsplatshandledarens uppgift är att se till att målen med praktiken uppfylls samt att praktikanten får tillräcklig introduktion och handledning. Till arbetsplatshandledaren betalas en grundlön eller, om en förlust av inkomst uppstår, en ersättning för förlust av inkomst.

4.5. Planerna på arbetsplatsen

Förbunden rekommenderar att de planer som ska upprättas på arbetsplatserna slås samman i en praktisk helhet. Utvecklingsplanen för arbetsgemenskapen enligt samarbetslagen kan innehålla en handlingsplan för arbetarskyddet, en jämställdhetsplan och en jämlikhetsplan. Sammanslagningen av planerna till en fungerande helhet gör det lättare att uppfatta helhetsbilden, minskar den administrativa bördan, bidrar till att upprätthålla planerna och till att koncentrera samtalen kring olika teman på ett sätt som tillgodoser behoven i det praktiska arbetslivet.

5. Avtalets giltighet

Detta kollektivavtal gäller 21.2.2025–31.12.2027 och förlängs därefter med ett år i sänder, om inte någondera parten senast två månader innan avtalet löper ut skriftligen säger upp avtalet eller något annat föranleds av punkten granskning av avtalet nedan.

Under förhandlingarna i syfte att ta fram ett nytt kollektivavtal gäller bestämmelserna i detta kollektivavtal fram till att det nya kollektivavtalet har ingåtts eller avtalsförhandlingarna avslutats.

Granskning av avtalet

Under en avtalsperiod som pågår en lång tidsperiod kan det inträffa sådana förändringar i omständigheterna som parterna rimligen inte kunde förutse när avtalet ingicks.

Avtalsparterna granskar senast 30.9.2026 branschens framtidsutsikter, sysselsättning och kostnadskonkurrenskraft. I granskningen beaktas till exempel ETLA:s, Labores och Finlands Banks prognoser om konjunktursutsikter och hörs vid behov sakkunniga samt diskuteras om de framtidsutsikter för branschen som framkommit i granskningen och andra förhållanden påverkar nivån på den förhöjning som avtalats för år 2027.

Utifrån den helhetsbedömning som gjorts på basis av granskningen kan avtalsparterna senast 31.10.2026 tillsammans antingen ändra den förhöjningsnivå som avtalats för år 2027 så att den svarar mot de ekonomiska utsikterna eller komma överens om att avtalet upphör att gälla 31.12.2026. Utifrån bedömningen har båda parterna också möjlighet att säga upp kollektivavtalet så att det upphör att gälla 31.12.2026. Anmälan om uppsägning ska då lämnas till den andra avtalsparten skriftligen senast 1.11.2026. Meddelandet om uppsägningen ska också sändas till riksförlikningsmannen för kännedom.

6. Protokollets bindande verkan och justering

Detta protokoll har samma bindande verkan och giltighetstid som kollektivavtalet mellan parterna. Detta protokoll har gjorts upp i två likalydande exemplar, ett för vardera parten. Detta protokoll anses justerat och godkänt med avtalsförbundens underteckningar.

Helsingfors den 5 mars 2025

KEMIINDUSTRIN RF

Minna Etu-Seppälä Miira Kaukolinna Jaana Neuvonen

Jenni Nisametdin Sampo Pehkonen Juha Teerimäki

PLASTINDUSTRIN RF

Vesa Kärhä

INDUSTRIFACKET RF

Toni Laiho Pasi Havio Mari Tuomaala

Jyrki Virtanen

LÖNESYSTEMET FÖR PLASTPRODUKTINDUSTRINS OCH KEMIPRODUKTINDUSTRINS ARBETSTAGARE

1 Lönesystemets struktur

Arbetstagarens personliga totallön består av tre element; en på uppgiftshelhetens svårighetsgrad baserad uppgiftsbetingad lönedel, en på individuellt kunnande och personlig arbetsprestation baserad personlig lönedel samt ett tjänstetidstillägg som grundar sig på hur länge anställningsförhållandet fortgått utan avbrott.

Uppgifternas svårighetsgrad

Värderingen av uppgifternas svårighetsgrad utförs med mätare som beskriver de krav som uppgiften ställer på utföraren; kunnande, omfattningen av och mångsidigheten i uppgiftshelheten, det ansvar och den växelverkan som ingår i skötandet av uppgiftshelheten samt miljö- och belastningsfaktorer. För varje mätare har förbunden utarbetat skalor och motsvarande poäng. Värderingen kan ge minst 58 poäng och maximalt 186 poäng. Det system för värdering av svårighetsgraden som används vid fastställning av arbetstagares uppgiftsbetingade lön jämte direktiv för ibruktagande och underhåll av systemet har tryckts i en separat bilaga. Värderingen av uppgifternas svårighetsgrad utförs på arbetsplatserna utgående från uppgiftsbeskrivningar i samarbete mellan arbetsgivaren och arbetstagarnas representanter på försorg av en utsedd värderingsgrupp.

Den personliga lönedelen

Till en arbetstagare kan på basis av hans personliga arbetsprestation eller annan dylik faktor också betalas en personlig lönedel. Fastställningen av den personliga lönedelen bör ske systematiskt och de saker som bedöms bör stöda företagets verksamhetssätt och målsättningar. Arbetstagarnas engagemang i och godkännande av systemet kan realiseras ifall systemets innehåll och ibruktagande diskuteras med arbetstagarnas representant redan i planeringsskedet. För arbetstagarna och deras representanter klarläggs de grunder som används vid värderingen av kompetens och prestation och om arbetstagaren så önskar kan han få resultaten av den värdering som gäller honom själv. Förman-medarbetarsamtalen är ett förfarande som rekommenderas för lämnande av personlig feedback och för kartläggning av behovet av kompetensutveckling.

Tjänstetidstillägg

Tjänstetidstilläggets storlek fastställs enligt arbetsförhållandets längd i enlighet med § 14 B.

2 Lönebildningen

I lönesystemet bildas arbetstagarens individuella lön av en tim- eller månadslön enligt svårighetsklass och av en eventuell på personliga faktorer baserad lönedel.

Därtill utbetalas för tjänstetidstillägget i enlighet med plastproduktindustrins och kemiproduktindustrins kollektivavtal skifttillägg och övriga tillägg, prestationslöner samt eventuellt andra resultat- och vinstpremieposter osv.

3 Lönerna enligt uppgifternas svårighetsklass

Klasslönerna för fullt arbetsföra, 18 år fyllda arbetstagare är införda i kollektivavtalets § 14.

Ny arbetstagares ingångslön

Till en inom branschen ny arbetstagare kan under 6 månaders tid betalas ingångslön.

Vid fastställningen av ny arbetstagares lön används i övrigt för utbildnings- och inövningstiden som ingångslön för arbetstagaren en klasslön, som betalas för en uppgift som ligger en klass lägre än ifrågavarande klasslön.

Denna lön betalas tills arbetstagaren bemästrar arbetet på ett tillfredsställande sätt. Arbetets art och arbetstagarens personliga egenskaper inverkar på inövningstidens längd. Därför bör inövningstidens längd i vart enskilt fall avgöras skilt.

4 Företagsanpassade system

Vid användning av de företagsanpassade lönesystemen bildas lönetabellerna enligt arbetstidsform så att de omfattar de löner enligt svårighetsklass som man kommit överens om i kollektivavtalet. Jämförelsen görs endast vid behov och för att säkerställa att arbetstagaren får en minimilön enligt kollektivavtalet.

Vid användning av de företagsanpassade lönesystemen bör man också lokalt avtala om hur de arrangemang och övriga förhöjningar som man utöver den allmänna förhöjningen kommit överens om i samband med kollektivavtalsuppgörelserna i dessa system ska verkställas.

5 Lönesystemets underhåll och lön

Förbunden konstaterar att det är skäl att vid företagen skapa spelregler för upprätthållandet av systemet.

När det i uppgiften eller dess innehåll sker en förändring bör man kontrollera vilken inverkan ändringen har på svårighetsklassificeringen. Den eventuella löneförhöjning som ändringen ger anledning till verkställs från början av följande lönebetalningsperiod.

Ifall en arbetstagare överflyttas till annan uppgift eller innehållet i hans arbetsuppgift ändras så väsentligt att uppgiftens svårighetsklass ändras kan arbetstagarens personliga lönedel skära sig.

Uppgiftsbeskrivningarna och svårighetsklassificeringen av uppgiftshelheter bör justeras med jämna mellanrum, minst en gång om året. I samband med justeringen bereds arbetstagarnas företrädare eller en på arbetsplatsen eventuellt tillsatt bedömningsgrupp tillfälle att föra fram sina åsikter om klassificeringen, hur systemet fungerar och eventuella problem som uppstått.

6 Direktiv och avgörande av meningsskiljaktigheter

Förbunden ger direktiv och handledning i tillämpningen av lönesystemet och ger på begäran utlåtanden med motiveringar. Vid meningsskiljaktigheter iakttas den förhandlingsordning som avses i 40 § i kollektivavtalet för plastproduktindustrin och kemiproduktindustrin.

Förbunden har gemensamt utarbetat ett utbildningsmaterial för handledning och orientering av lokala parter i frågor som gäller lönesystemets innehåll, upprätthållande mm.

7 Fastställande av den individuella lönedelen

Principerna för fastställningen av den individuella lönedelen har konstaterats i kollektivavtalets 14 B §.

ARBETSVÄRDERINGSSYSTEM FÖR PLAST- OCH
KEMIPRODUKTINDUSTRINS KOLLEKTIVAVTAL

Arbetsvärderingssystem

KUNNANDE/ARBETSUPPGIFTENS OMFATTNING Med denna faktor mäts omfattningen av uppgiftshelheten samt det via erfarenhet och/eller utbildning förvärvade kunnande som krävs för att behärska uppgiften	poäng
O1 Arbete som är lätt att lära sig och som utförs som enda uppgift och vars skötsel kräver endast en kortare tids praktisk erfarenhet.	30
O2 Växlande arbeten som hänför sig till utförande av enskilda arbetsmoment, användning av enskild maskin eller produktionsanordning, skötseln av lager- och transportfunktioner, vilka i någon mån kräver utbildning eller erfarenhet.	40
O3 Uppgiftshelheter som kräver bemästring av flera olika arbetsmoment eller maskiner, produktionslinjer eller motsvarande helheter samt kännedom om råmaterial och produkter. I huvudregel förutsätter behärslandet av uppgifterna förmåga att avlägsna mindre störningsfaktorer och/eller utföra sedvanliga reglage- eller dylika åtgärder.	55
O4 Krävande yrkesuppgifter som kräver mångsidig, genom erfarenhet eller utbildning förvärvad god yrkeskunskap för att behärska uppgiftshelheter vari ingår användning av maskiner, anordningar, flera produktionslinjer och produktionsprocesser, deras kontrollsystem, reglage eller i övrigt krävande produktions- eller fabriksservice samt förmåga till självständigt arbete.	75
O5 Viktiga, krävande och ansvarsfulla uppgiftshelheter som kräver specialkunnande och vilkas bemästrande förutsätter långvarig erfarenhet, högklassig yrkeskunskap och specialkunnande samt förmåga till självständiga planerings-, utvecklings- mm. uppgifter.	100

ANSVAR	poäng
Verkningarna av avgöranden	
P1 Avgörandena påverkar i huvudsak det egna arbetsresultatet	10
P2 Avgörandena påverkar direkt arbetsgruppens eller arbetarlagets verksamhet eller resultat	16
P3 Avgörandena har betydande verkningar på flera arbetarlag eller hela avdelningars verksamhet eller deras resultat	23
P4 Avgörandena har betydande verkningar på flera avdelningars eller hela företags/verksamhetsenhetens verksamhet och resultat	31

VÄXELVERKAN	poäng
Mängden arbetskontakter som hör till arbetet, deras riktning och art.	
VU 1 Sedvanlig	8
VU 2 Betydande	16
VU 3 Krävande	25

MILJÖFAKTORER	poäng
Miljöolägenheter som förekommer till följd av miljöförhållandena såsom exempelvis buller och belysningsolägenheter, temperaturolägenheter, riskmoment som hänför sig till kemikalier, smuts, arbetsställningar, begränsat rörelseutrymme, exponering osv.	
OS 1 Miljöolägenheter eller särskilda riskfaktorer förekommer endast lite	5
OS 2 Miljöolägenheter/riskfaktorer förekommer i någon mån	10
OS 3 I arbetet förekommer betydande miljöolägenheter, vilket betyder att arbetstagaren under en betydande del av sin arbetstid måste skydda sig med en eller flera skyddsanordningar som i betydande grad försvårar arbetets utförande. I arbetet förekommer särskilda faromoment.	15

BELASTNING Uppgiftens eller därtill hörande olika arbetsdelars totala fysiska eller psykiska belastning, t.ex. enformighet, tvångsstyrning, fysisk energiförbrukning, kraftansträngning osv.	poäng
K 1 Arbetet medför endast liten fysisk eller psykisk belastning	5
K 2 Arbetet medför i någon mån fysisk eller psykisk belastning eller bundenhet	10
K 3 Arbetet medför betydande fysisk eller psykisk belastning eller bundenhet	15

KUNNANDE OCH UPPGIFTENS OMFATTNING

Med faktorn mäts uppgiftshelhetens omfattning och det genom erfarenhet och/eller utbildning förvärvade kunnandet.

Arbetet är desto mer krävande ju mer omfattande uppgiftshelheterna är och ju djupare, vidare, mångsidigare och mera omfattande erfarenhet, kunskap och färdighet dess skötande förutsätter.

ANSVAR

Med faktorn mäts betydelsen och verkningarna av de avgöranden och beslut som arbetets utförande och uppgiftshelhetens skötande kräver med tanke på arbetsgemenskapens eller organisationens verksamhet och dess resultat.

Arbetet är desto mer krävande ju större avgöranden ekonomiska verkningar är, hur stora verkningarna är på produktionen, kvaliteten, miljön, arbetarskyddet och den allmänna säkerheten samt ju större verkningar avgörandena har på arbetsgemenskapens funktion, målsättningar och kunder samt ju långvarigare verkningarna är.

VÄXELVERKAN

Med faktorn mäts mängden av de arbetskontakter som skötseln av uppgiften kräver, samt riktningen och arten av den påverkan som hänförs till kontakterna.

Växelvekan är desto mer krävande ju mer vidsträckt växelverkans nätverk är, ju självständigare kontakthållning skötandet av uppgiften kräver och ju mer resultatinriktad den är till sin natur.

MILJÖFAKTORER

Miljöolägenheter som förekommer till följd av miljöförhållandena såsom exempelvis buller och belysningsolägenheter, temperaturolägenheter, riskmoment som hänför sig till kemikalier, smuts, arbetsställningar, begränsat rörelseutrymme, exponering osv.

Exceptionella förhållanden:

I sådana i arbetet tidvis förekommande exceptionella situationer, som här inte kunnat beaktas, kan till arbetstagare genom lokalt avtal betalas ett särskilt specialmiljötillägg. Ifrågavarande tillägg betalas för de arbetstimmar, under vilka arbetet i exceptionella omständigheter utförs.

BELASTNING

Med faktorn belastning mäts uppgiftens och till den hörande arbetsdelars totala fysiska och psykiska belastningsfaktorers förekomst och mängd.

ALLMÄNT AVTAL

KAPITEL 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Utgångspunkter

Parterna syftar till att på arbetsplatserna främja förhandlingsrelationerna och avtalsverksamheten samt att påverka trepartsberedningen i det samhälleliga beslutsfattandet.

Parterna strävar efter att utveckla dessa målsättningar genom att utnyttja olika samarbetsformer samt övervaka redan ingångna avtal.

Grundläggande rättigheter

Den till medborgarnas grundrättigheter hörande organiseringsfriheten är okränkbar. Detta gäller såväl arbetsgivare som arbetstagare. Arbetstagarna har rätt att grunda och fungera i fackföreningsorganisationer och får inte på denna grund sägas upp eller diskrimineras i arbetet. Företagens personal har rätt att välja representanter som företräder dem i ärenden som behandlas vid företaget. Rätten att välja representanter och dessa representanters rättigheter och skyldigheter finns definierade i lag och i detta och övriga avtal. Den individuella arbetstagarens säkerhet och hälsa, rätt till icke-diskriminering och jämlikt bemötande bildar utgångspunkten för avtalsbestämmelserna.

Direktionsrätt

Arbetsgivare har rätt att anta och avskeda arbetare samt att bestämma om arbetsledningen.

Förhandlingar mellan parterna och begäran om utlåtanden

När någotdera förbundet gör framställning om arbetsmarknadsförhandlingar bör dessa såvitt möjligt inledas utan dröjsmål.

Parterna kan tillsammans begära utlåtande av EK och FFC i tolkningen av avtalen.

De av kollektivavtalsparterna utsedda representanterna har rätt att göra sig förtrogna med förhållandena på de arbetsplatser som deras medlemmar representerar när härom särskilt avtalas med arbetsgivaren.

Förhandsmeddelande om arbetskonflikt

Innan en politisk stridsåtgärd eller en sympatiåtgärd vidtas ska riksförlikningsmannen och den andra avtalsparten såvitt möjligt underrättas minst fyra dagar på förhand. I meddelandet bör den tilltänkta arbetsstridens orsaker, begynnelse tidpunkt och omfattning anges.

Protokollsanteckning:

Bestämmelser om skyldigheten att meddela om en i form av arbetsinställelse ordnad sympatiaktion eller politisk stridsåtgärd eller en utvidgning av en sådan finns i 7 § i lagen om arbetstvister. Bestämmelserna i lagen om arbetstvister är inte en del av kollektivavtalet.

Tillämpningsområde

Detta avtal tillämpas med nedan nämnda begränsningar på företag som är medlemmar i Kemiindustrin rf. Med arbetsplats avses i detta avtal produktionsenhet eller motsvarande verksamhetsenhet vid medlemsföretag som hör till Kemiindustrin rf.

Organisations- och dylika ändringar

När det sker en väsentlig minskning eller utvidgning i arbetsplatsens verksamhet eller när det gäller överlåtelse av rörelse, fusion, bolagisering eller med dessa jämförbar väsentlig organisationsändring bör samarbetsorganisationen i enlighet med principerna i detta avtal ändras så att de motsvarar förändringen som skett i arbetsplatsens storlek och struktur.

Laghänvisningar

I den utsträckning som det inte har avtalats annorlunda i det här avtalet iakttas samarbetslagen (1333/2021) och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), som inte utgör en del av detta avtal.

KAPITEL 2 SAMARBETET PÅ ARBETSPLATSERNA

Utvecklingsverksamhet

I enlighet med principerna i detta avtal bör arbetstagarna och deras representanter kunna delta i utvecklingen och verkställandet av ändringar i arbetsorganisation, teknologi, arbetsförhållanden och arbetsuppgifter.

I samband med utvecklingsverksamheten och den härtill eventuellt hörande tillämpningen av ny teknologi bör man arbeta för att åstadkomma ett meningsfullt, växlande och utvecklande arbetsinnehåll och förbättrad produktivitet. På detta sätt skapas möjligheter till utveckling i arbetet och ökad beredskap för nya arbetsuppgifter.

De åtgärder som vidtas får inte leda till en sådan ökning av den totala belastningen att den medför risk för arbetstagarens hälsa eller säkerhet.

Den utveckling som sker i produktiviteten, produktionen och personalen följs upp med lämpliga intervaller i samarbete mellan parterna på arbetsplatsen. Om behövliga uppföljningssystem och indikatorer avtalas lokalt.

Samarbetets förverkligande

Samarbetet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren kan ske i en permanent tillsatt förhandlingsdelegation, en projektgrupp som tillsatts för att genomföra ett visst utvecklingsprojekt eller i förhandlingar mellan arbetsgivaren och personalen. I den projektgrupp som bildas för att förverkliga ett utvecklingsobjekt skall företaget och arbetstagarna vara opartiskt representerade. Arbetstagarna väljer sina representanter i första hand bland de arbetstagare som arbetar i den enhet som valts till utvecklingsobjekt.

Ifall inte annat avtalas bör en i enlighet med samarbetslagen avsedd delegation grundas vid företaget, eller i en del av den, i sådana fall där antalet anställda överstiger 200, ifall alla personalgrupper så önskar.

För förverkligandet av ett utvecklingsprojekt kan lokalt avtalas om grundande av ett sådant samarbetsorgan som behandlar de ärenden som ingår i utvecklingsarbetet. Organet kan ersätta separata samarbets- och arbetarskyddskommissioner samt övriga motsvarande kommissioner. Samma samarbetsorgan kan också svara för planer och åtgärder som vidtas i enlighet med samarbetslagen, lagen om tillsynen över arbetarskyddet, företagshälsovårdslagen (1383/01) och lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/86) i den omfattning varom lokalt avtalas.

Ifall arbetsgivaren i företagets utvecklingsverksamhet utnyttjar utomstående konsulters tjänster ansvarar arbetsgivaren för att konsultföretagets verksamhet sker i överensstämmelse med detta avtal.

Det är viktigt att planeringen och det praktiska utförandet av utvecklingsåtgärderna intimt kopplas samman med företagets personalpolitik, speciellt anställningen av personal, främjandet av jämställdheten, interna omplaceringar, utbildning, information, arbetarskydd, upprätthållandet av arbetsförmågan och arbetsplatshälsovården.

Verksamhet för upprätthållandet av de anställdas arbetsförmåga

Verksamheten för att upprätthålla arbetsförmågan sker i samarbete med linjeledningen, personaladministrationen, företagshälsovården och arbetarskyddsorganisationen. Principerna för verksamheten för att upprätthålla arbetsförmågan, med vilka man upprätthåller de anställdas arbetsförmåga och möjligheter att klara sig i sitt arbete, innehålls i arbetarskyddets verksamhetsprogram eller i företagshälsovårdens verksamhetsplan. Med avtal kan ovan nämnda principer innehållas även i en plan för utvecklingsverksamhet eller motsvarande som uppgörs på arbetsplatsen. Arbetarskyddschefens och arbetarskyddsfullmäktigs uppgift är att delta i uppläggnings, förverkligandet och uppföljningen av planen.

KAPITEL 3 SAMARBETSUPPGIFTER SAMARBETSORGANISATIONER

OCH

3.1 Bestämmelser som gäller förtroendemän

Val

Med förtroendeman avses i detta avtal, ifall inte avtalstexten ger anledning till annat, av fackavdelning vald huvudförtroendeman och arbetsavdelnings eller motsvarande enhets förtroendeman. Med fackavdelning avses en registrerad underförening till Industrifacket rf.

Förtroendemannen bör vara anställd på respektive arbetsplats och i egenskap av arbetstagare vara förtrogen med förhållandena på arbetsplatsen. Ifall man för arbetsplatsen valt endast en förtroendeman är han i detta avtal avsedd huvudförtroendeman.

Lokalt kan avtalas att huvudförtroendemannen sköter arbetarskyddsfullmäktigs uppgifter eller tvärtom.

Utöver val av huvudförtroendeman avtalas på fackavdelningens initiativ lokalt om till vilken avdelning, eller enhet som motsvarar avdelning, man väljer förtroendeman. Härvid bör uppmärksamhet fästas vid att de avtalade verksamhetsområdena är ändamålsenliga och till sin omfattning sådana att de främjar en med förhandlingsordningen förenlig behandling av ärendena. Vid bedömningen bör hänsyn också tas till antalet arbetstagare vid ifrågavarande avdelning och förtroendemannens möjligheter att även med beaktande av skiftarbete träffa avdelningens arbetstagare. Lokalt kan avtalas om att ovan nämnda förtroendeman sköter arbetarskyddsombudets uppgifter eller tvärtom.

Fackavdelning har rätt att förrätta förtroendemannaval på arbetsplatsen. Om valet sker på arbetsplatsen bör fackavdelningens alla medlemmar beredas tillfälle att delta i valet. Valarrangemangen och -förrättningen får dock inte störa arbetet. Om tidpunkten och platsen för valet bör överenskommas med arbetsgivaren senast 14 dygn före valförrättningen. Arbetsgivaren bereder av fackavdelningen utsedda personer möjlighet att förrätta valet.

Gemensam syn på utvecklingsbehov

I början av huvudförtroendemannens mandatperiod behandlar arbetsgivaren tillsammans med förtroendemannen gemensamma mål och utbildningsbehov för att utveckla företagets verksamhetsförutsättningar, det lokala avtalsförfarandet samt arbetsplatsen och arbetshälsan.

Uppgifter

Förtroendemannens huvudsakliga uppgift är att fungera som fackavdelningens företrädare i frågor som gäller tillämpning av kollektivavtalet. Förtroendemannen ska dessutom främja lokala avtal och utvecklingen av företagsverksamheten.

Förtroendemannen representerar fackavdelningen i ärenden som gäller tillämpning av arbetslagstiftning och relationerna mellan arbetsgivare och arbetstagare i allmänhet samt i frågor som ansluter sig till företagets utveckling. Förtroendemannen har även till uppgift att för egen del upprätthålla och utveckla förhandlingsverksamheten och samarbetet mellan företaget och dess personal.

Förhandlingsordning

Ifall det uppstår oklarhet eller meningsskiljaktighet om arbetstagares lön eller tillämpningen av de lagar och avtal som hänför sig till anställningen bör förtroendemannen ges all den information som är av vikt för utredningen av fallet.

Enskild arbetstagare bör i ärende som hänför sig till hans eget arbetsförhållande vända sig till sin förman för utredning av saken. Har arbetstagaren inte fått ovan nämnda ärende klarlagt direkt med förmannen, kan han hemställa ärendet till förhandlingar mellan avdelningens eller motsvarande enhets förtroendeman och arbetsgivarens representant. Om ärendet inte på detta sätt blir klarlagt kan ovan nämnda förtroendeman föra ärendet vidare till huvudförtroendemannen.

På de lokala parternas gemensamma begäran har avtalsparterna rätt att skicka sin representant till en lokal förhandling som gäller meningsskiljaktighet.

Ifall meningsskiljaktighet som uppstått på arbetsplatsen inte kan avgöras lokalt iakttas kollektivavtalets förhandlingsordning. Om meningsskiljaktigheten gäller avslutande av en i detta avtal avsedd förtroendemans arbetsförhållande bör lokala förhandlingar och förhandlingar på förbunds nivå omedelbart inledas och föras efter det att grunden för avslutandet bestridits.

3.2 Bestämmelser om arbetarskydd

För arbetarskyddssamarbetet utser arbetsgivaren en arbetarskyddschef. Arbetstagarnas rätt att välja en arbetarskyddsfullmäktig och en suppleant för denne fastställs i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och sökande av ändring i arbetarskyddsärenden.

Uppgifter

Till arbetarskyddschefens uppgifter hör, utöver andra till arbetarskyddssamarbetet hörande uppgifter, även att organisera, upprätthålla och utveckla arbetarskyddssamarbetet. Arbetarskyddsfullmäktigs uppgifter fastställs enligt lagen och förordningen om tillsynen över arbetarskyddet. Dessutom främjar arbetarskyddsfullmäktigen lokala avtal och utvecklingen av företagsverksamheten och utför övriga uppgifter som enligt övrig lagstiftning och övriga avtal ankommer på honom eller henne. Ifall man inte lokalt kommit överens om andra uppgifter har företagets skyddsombud i uppgift att delta i behandlingen och förverkligandet av de samarbetsärenden inom arbetarskyddet som faller inom ramen för skyddsombudets verksamhetsområde. När arbetarskyddsfullmäktig är förhindrad att sköta sina uppgifter sköter hans suppleant de fullmäktigeuppgifter, som inte kan framskjutas till dess arbetarskyddsfullmäktigs hinder upphör.

Skyddsombud

Lokalt avtal ingås om val av arbetarskyddsombud, antalet ombud, deras uppgifter och verksamhetsområde i enlighet med samma valprinciper som avtalas i tredje stycket i punkt 3.1 om val av förtroendemän. Därtill bör man ta hänsyn till arbetarskyddsriskerna och övriga faktorer som påverkar arbetsmiljön. Skyddsombudet väljs av arbetsplatsens arbetstagare bland sig.

Arbetarskyddskommission

Lokalt avtalas om val av övriga samarbetsorgan som främjar arbetarskyddet samt avtalas om ändamålsenliga samarbetsformer med beaktande av arbetsplatsens natur, omfattning och antalet arbetstagare och uppgifternas art och andra omständigheter. Om man inte kommit överens om andra samarbetsformer grundas en arbetarskyddskommission för arbetarskyddssamarbetet.

Begränsning av tillämpningsområdet

Arbetarskyddsbestämmelserna enligt detta avtal tillämpas när antalet regelbundet arbetande arbetstagare på arbetsplatsen är minst 20. Istället för det som bestäms i ovanstående mening bör en arbetarskyddsfullmäktig väljas på motsvarande sätt när antalet arbetstagare är minst 10.

3.3 Meddelanden

Fackavdelningen eller motsvarande bör lämna ett skriftligt meddelande till arbetsgivaren om de personer som valts till förtroendemän, om när huvudförtroendemannasuppleanten fungerar som huvudförtroendemannas ställföreträdare, när arbetarskyddsfullmäktig eller ett skyddsombud vikarierar i förtroendemannauppgift eller när förtroendemännen vikarierar i arbetarskyddsuppgifter. I de fall då arbetarskyddsfullmäktiges suppleant vikarierar arbetarskyddsfullmäktig bör arbetarskyddsfullmäktigen skriftligen meddela härom till arbetsgivaren. Arbetsgivaren underrättar förtroendepersonerna om vilka personer som på företagets vägnar för förhandlingar med dem.

Om huvudförtroendemannen inte kan utföra sina uppgifter under minst en månad och frånvaron fortgår utan att någon anmälan lämnats till arbetsgivaren fungerar suppleanten som huvudförtroendemän. Om arbetarskyddsfullmäktige är förhindrad att sköta sina uppgifter under minst en månad och frånvaron fortgår utan att någon anmälan har lämnats in till arbetsgivaren, fungerar suppleanten som arbetarskyddsfullmäktige också i andra situationer än de som beskrivs i 3.2 i det allmänna avtalet.

Om huvudförtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktiges suppleant sköter huvudförtroendemannens/arbetarskyddsfullmäktiges uppgifter under minst två veckor, betalas månadsersättningen för denna tid till honom eller henne.

KAPITEL 4 BESTÄMMELSER OM FÖRTROENDEMÄNNENS OCH ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGS SAMT SKYDDSOMBUDETS STÄLLNING

4.1 Befrielse från arbetet och ersättning av inkomstbortfall

Befrielse från arbetet

För skötande av sina uppgifter beviljas huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig vid behov antingen tillfällig, regelbundet återkommande eller total befrielse från arbetet. Till annan förtroendeman än huvudförtroendeman, skyddsombud samt övriga personalföreträdare som deltar i det samarbete mellan företaget och personalen som förutsätts i detta avtal, ordnas vid behov tillfällig befrielse från arbetet.

Vid bedömningen av behovet av befrielse bör bland annat fästas uppmärksamhet vid antalet arbetstagare i respektive personalgrupp, produktionens och verksamhetens art samt mängden uppgifter.

Ifall huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig befriats från arbete med regelbundet återkommande intervaller bör han sköta sin uppgift huvudsakligen under denna tid. För skötande av nödvändiga ärenden bör arbetsledningen dock bevilja befrielse från arbetet även vid annan tidpunkt som med hänsyn till arbetet är lämplig. Arbetsgivaren ersätter huvudförtroendemens och arbetarskyddsfullmäktigs förtjänstförlust för ovan nämnda tider.

Om man inte på grund av det som sagts ovan avtalar om annat, har huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen rätt att befrias från arbetet enligt 34 § i kollektivavtalet för att sköta sina uppgifter.

Ersättning av inkomstbortfall

Arbetsgivaren ersätter den inkomst som i detta avtal avsedd personalrepresentant går miste om på grund av deltagande i lokal förhandling med arbetsgivarens representanter eller när han i övrigt sköter med arbetsgivaren överenskomna uppgifter.

Vid beräkning av ersättningen för inkomstbortfall används i kollektivavtalet avsedd medeltimlön.

Huvudförtroendemannens ersättning

Om den månatliga ersättning som betalas till huvudförtroendeman har avtalats i kollektivavtalets § 34.

Arbetarskyddsfullmäktigens ersättning

Arbetarskyddsfullmäktig får ersättning för det inkomstbortfall som förorsakas av skötandet av ovan avsedda arbetarskyddsuppgifter på arbetstid samt därtill, ifall inte om annat avtalats, en månatligen utgående ersättning som fastställts i kollektivavtalets § 34.

När uppgifterna som huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig utförs samtidigt

Efter att en person genom val har utsetts till både huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig betalas han eller hon ersättning enligt § 34 i kollektivavtalet för båda dessa uppgifter.

Ifall förtroendemann- och arbetarskyddsuppgifterna har kombinerats och sköts av samma person beaktas detta som en ökande faktor vid överenskommelse om befrielse från arbetet.

När förtroendemannuppgiften utförs utanför arbetstiden

Ifall förtroendeman, arbetarskyddsfullmäktig, skyddsombud eller medlem i arbetarskyddskommission eller motsvarande samarbetsorgan utför med arbetsgivaren överenskomna uppgifter utanför sin ordinarie arbetstid betalas för den på detta sätt förlorade tiden övertidsersättning eller kommer man med honom överens om annan tilläggsersättning.

4.2 Ställning

Anställningsförhållande

Förtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktig, arbetarskyddsombudet och övriga personalrepresentanter är i sitt anställningsförhållande gentemot arbetsgivaren i samma ställning oberoende av om han eller hon sköter sina förtroendeuppdrag vid sidan av sitt eget arbete eller om han eller hon delvis eller helt har beviljats befrielse från arbetet. Han eller hon är skyldig att iaktta allmänna arbetsvillkor, arbetstider och arbetsledningens direktiv samt övriga ordningsföreskrifter.

Arbetsutrymmen

Arbetsgivaren arrangerar för huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig ett ändamålsenligt utrymme, där det för skötandet av förtroendeuppdraget förutsatta materialet kan förvaras. När arbetsplatsens storlek förutsätter ett speciellt verksamhetsutrymme arrangerar arbetsgivaren ett ändamålsenligt rum, där man kan föra de för skötseln av uppgiften nödvändiga samtalen. Huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig är berättigade att för skötande av sina uppgifter vid behov använda företagets sedvanliga kontors- mm. materiel.

Parterna konstaterar som sin gemensamma ståndpunkt att begreppet kontorsutrustning också omfattar de vid företaget allmänt i bruk varande adb-anläggningarna och till dem hörande program samt internetförbindelse (e-post). I bedömningen kan beaktas bl.a. företagets storlek, omfattningen av huvudförtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktigs uppgifter och det behov dessa medför samt hur mycket tid uppgifterna kräver. Om de praktiska arrangemangen avtalas lokalt.

Löne- och omplaceringsskydd

Förtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktiges möjligheter att utveckla sig och avancera i sitt yrke får inte försämrats på grund av ifrågavarande uppdrag. Så länge han eller hon sköter uppdraget eller på grund av detta får han eller hon inte förflyttas till ett sämre avlönat arbete än det han eller hon hade när han eller hon valdes till uppdraget. Han eller hon får inte heller förflyttas till ett mindre värt arbete om arbetsgivaren kan erbjuda honom eller henne annat arbete som motsvarar hans eller hennes yrkeskunskap. Om det ordinarie arbetet för en person som har valts till huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig försvårar skötseln av förtroendeuppdragen, ska till honom eller henne med beaktande av förhållandena på arbetsplatsen och hans eller hennes yrkeskunskap ordnas annat arbete. Ett dylikt arrangemang får inte medföra en sänkning i förtjänsten. Huvudförtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigs förtjänstutveckling bör motsvara den allmänna förtjänstutvecklingen i företaget.

Om man är tvungen att tillfälligt förflytta ett skyddsombud i arbete utom hans eget verksamhetsområde bör man sträva till att förflyttningen inte oskäligt försvårar skötseln av skyddsombudsuppgifterna.

Överlåtelse av rörelse

Huvudförtroendemens och arbetarskyddsfullmäktigs ställning fortsätter som sådan trots överlåtelse av rörelse ifall rörelsen som överlåtits eller del av den bibehåller sin självständighet. Ifall rörelse eller del därav mister sin självständighet har huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig rätt till det efterskydd varom avtalats i detta avtals punkt 4.3 från och med tidpunkten för när mandattiden till följd av rörelsens överlåtelse upphörde.

Upprätthållande av yrkesskickligheten

Efter att huvudförtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktigs uppdrag upphört bör han tillsammans med arbetsgivaren utreda huruvida han bibehållit sin yrkesskicklighet eller om återgången till det tidigare arbetet eller till motsvarande uppgift förutsätter yrkesmässig utbildning. Arbetsgivaren arrangerar den utbildning som utredningen eventuellt förutsätter. När man avväger vad utbildningen bör innehålla bör uppmärksamhet fästas vid hur lång befrielsen från arbetet varit, mandatperiodens längd och de ändringar som skett i arbetsmetoderna under ifrågavarande tid.

Då arbetsgivaren ordnar yrkesutbildning, bereds förtroendeperson och arbetarskyddsfullmäktig möjlighet att delta i yrkesutbildningen under mandattiden på samma sätt som den övriga personalen.

4.3 Anställningsskydd

Ekonomiska eller produktionstekniska uppsägningsgrunder

Om företaget säger upp eller permitterar personal på grund av ekonomiska eller med produktionen sammanhängande orsaker får en huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig inte sägas upp eller permitteras om inte produktionsenhetens verksamhet helt nedläggs. Ifall man gemensamt kan konstatera att huvudförtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktig inte kan erbjudas arbete som motsvarar hans eller hennes yrke eller annars är lämpat för honom eller henne, kan från denna regel dock avvikelser göras.

Individuellt skydd

Annan förtroendeman än huvudförtroendemens arbetsavtal kan i enlighet med 7:10 § 2 mom. i arbetsavtalslagen sägas upp endast när arbetet helt upphör och arbetsgivaren inte kan ordna annat arbete som skulle motsvara hans eller hennes yrkesskicklighet eller omskola honom eller henne till annat arbete på det sätt som avses i 7:4 § i arbetsavtalslagen.

Förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigs arbetsavtal får inte sägas upp på individuella grunder ifall inte i 7:10 § 1 mom. i arbetsavtalslagen förutsatt samtycke därtill givits av majoriteten av de arbetstagare som han eller hon representerar.

Förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktiges arbetsavtal får inte hävas i strid med bestämmelserna i 8:1–3 § i arbetsavtalslagen. Hävning av arbetsavtal på den grund att han skulle ha brutit mot ordningsföreskrifterna är inte möjlig ifall han inte samtidigt upprepade gånger och i väsentlig grad trots varning underlåtit att iaktta sina förpliktelser.

Vid bedömningen av grunderna för hävning av förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigs arbetsavtal får han inte försättas i ofördelaktigare ställning i förhållande till de övriga arbetstagarna.

Kandidatskydd

Bestämmelserna ovan bör tillämpas också på person som av fackavdelningsmöte uppställts till förtroendemannakandidat och om vars kandidatur arbetsgivaren fått skriftligt meddelande samt på arbetarskyddsfullmäktigekandidat om vars uppställande skriftligen meddelats till arbetarskyddskommissionen eller till annat motsvarande samarbetsorgan.

Kandidatskyddet börjar dock tidigast tre månader före den till huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig valdas mandattid börjar och upphör för andra än invalda kandidaters del när valresultatet konstateras.

Efterskydd

Bestämmelser om anställningsskydd ska även tillämpas på en arbetstagare som har verkat som huvudförtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig sex månader efter att hans eller hennes ifrågavarande uppdrag har upphört.

Ersättningar

Om förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigs arbetsavtal har upphävts i strid mot bestämmelserna i detta avtal skall arbetsgivaren till honom betala en ersättning på minst 10 och högst 30 månaders lön. Ersättningen bör fastställas enligt grunderna i arbetsavtalslagens 12:2 § mom. 2. Kränkning av rättigheterna i detta avtal skall beaktas som en faktor som ökar ersättningens belopp. När antalet regelbundet arbetande arbetstagare och tjänstemän vid produktionsenheten eller motsvarande verksamhetsenhet är 20 eller mindre, är ovan nämnda ersättning för arbetarskyddsfullmäktigs del minst fyra månaders lön och högst ett ersättningsbelopp som fastställs enligt 12:2 § mom. 1.

Ersättning för en enligt detta avtal ogrundad permittering fastställs enligt 12:1. §, moment 1 i arbetsavtalslagen.

Förbundsbehandling

Meningsskiljaktigheter som gäller avslutande av förtroendemans och arbetarskyddsfullmäktigs anställningsförhållande bör utan dröjsmål anmälas till arbetsgivarförbundet, som bör föra saken vidare till arbetstagarförbundets kännedom.

Förbunden bör utan onödigt dröjsmål med de lokala parternas bistånd utreda de bakomliggande orsakerna till anställningsförhållandets avslutande.

Förbunden ska inom en vecka från det att utredningsarbetet upphört behandla konflikterna gällande avslutandet av en förtroendemans och en arbetarskyddsfullmäktigs anställningsförhållande i en förhandling mellan förbunden samt ge sina utlåtanden i ärendet. Förbundens ställningstaganden meddelas till arbetsgivaren.

4.4 Suppleanter

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på vice huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktiges ersättare under den tid som de i enlighet med detta avtal vikarierar för förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktige.

Ifall arbetsgivare säger upp huvudförtroendemans/arbetarskyddsfullmäktigs suppleants arbetsavtal eller permitterar honom eller henne då han eller hon inte fungerar som huvudförtroendemans/arbetarskyddsfullmäktigs suppleant eller han eller hon inte i övrigt har huvudförtroendemans/arbetarskyddsfullmäktigs ställning, anses uppsägningen eller permitteringen ha berott på

arbetstagarens förtroendeuppdrag, om inte arbetsgivaren kan påvisa att åtgärden berott på andra faktorer.

KAPITEL 5 ARBETSGIVARENS INFORMATIONSPLIKT

Lönestatistik- och personuppgifter

Om man inte lokalt har avtalat om annat, ska arbetsgivaren utan anmodan ge huvudförtroendemannen för skötseln av sina uppdrag information som motsvarar EK:s statistik om arbetstagarnas förtjänstnivå och struktur inom sitt verksamhetsområde omedelbart efter att EK:s lönestatistik har färdigställts, förutsatt att statistikgrupperingarna inom branschen kan göras med de löneuppgifter som samlas in från företaget. Löneuppgifter, som gäller arbetstagargrupper på mindre än sex personer lämnas inte.

Om det inom branschen eller på arbetsplatsen inte finns lönestatistik med ovan förutsatt innehåll, bör om de löneuppgifter som lämnas till huvudförtroendemannen avtalas skilt.

Arbetsgivaren ska dessutom utan anmodan ge huvudförtroendemannen skriftlig information om namn och lönegrupp eller motsvarande samt om tidpunkten då anställningen började för arbetstagarna i sitt verksamhetsområde, om inte annat avtalas lokalt. Uppgifterna lämnas en gång om året över de arbetstagare som vid tidpunkten i fråga står i arbetsförhållande till företaget.

Huvudförtroendemannen har dessutom rätt att inom sitt verksamhetsområde göra sig förtrogen med de system för prissättning av arbetet som vid respektive tidpunkt tillämpas inom företaget och de fastställnings- och beräkningsregler som används för beräkning av de miljötillägg som hänför sig till olika löneformer. Huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig har rätt att få uppgift om de underleverantörer som verkar inom deras verksamhetsområde samt om den arbetskraft som i underleverantörernas tjänst arbetar på arbetsplatsen.

Uppgifterna om utomstående arbetskraft

Arbetsgivaren informerar huvudförtroendemannen på förhand om den utomstående arbetskraft som skall delta i produktions- och underhållsarbetet. Om detta inte på grund av arbetets brådskande natur eller annan motsvarande orsak är möjligt kan informationen i dessa exceptionella fall ges även i efterhand utan dröjsmål. Ovan nämnda uppgift meddelas såvitt möjligt även till arbetarskyddsfullmäktig.

Läroavtals- och utbildningsavtalselever

Arbetsgivaren är skyldig att meddela huvudförtroendemannen om nya läroavtals- och utbildningsavtalselever.

Bokföring av arbetstiden

Huvudförtroendemannen har rätt att göra sig förtrogen med bokföring som uppgörs i enlighet med arbetstidslagen (872/2019).

Uppgifternas konfidentiella karaktär

Förtroendemannen får ovan nämnda uppgifter konfidentiellt för skötande av sina uppgifter.

Författningssamlingar

Arbetsgivaren skaffar till arbetarskyddsfullmäktiges, arbetarskyddsombudets och övriga arbetarskyddsorgans förfogande nödvändiga lagar, författningar och övriga arbetarskyddsbestämmelser för att dessa kan sköta de uppgifter som tillhör dem.

Uppgifter som gäller företaget

Arbetsgivaren ska utan anmodan ge huvudförtroendemannen följande uppgifter om företagets ekonomiska situation enligt 2 kap. 11 § i samarbetslagen:

1. Om inte annat avtalas, årligen bokslutet och verksamhetsberättelsen, om arbetsgivaren är skyldig att upprätta dessa.
2. Två gånger per år en enhetlig redogörelse av företagets ekonomiska ställning av vilken framtidsutsikterna för produktionen, serviceverksamheten eller annan verksamhet, sysselsättningsläget, lönsamheten och kostnadsstrukturen framgår.

I ett företag som regelbundet har minst 20 men färre än 30 arbetstagare anställda i arbetsavtalsförhållande, kan arbetsgivaren presentera den redogörelse som avses i punkt 2 vid en gemensam sammankomst som ordnas för företagets hela personal.

Arbetsgivaren ska utan dröjsmål informera företrädarna för personalgrupperna eller i det fall som avses i föregående stycke hela personalen om ändringar som i väsentlig mån avviker från utvecklingen enligt den redogörelse som nämns i 2 punkten.

Tystnadsplikt

Angående tystnadsplikten gäller det som föreskrivs i § 40 i samarbetslagen.

KAPITEL 6 PERSONALENS INTERNA INFORMATION OCH ORDNANDE AV MÖTEN

En registrerad underförening till Industrifacket rf och dess avdelning eller fackklubb på arbetsplatsen har rätt att på arbetsplatsen eller i andra överenskomna lokaler arrangera möten i arbetsmarknadsärenden eller frågor angående arbetsförhållandena på arbetsplatsen enligt vad man kommit överens om mellan avtalsparterna eller i enlighet med hävdvunnen praxis på arbetsplatsen.

I föregående stycke nämnd personalsammanslutning har rätt att utom arbetstid, antingen före dess början, under måltidsrasten eller efter arbetstidens slut, utdela till sina medlemmar möteskallelser, skriftliga meddelanden om anställningsförhållandena på arbetsplatsen eller om arbetsmarknadsfrågor i allmänhet, i matsal, omklädningsrum eller på annan med arbetsgivaren överenskommen motsvarande plats utanför den egentliga arbetsplatsen, såsom fabrikssal eller dylik. I meddelandet bör anges vem som utfärdat det.

Om en för personalen avsedd informationstidning utkommer på arbetsplatsen har ovan i denna punkt avsedd personalsammanslutning rätt att utnyttja denna för att publicera ovan nämnda möteskallelser och andra meddelanden eller publicera dem på en av arbetsgivaren anvisad anslagstavla. Den som sätter upp meddelanden på anslagstavlan svarar för innehållet och skötseln av anslagstavlan.

KAPITEL 7 UTBILDNING

7.1 Yrkesmässig utbildning

När arbetsgivaren ger arbetstagarna yrkesutbildning eller skickar en arbetstagare på utbildning i anslutning till arbetstagarens yrke under arbetstid, ersätts de direkta kostnader som utbildningen medför och inkomstbortfallet under den ordinarie arbetstiden beräknat enligt medeltimförtjänsten. Inkomstbortfallet under ordinarie arbetstid ersätts för både kurs- och resetiden.

För den tid som åtgår till deltagande i kursen eller för de resor som krävs för deltagande i den görs inget avdrag på lönen för personer med vecko- eller månadslön.

Ifall utbildningen i sin helhet ordnas utanför arbetstiden ska deltagandet i utbildningen överenskommas med arbetsgivaren i fråga. I detta fall ersätts de kostnader som beror direkt på utbildningen. Om grunderna för ersättning för deltagande i utbildning avtalas vid behov lokalt.

Att det är fråga om utbildning i enlighet med denna paragraf bör konstateras före anmälning till kursen.

Med direkta kostnader avses rese- och inkvarteringskostnader, kursavgifter, kostnader för undervisningsmaterial i enlighet med kursprogrammet och kostnader för helpension vid internatkurser.

7.2 Gemensam utbildning

Den utbildning som främjar samarbetet på arbetsplatsen arrangeras av centralorganisationerna eller deras medlemsförbund gemensamt, centralorganisationernas eller deras medlemsförbunds samarbetsorgan eller arbetsgivar- och arbetstagarparten gemensamt på arbetsplatsen eller annorstädes.

Parterna konstaterar, att det mest ändamålsenliga sättet att arrangera gemensam utbildning i allmänhet är att utbildningen anordnas på respektive arbetsplats, varvid de lokala förhållandena bäst kan beaktas.

Grundkurser i arbetarskyddssamarbete samt specialkurser som krävs för arbetarskyddssamarbetet är sådan gemensam utbildning som här avses. Enligt förutsättningarna i detta avtal kan i en grundkurs delta person som är medlem i arbetarskyddskommission, arbetarskyddsfullmäktig, fullmäktigs suppleant, skyddsombud samt när det gäller specialkurser, arbetarskyddsfullmäktig.

Till person som deltar i utbildning, utbetalas ersättning såsom bestämts i punkt 7.1. Om deltagande i utbildning avtalas, beroende på utbildningens natur, lokalt i ifrågavarande samarbetsorgan eller mellan arbetsgivaren och förtroendemannen. Bestämmelserna om gemensam utbildning tillämpas också på utbildning som hänför sig till medinflytandesystemen och lokalt avtalsförfarande. Om deltagande i utbildning kan också överenskommas mellan arbetsgivaren och vederbörande person. Parterna rekommenderar att deras egna och medlemsförbundens utbildningsanstalter tillsammans med medlemsförbunden i samråd vidtar åtgärder för att ordna utbud på utbildning som gäller medinflytandesystemen och lokalt avtalsförfarande. Parterna följer med hur ovan nämnda utbildningsutbud förverkligas.

Protokollsanteckning:

Förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigen har rätt att utan inkomstbortfall delta i utbildning som Kemiindustrin rf och Industrifacket rf ordnar tillsammans för att främja det lokala avtalsförfarandet eller arbetshälsan.

7.3 Fackföreningsutbildning, arbetsförhållandets bestånd och anmälningstider

Arbetstagare ges möjlighet att delta i kurser som ordnas av FFC och Industrifacket rf och som pågår en månad eller kortare tid utan att anställningsförhållandet upphör, ifall det är möjligt utan att det medför kännbara störningar i produktionen eller för företagets verksamhet. Då ovan nämnda olägenhet bedöms noteras också arbetsplatsens storlek. I nekande fall meddelas huvudförtroendemannen senast 10 dagar innan kursen börjar orsaken till varför beviljande av ledighet skulle medföra kännbar olägenhet. Härvid vore det tillrådligt att gemensamt söka klarlägga en eventuell ny tidpunkt då inget hinder för deltagande skulle föreligga.

Anmälan om avsikt att delta i kurs bör göras så tidigt som möjligt. I det fall att kursen räcker högst en vecka bör anmälan göras minst tre veckor före kursens början och senast sex veckor före när det gäller längre kurser.

Innan en person deltar i ovan avsedd utbildning bör han med arbetsgivaren komma överens om de åtgärder som deltagandet orsakar samt uttryckligen på förhand konstatera huruvida det är fråga om utbildning för vilken arbetstagaren i enlighet med utbildningsavtalet får ersättning av arbetsgivaren. Samtidigt skall ersättningens omfattning klargöras.

7.4 Ersättningar

För en kurs som ordnas i FFC:s eller Industrifacket rf:s utbildningslokaler eller av särskild anledning annorstädes och som utbildningsarbetsgruppen mellan förbunden har godkänt, är arbetsgivaren skyldig att till förtroendemannen, vice huvudförtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktige och vicefullmäktige, arbetarskyddskommissionens medlem och arbetarskyddsombudet betala i fråga om utbildning som deras uppgifter förutsätter en ersättning för förlorad arbetsförtjänst, till de nämnda förtroendemännen för högst en månad och till de nämnda förtroendevalda med arbetarskyddsuppdrag för högst två veckor.

I fråga om utbildning som ansluter sig till förtroendemannaverksamheten och som anordnas på nämnda utbildningsanstalter betalas likaså ersättning till fackavdelnings ordförande för högst en månad, om han arbetar i ett företag med minst 100 arbetstagare i vederbörande bransch och den fackavdelning han leder har minst 50 medlemmar.

Dessutom ska en måltidsersättning betalas som ersättning för de måltidskostnader som kursen förorsakar kursarrangörerna. Ersättningen betalas för de arbetstagare som avses i det föregående stycket och för varje sådan kursdag för vilken det betalas ersättning för inkomstbortfall. Måltidsersättningen uppgår till 30,37 euro år 2025. Måltidsersättningens belopp för kommande kalenderår fastställs alltid före slutet av september föregående kalenderår genom att den tidigare måltidsersättningens belopp justeras enligt den förändring i levnadskostnadsindexet som ägt rum mellan juli föregående justeringsår och juli innevarande justeringsår.

Exempel: Måltidsersättningens belopp för 2025 fastställs i september 2024 utifrån levnadskostnadsindexets förändring under perioden juli 2023– juli 2024.

Ovan i denna punkt avsedda ersättningar är arbetsgivaren skyldig att betala endast en gång till samma person för samma eller till innehållet motsvarande utbildning.

7.5 Sociala förmåner

Deltagande i fackföreningsutbildning som avses i avtalet, medför inte fram till en månads gräns någon minskning av semester-, pensions- eller andra därmed jämförbara förmåner.

KAPITEL 8 ANLITANDE AV UTMOMSTÅENDE ARBETSKRAFT

8.1 Allmänt

Anlitande av utomstående arbetskraft sker vid företagen i två olika former. Å ena sidan baserar sig anlitandet av utomstående arbetskraft på två självständiga företagares handels-, anskaffnings-, entreprenads-, uthyrnings-, uppdrags-, arbets- osv. avtal, varvid arbetet utförs av en utomstående företagare utan att den andra avtalsparten har någonting med arbetets utförande att göra. I praktiken kallas den verksamhet som grundar sig på ett dylikt avtal i allmänhet för underleverans eller underentreprenad.

Å andra sidan grundar sig anlitande av utomstående arbetskraft på s.k. arbetskraftsuthyrning, varvid de arbetstagare (hyresmän), som hyrts ut av företag som skaffar arbetskraft, utför arbete för en annan arbetsgivare under dennes ledning och uppsikt.

Ovan i föregående stycke nämnda situationer kallas i det följande för underleverans och ovan i andra stycket nämnda situationer för anlitande av hyrd arbetskraft.

I de avtal som gäller underleverans eller anlitande av hyrd arbetskraft upptas ett villkor, där underleverantör eller företag som hyr ut arbetskraft förbinder sig att iaktta det allmänna kollektivavtalet inom sin bransch liksom arbets- och sociallagstiftningen.

8.2 Underleverans

Om företagets arbetskraft med anledning av underleverans undantagsvis måste reduceras bör företaget försöka placera ifrågavarande arbetstagare i andra uppgifter inom företaget och ifall detta inte är möjligt uppmana underleverantören att, om denna behöver arbetskraft, ta de friställda arbetstagare som lämpar sig för underleveransarbetet i arbete med oförändrade löneförmåner.

Ett arbetsavtal får inte utformas som om det vore fråga om ett ackordsavtal mellan självständiga företagare, då det i själva verket är fråga om ett arbetsavtal.

8.3 Hyrd arbetskraft

Företagen bör begränsa sin användning av hyrd arbetskraft endast till utjämning av arbetstoppar eller till uppgifter som annars är tids- eller kvalitetsmässigt begränsade och som på grund av brådska, begränsad tid, yrkesskicklighetskrav, specialredskap eller av andra orsaker inte kan utföras av företagets egna arbetstagare.

Som osund hyrning av arbetskraft måste sådan verksamhet betraktas, där lånemän från företag som anskaffar annan arbetskraft en längre tid arbetar vid företaget sida vid sida med företagets ordinarie arbetstagare och under samma arbetsledning.

Företag som anlitar utomstående arbetskraft bör på anmodan för huvudförtroendemannen klargöra frågor i anslutning till dylika arbetstagares arbete.

Om anlitande av hyrd arbetskraft kan det avtalas annat lokalt.

KAPITEL 9 AVTALETS BINDANDE VERKAN

Detta avtal gäller som en del av kollektivavtalet.

SEMESTERLÖNEAVTAL 2005

De undertecknande förbunden har med stöd av (162/2005) 30 § i semesterlagen ingått följande kollektivavtal om beräkningen av semesterlön och semesterersättning:

1 § Tillämpningsområde

Detta avtal tillämpas på i 11 § i semesterlagen avsedda arbetstagare.

2 § Semesterlön och semesterersättning

- 1) Medeltimförtjänsten utgör grunden för beräkning av arbetstagarnas semesterlön och semesterersättning. Denna beräknas så att den lön som under semesterkvalifikationsåret betalats eller förfallit till betalning till arbetstagaren för arbetad tid, med undantag av den förhöjning som utöver grundlönen betalas för nödarbete eller övertidsarbete enligt lag eller avtal, divideras med antalet motsvarande arbetstimmar.
- 2) Arbetstagarens semesterlön och semesterersättning beräknas genom att multiplicera hans eller hennes i punkt 1) avsedda medeltimförtjänst med den koefficient som fastställs på basis av antalet semesterdagar som avses i 5 och 6.1 § i semesterlagen och som framgår av tabellen nedan:

Antal semesterdagar	Koefficient
2	16,0
3	23,5
4	31,0
5	37,8
6	44,5
7	51,1
8	57,6
9	64,8
10	72,0
11	79,2
12	86,4
13	94,0
14	101,6
15	108,8
16	116,0
17	123,6
18	131,2

Semesterlöneavtal

19	138,8
20	146,4
21	154,4
22	162,4
23	170,0
24	177,6
25	185,2
26	192,8
27	200,0
28	207,2
29	214,8
30	222,4

Ifall antalet semesterdagar är större än 30, höjs koefficienten med talet 7,2 per semesterdag.

Har under semesterkvalifikationsåret den ordinarie arbetstiden per dygn varit kortare än 8 timmar, beräknas semesterlönen och semesterersättningen ändå genom att på motsvarande sätt multiplicera medeltimlönen med det tal som fås då ovanstående koefficienter multipliceras med kvoten av antalet ordinarie arbetstimmar per vecka och talet 40.

3 § Med arbetad tid jämställd tid

Vid fastställande av semesterns längd betraktas som likställd med arbetad tid den tid för vilken arbetstagare beviljats ledigt från arbetet för att delta i sitt fackförbunds förbundskongress eller förbundsfullmäktige eller förbundskommissions eller dessa organ motsvarande förvaltningsorgans möte. Som arbetstid betraktas också den tid under vilken arbetstagare beviljats ledigt för att delta i Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC:s kongress eller fullmäktigemöte. Arbetstagaren bör när han anhåller om ledighet förete vederbörlig utredning över den tid, som han behöver för deltagande i mötet.

4 § Bestämmelse om ikraftträdande

Detta avtal gäller som en del av kollektivavtalet.

UPPSÄGNINGSSKYDDSAVTAL

I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 § Allmänt tillämpningsområde

Avtalet gäller uppsägning av tills vidare gällande arbetsavtal av orsak som beror på arbetstagaren, eller som har samband med hans person, vid uppsägning från arbetstagarens sida samt de förfaringsregler som skall iakttas vid uppsägning eller permittering av arbetstagare på grund av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker. Avtalet gäller inte

1. anställningsförhållanden avsedda i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011),
2. anställningsförhållanden avsedda i lagen om yrkesutbildning (531/2017).

Tillämpningsdirektiv

Allmänt tillämpningsområde

Avtalet gäller huvudsakligen uppsägning av tills vidare gällande arbetsavtal av orsak som beror på arbetstagaren.

Utöver de uttryckligen i 1 § nämnda fallen gäller avtalet således inte heller:

1. Hävning av arbetsavtal med stöd av arbetsavtalslagens 8:1 § och 8:3 §.
2. Tidsbestämda arbetsavtal som har ingåtts på basis av arbetsavtalslagens 1:3.2 §.
3. Hävning av arbetsavtal under prøvotid på basis av arbetsavtalslagens 1:4.4 §.
4. Uppsägning av arbetsavtal på grund av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker med stöd av 7:3–4 § i arbetsavtalslagen.
5. Fall som nämns i arbetsavtalslagens 7:5 och 7:7-8 § (överlåtelse av rörelse, saneringsförfarande, arbetsgivarens konkurs och död).

Twister som gäller ovannämnda situationer omfattas inte av avtalet utan behandlas i enlighet med arbetsavtalslagen i allmän domstol.

På basis av detta avtal kan man utreda huruvida en uppsägning, som förrättats med hänvisning till 7:3–4 § i arbetsavtalslagen, de facto grundar sig på orsak som beror på arbetstagaren eller på orsak som har samband med hans eller hennes person och huruvida arbetsgivaren skulle ha haft tillräckliga grunder att säga upp arbetstagaren på de grunder som nämns i avtalets 2 § i en situation där arbetsavtalet hävts på basis av 8:1.1 § i arbetsavtalslagen.

Vid hävning av arbetsavtal under provotid tillämpas procedurreglerna i 9:1–2 § och 9:4–5 § i arbetsavtalslagen.

Procedurreglerna i avtalets I, III och IV kapitel tillämpas dock även då arbetstagare sägs upp eller permitteras på grund av ekonomiska orsaker och produktionsorsaker.

2 § Grunderna för uppsägning

Arbetsgivare får inte säga upp arbetstagares arbetsavtal utan i arbetsavtalslagens 7:1–2 § avsedda sakliga och vägande grunder.

Tillämpningsdirektiv

Bestämmelsen motsvarar 7:1–2 § i arbetsavtalslagen där man definierat de uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person.

I arbetsavtalslagens 7:2.2 § finns en enkom uppgjord förteckning över orsaker, som med säkerhet inte kan anses som sakliga eller vägande grunder för uppsägning.

Som sakliga och vägande grunder för uppsägning betraktas sådana på arbetstagaren själv beroende orsaker, såsom underlåtenhet att utföra arbete, brott mot de regler som arbetsgivaren inom ramen för sin direktionsrätt utfärdat, ogrundad frånvaro och uppenbar vårdslöshet i arbetet.

Med ovan uppräknade exempel på sådana fall där upphävning av anställningsförhållandet enligt avtalet kan betraktas som tillåtet har man strävat att precisera innebörden i begreppet ”saklig och vägande grund”.

I samband med bedömningen av uppsägningsgrundens saklighet och vikt är det enligt arbetsavtalslagen, vid sidan av övriga omständigheter, viktigt att beakta gravheten i försummelsen eller brottet mot de i arbetsavtalslagen eller lagen stipulerade skyldigheterna.

Vid bedömningen av uppsägningsgrundens saklighet och vikt i sådana fall där man som grund för uppsägningen angett orsak som har samband med arbetstagarens person bör man beakta arbetsgivarens och arbetstagarens omständigheter i sin helhet. Detta innebär att man vid avgörandet av uppsägningsgrundens tillräcklighet bör använda sig av en helhetsanalys som omfattar alla faktorer som kommer fram i fallet.

Som uppsägningsgrund anses också sådana orsaker, som enligt lagen om arbetsavtal möjliggör hävning av arbetsavtalet.

Innehållet i grunderna för uppsägning av arbetsavtal har beskrivits mer detaljerat i regeringspropositionens (RP 157/2000) motiveringar.

3 § Uppsägningstider

De uppsägningstider som *arbetsgivaren* bör iaktta är följande:

	Då anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott:	Uppsägningstid
1	högst 1 år	14 dagar
2	över 1 år, men högst 4 år	1 månad
3	över 4 år, men högst 8 år	2 månader
4	över 8 år, men högst 12 år	4 månader
5	över 12 år	6 månader

De uppsägningstider som *arbetstagaren* bör iaktta är följande:

	Då anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott:	Uppsägningstid
1	högst 5 år	14 dagar
2	över 5 år	1 månad

Tillämpningsdirektiv

Bestämmande av anställningsförhållandets längd

Vid beräkandet av anställningsförhållandets längd, enligt vilken uppsägningstiden bestäms, beaktas endast den tid arbetstagaren utan avbrott varit anställd hos arbetsgivaren i samma anställningsförhållande. Till exempel överlåtelse av rörelse, föräldraledighet, värnpliktstjänstgöring eller studieledighet avbryter inte anställningsförhållandet.

Förutom anställningsförhållandets kontinuitet bör man också utreda vilka andra tider man kan räkna sig till godo vid beräklandet av anställningsförhållandets längd, vilken i sin tur inverkar förlängande på uppsägningstiden. För värnpliktigas del beaktas endast den tid arbetstagaren utan avbrott varit i arbetsgivarens tjänst före den i värnpliktslagen (1438/2007) avsedda värnpliktstjänstgöringen samt den därpå följande tiden förutsatt att arbetstagaren återvänt till arbetet på det sätt som ovan avsedda lag föreskriver. Den egentliga värnpliktstiden beaktas således inte vid beräkningen av anställningsförhållandets längd.

Beräkande av bestämd tid

Om beräklandet av bestämd tid finns varken specialstadganden i den arbetsrättsliga lagstiftningen eller bestämmelser i kollektivavtalen. De regler för beräkande av bestämd tid, som avses i lagen om beräklandet av laga tid (150/30) iakttas i praktiken vid beräkningen av uppsägningstider m.m. Vid beräkningen av tidsfrister som ingår i uppsägningsskyddsavtalet följs, om inte annat avtalats, följande regler:

1. Är tid bestämd i visst antal dagar efter angiven dag, räknas inte den dag då åtgärden vidtagits.

Exempel 1

Om arbetsgivare tillåter arbetstagare 1.3. med iakttagande av en 14 dagars tillåtningsvarseltid, infaller den första tillåtningsdagen 16.3.

2. Tid som är bestämd i veckor, månader eller år efter angiven dag, slutar den dag i den avsedda veckan eller månaden, som till benämning eller ordningsnummer motsvarar sagda dag. Finns inte motsvarande dag i den månad under vilken laga tid skulle sluta så bör sista dagen i samma månad räknas som den bestämda tidens slutdag.

Exempel 2

Om arbetsgivare den 30 juli säger upp arbetstagare, vars anställningsförhållande fortgått utan avbrott över 4 år men högst 8 år, och vars uppsägningstid med andra ord är 2 månader den 30 juli, betyder detta att anställningsförhållandets sista dag är 30.9. Om vederbörande arbetstagares uppsägning sker 31.7, är även i detta fall 30.9. anställningsförhållandets sista dag emedan september månad inte har en dag som till ordningsnummer motsvarar den dag tidsfristen skulle upphöra.

Även om utsatt dag eller sista dagen av en frist vid uppsägning skulle infalla på helgdag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommarafton eller söckenlördag, är nämnda dag det oaktat anställningsförhållandets slutdag.

Uppsägningstidens utgång och tidsbestämt arbetsavtal

I de fall då arbetstagares arbetsavtal har uppsagts på grund av ekonomisk orsak och produktionsorsak och där arbete fortfarande finns att erbjuda efter att uppsägningstiden utgått, kan med arbetstagaren ingås ett tidsbestämt arbetsavtal för utförande av det resterande arbetet.

4 § Underlåtenhet att iaktta uppsägningstid

Arbetsgivare som sagt upp ett arbetsavtal utan att iaktta uppsägningstiden är skyldig att erlagga full lön åt arbetstagaren för tid som motsvarar uppsägningstiden.

Arbetstagare som underlåtit att iaktta uppsägningstid är skyldig att i engångsersättning till arbetsgivaren betala ett belopp, som motsvarar lönen för uppsägningstiden. Arbetsgivaren får innehålla detta belopp från den slutlikvid som betalas åt arbetstagaren, med iakttagande av de begränsningar i arbetsgivarens kvittningsrätt varom stadgas i arbetsavtalslagens 2:17.

Om underlåtenheten att iaktta uppsägningstiden gäller endast en del av uppsägningstiden, omfattar ersättningsskyldigheten en motsvarande del av lönen för uppsägningstiden.

Tillämpningsdirektiv

När det gäller brott mot ovannämnda bestämmelse är det fråga om en försummelse, som den andra parten gjort sig skyldig till. Lönen beräknas i dylika fall i enlighet med bestämmelserna om utbetalning av lön för sjuktid enligt branschens kollektivavtal.

I detta sammanhang har man inte berört sådana fall där arbetstagaren under pågående anställningsförhållande blir utan arbete. Härvid tillämpas bestämmelserna och praxis i respektive kollektivavtal.

5 § Meddelande om uppsägning

Meddelande om uppsägning av arbetsavtal skall tillställas arbetsgivaren eller dennes företrädare eller arbetstagaren personligen. Är detta inte möjligt, får meddelandet sändas per brev eller i elektronisk form. Ett dylikt meddelande anses ha kommit till mottagarens kännedom den sjunde dagen efter det att meddelandet sänts.

Om arbetstagaren är på semester enligt lag eller avtal eller om arbetstagaren har en minst två veckor lång friperiod på grund av utjämning av arbetstiden, anses dock sådan uppsägning, som grundar sig på meddelande som sänts per post eller i elektronisk form, ha blivit verkställd tidigast den första vardagen efter semestern eller den lediga perioden.

6 § Meddelande om uppsägningsgrunden

Arbetsgivaren skall på begäran av arbetstagaren utan dröjsmål skriftligen meddela denne tidpunkten för arbetsavtalets upphörande samt de grunder för uppsägningen, som är i hans kännedom och på vilka arbetsavtalet upphävts.

II UPPSÄGNING AV ORSAK SOM ÄR BEROENDE AV ARBETSTAGAREN

7 § Tillämpningsområde

Utöver det som ovan sagts iakttas vid uppsägning, som sker av orsak som är beroende av arbetstagaren, bestämmelserna i detta kapitel.

8 § Verkställande av uppsägning

Uppsägning skall verkställas inom skälig tid efter det att grunden för uppsägning kommit till arbetsgivarens kännedom.

9 § Hörande av arbetstagare

Innan uppsägning verkställs skall arbetsgivaren bereda arbetstagaren tillfälle att bli hörd beträffande grunden för uppsägningen. Arbetstagaren har rätt att härvid anlita biträde.

Tillämpningsdirektiv

I avtalets 9 § avses med biträde till exempel arbetstagarens egen förtroendeman eller arbetskamrat.

10 § Domstolsbehandling

Om man inte i en uppsägningstvist lyckas nå enighet kan arbetsgivar- eller arbetstagarförbundet föra ärendet till arbetsdomstolen för avgörande. Stämningsansökan som avses i 15 § lagen om arbetsdomstolen (646/74) skall tillställas arbetsdomstolen inom två år från det att anställningsförhållandet upphört.

11 § Skiljemannaförfarande

Meningsskiljaktighet som gäller uppsägning av arbetsavtal kan i den ordning som avses i 11 § lagen om arbetsdomstolen (646/74) överlämnas till skiljemän för avgörande.

12 § Ersättning för ogrundad uppsägning av arbetsavtal

Arbetsgivare som sagt upp arbetstagare i strid mot de i § 2 i detta avtal fastställda uppsägningsgrunderna, är skyldig att till arbetstagaren betala ersättning för ogrundad uppsägning.

13 § Ersättningsbelopp

I ersättning betalas minst tre och högst 24 månaders lön.

När ersättningens storlek fastställs beaktas hur länge perioden utan arbete beräknas fortgå och en förlorade arbetsförtjänsten, anställningsförhållandets längd, arbetstagarens ålder och hans eller hennes möjligheter att få arbete som motsvarar hans eller hennes yrke eller utbildning, arbetsgivarens förfarande då arbetsavtalet hävdades, den anledning arbetstagaren själv har gett till hävningen, arbetstagarens och arbetsgivarens förhållanden i allmänhet samt övriga omständigheter som kan jämföras med dessa.

Från ersättningen skall avdras den andel av den till arbetstagaren utbetalda arbetslöshetspenningen, som avses i arbetsavtalslagens 12:3 §.

Arbetsgivaren kan inte dömas till i denna paragraf avsedd ersättning utöver eller i stället för det skadestånd som avses i arbetsavtalslagens 12:2 §.

Tillämpningsdirektiv

Den del av arbetslöshetsdagpenningen som avdras gäller den andel som arbetstagaren har fått i ersättning för de löneförmåner som han eller hon gått miste om på grund av arbetslöshet innan domen avkunnats eller meddelats. Avdragets storlek är i regel 75 procent av den enligt förtjänsten avvägda arbetslöshetsdagpenningen, 80 procent av grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet i sin helhet. Ett mindre avdrag än det ovan nämnda kan göras från ersättningen eller det kan helt förbises ifall detta kan betraktas som skäligt med tanke på ersättningens storlek, arbetstagarens ekonomiska och sociala omständigheter samt graden av den förnedring han upplevt.

Ifall man i en fråga som gäller ogrundad uppsägning av ett arbetsavtal ingår ett avtal om arbetsgivarens skadeståndsskyldighet bör också från den ersättning varom sålunda överenskommits, göras avdrag på samma sätt som avses i föregående stycke.

III PERMITTERING

14 § Permittering

Om man inte tillsammans med förtroendemannen har kommit överens om något annat, ska man vid permittering av arbetstagaren iaktta en anmälningstid på minst 14 dagar och permitteringen kan ske för en viss tid eller tills vidare.

Arbetsgivare och arbetstagare kan under pågående anställningsförhållande avtala om tidpunkten för meddelande om permittering och om förfaringssättet vid permitteringens verkställande i de fall då det är fråga om i arbetsavtalslagens 5:2.2 § avsedd tidsbunden permittering.

Om permittering skett tills vidare, bör arbetsgivaren meddela om återupptagande av arbetet minst en vecka på förhand, ifall man inte kommit överens om annat.

Permittering förhindrar inte arbetstagare att under tiden för permitteringen ta annat arbete. Om bibehållande av bostadsförmån under permittering föreskrivs i arbetsavtalslagens 13:5 §.

Tillämpningsdirektiv

Avtalet gäller inte permitteringsgrunderna utan de fastställs enligt lag och branschens kollektivavtal. Med avtalet har man inte begränsat permitteringens längd.

Oförutsebara och exceptionella omständigheter

I händelse av oförutsebara och exceptionella omständigheter som betraktas som force majeure får arbetsgivaren, om permitteringar är nödvändiga, tillämpa en permitteringsvarseltid på fem dagar, om inte annat avtalas lokalt. Som force majeure betraktas oförutsebara omständigheter som arbetsgivaren inte har kunnat påverka genom sina egna åtgärder.

I dessa situationer är den möjliga samarbetsförhandlingstiden fem dagar, om inte annat avtalas lokalt. En arbetsgivare som hör till tillämpningsområdet för samarbetslagen (1333/2021) ska dock följa bestämmelserna i samarbetslagen, dock med de undantag som anges i denna punkt. Samarbetslagen utgör inte del av kollektivavtalet.

Protokollsanteckning:

En oförutsebar och exceptionell situation är inte en sådan situation som upprepas till exempel varje påsk eller jul.

15 §Förhandsinformation

Arbetsgivaren bör på basis av till buds stående uppgifter ge arbetstagaren förhandsinformation om grunderna för permitteringen samt om dess beräknade omfattning, det sätt på vilket den genomförs, begynnelsestidpunkten och permitteringens längd. Om permitteringen gäller flera arbetstagare kan informationen lämnas till förtroendemannen eller till arbetstagarna gemensamt. Informationen skall ges utan dröjsmål efter det att arbetsgivaren varseblivit behovet av permittering. Sedan informationen givits och innan meddelande om permittering lämnas skall arbetsgivaren för arbetstagarna eller förtroendemannen ge tillfälle att bli hörda om informationen.

Förhandsinformation behöver inte ges, om arbetsgivaren med stöd av någon annan lag än arbetsavtalslagen, ett avtal eller någon annan bestämmelse som arbetsgivaren är bunden av skall ge motsvarande information eller förhandla om permittering med arbetstagarna eller deras representant.

16 §Meddelande om permittering

Arbetsgivaren skall ge arbetstagaren meddelande om permittering personligen. Om meddelandet inte kan lämnas personligen kan det sändas per brev eller i elektronisk form med iakttagande av ovan i § 14, moment 1–2 avsedda tidsfrist för varsel.

I meddelandet skall nämnas orsaken till permitteringen, dess begynnelse och längd eller dess beräknade längd.

Arbetsgivaren skall på arbetstagarens begäran ge skriftligt intyg över permitteringen av vilket skall framgå åtminstone permitteringsorsak, begynnelsedatum samt dess längd eller beräknade längd.

Den skyldighet att ge meddelande om permittering som åsyftas ovan i 14 § 1–2 stycket föreligger dock inte i sådana fall då arbetsgivaren av annan orsak än på grund av permitteringen inte har en till hela permitteringstiden hänförbar skyldighet att erlagga lön på grund av frånvaro eller när arbetshindret beror på omständigheter som avses i 2:12.2 i arbetsavtalslagen.

Avvikelser i permitteringsmeddelandets tidsfrister

I de fall som avses i arbetsavtalslagens 2:12.2 § bestäms arbetsgivarens lönebetalningsskyldighet enligt lagen. Härvid är arbetsgivaren inte skyldig att ge särskilt permitteringsmeddelande när lönebetalningen upphör.

I avtalet ingår vidare ett omnämnande om att permitteringsmeddelande inte behövs i de fall där arbetsgivaren på grund av "annan frånvaro inte har en till hela permitteringstiden hänförbar skyldighet att erlagga lön". I regeringspropositionen som gäller arbetsavtalslagen nämns som exempel på dylik frånvaro föräldradag, studieledighet och avtjänande av värnplikt.

Å andra sidan finns det inget hinder för meddelande om permittering även i dessa fall. Om arbetstagaren under permitteringstiden meddelar att han kommer tillbaka till arbetet tidigare än beräknat, redan innan permitteringen upphört, är arbetsgivaren skyldig att till arbetstagaren lämna permitteringsmeddelande.

Arbetsgivarens ersättningsskyldighet i vissa exceptionella situationer

Enligt avtalet kan permittering ske antingen på tills vidare basis eller för en viss bestämd tid under vilken anställningsförhållandet i övrigt består.

När permittering skett på tills vidare basis har ingen maximitid fastställs för dess längd. Under pågående permittering har arbetstagaren rätt att utan uppsägningstid säga upp arbetsavtalet oberoende av dess längd. Ifall tidpunkten för permitteringsupphörande är i arbetstagarens kännedom, gäller inte denna rätt under de sista sju dagarna som föregår permitteringsupphörande.

Om arbetsgivaren säger upp en permitterad arbetstagares arbetsavtal så, att det upphör att gälla medan permitteringen varar, har arbetstagaren rätt till sin lön för uppsägningstiden. Arbetsgivaren får från lönen för uppsägningstiden dra av 14 dagars lön om arbetstagaren permitterats med iakttagande av mer än 14 dagars lag- eller avtalsenlig permitteringsvarseltid. Ersättningen betalas per lönebetalningsperiod, ifall annat inte har avtalats.

Om en arbetstagare säger upp sitt arbetsavtal sedan permitteringen utan avbrott har varat minst 200 dagar, har arbetstagaren rätt att i ersättning få sin lön för uppsägningstid så som avtalats i föregående stycke. Om inte annat avtalats, betalas ersättningen på respektive arbetsgivares första reguljära löneutbetalningsdag som infaller efter arbetsavtalets upphörande.

I sådana fall, där en arbetstagare som på grund av minskning i arbetet blivit uppsagd och på dylik grund permitteras under uppsägningstiden, bestäms arbetsgivarens lönebetalningsskyldighet enligt samma principer.

Förutsättningen för erhållande av avgångsbidrag anses i dylika fall börja den dag anställningsförhållandet upphör.

Exceptionella permitteringssituationer

1. Annullering av permittering

Om arbetsgivaren under pågående permitteringsvarseltid får nytt arbete, kan meddelande ges om annullering av permitteringen innan permitteringen börjar.

I dylika fall förlorar permitteringsmeddelandet sin betydelse och senare verkställda permitteringar bör grunda sig på nya permitteringsmeddelanden.

2. Framskjutande av permittering

Arbete som yppar sig under pågående permitteringsvarseltid kan dock till sin natur vara tillfälligt. Härvid är det inte möjligt att återkalla permitteringen helt utan permitteringens begynnelsetidpunkt kan framskjutas till en senare tidpunkt.

Permittering kan flyttas på detta sätt endast en gång utan att ge nytt permitteringsmeddelande och högst för den tid som det arbete som yppade sig under permitteringsvarseltiden räcker.

Exempel:

Efter att arbetsgivaren gett permitteringsmeddelande 2.4.2001 om permittering som skulle inledas 17.4. yppade sig 10.4.2001 ett nytt arbete för 7 dagar.

Arbetsgivaren kunde således utan att ge nytt permitteringsmeddelande framskjuta permitteringen begynnelse dag med 7 dagar dvs. till 24.4.2001.

3. Avbrytande av permittering

Arbetsgivaren kan få tillfälligt arbete efter det att permitteringen redan börjat. Avbrytande av permittering, ifall permitteringen avses fortgå omedelbart efter utförandet av arbetet utan att ett nytt permitteringsmeddelande ges, bör grunda sig på avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Det är skäl att träffa ett dylikt avtal innan arbetet inleds. Det är skäl att samtidigt ta reda på hur länge det tillfälliga arbetet beräknas räcka.

Det ovan framförda gäller endast relationen mellan arbetsgivaren och arbetstagaren vilket innebär att man inte tagit ställning till stadgandena som gäller arbetslöshetsskyddet.

Permittering och förkortad arbetstid

Bestämmelserna om permitteringsförfarande gäller såväl egentlig permittering (utförandet av arbete avbryts helt) som s.k. kollektiv övergång till förkortad arbetstid. Detta innebär att avtalets bestämmelser om förhandsmeddelande och permitteringsvarseltid också iakttas när man övergår till förkortad arbetsvecka, ifall man inte kommit överens om annat.

I de flesta kollektivavtal finns bestämmelser som reglerar ändringar i arbetstidsschemat. I dylika fall är det i allmänhet fråga om arbetstidsarrangemang inom ramen för den arbetstid som tillämpas inom branschen eller i företaget och kan således inte jämföras med övergång till förkortad arbetstid.

Meddelande om återupptagande av arbetet

Om permittering har skett på tills vidare basis bör arbetsgivaren meddela permitterad arbetstagare om återupptagande av arbetet senast en vecka tidigare, om inte annat avtalats. Arbetstagaren har då rätt att säga upp arbetsavtalet som han eller hon ingått med en annan arbetsgivare under permitteringstiden oberoende av dess längd med iakttagande av en uppsägningstid på fem dagar. I bestämmelsen avsett meddelande behöver inte lämnas när arbetstagare har permitterats för viss tid.

Annat arbete under permitteringstiden

Enligt avtalet utgör permittering inget hinder för att arbetstagare åtar sig annat arbete för permitteringstiden.

Om arbetstagare för permitteringstiden tagit annat arbete efter givet permitteringsmeddelande men innan han fått meddelande om annullering eller framskjutande av permitteringen är arbetstagaren inte skyldig att ersätta arbetsgivaren den skada som arbetsgivaren eventuellt lidit till följd av detta. I dylika fall är arbetstagaren skyldig att återvända till arbetet så fort som möjligt.

Bostad under permitteringstiden

Enligt avtalet iakttas beträffande bibehållande av bostadsförmån under pågående permitteringstid stadgandena i arbetsavtalslagens 13:5 §. Enligt detta stadgande fortbestår arbetstagares rätt till bostad, som han i form av löneförmån förfogar över, även den tid han av godtagbar orsak, såsom permittering inte utför arbete. Arbetsgivaren har dock rätt att av arbetstagaren inkassera vederlag för bostadens utnyttjande tidigast från början av den andra kalendermånaden efter det att skyldigheten att betala lön har upphört. Vederlaget får per kvadratmeter högst motsvara det belopp som med stöd av lagen om bostadsbidrag (408/1975) har fastställts som skälig maximal boendeutgift per kvadratmeter på orten. Arbetstagaren skall underrättas om att vederlag uppbärs senast en månad innan betalningsskyldigheten börjar.

IV SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

17 § Turordning vid reduktion av arbetskraft

Vid uppsägning och permittering som sker av annan än av arbetstagare föranledd orsak bör så vitt möjligt den regeln följas att för företagets verksamhet viktiga yrkesarbetare, krigsinvalidier och arbetstagare, som i samma arbetsgivares tjänst delvis förlorat sin arbetsförmåga, sägs sist upp samt att man utöver denna regel även fäster avseende vid anställningsförhållandets längd samt omfattningen av arbetstagarens försörjningsplikt.

I tvister som gäller turordningen vid reducering av arbetskraften iakttas den i 10 § avsedda tiden för väckande av talan.

Tillämpningsdirektiv

Bestämmelserna om uppsägningsskydd för specialgrupper i 7:9 § i arbetsavtalslagen är primära i förhållande till bestämmelsen i 17 § i detta avtal.

18 § Anmälan om uppsägning eller permittering till förtroendemannen och Arbetskraftsmyndigheterna

Om det är fråga om reduktion eller permittering av Arbetskraften på grund av ekonomiska eller med produktionen sammanhängande orsaker, skall vederbörande förtroendemann underläggas om detta. Om åtgärden gäller minst tio arbetare, skall även Arbetskraftsmyndigheterna underläggas utom i det fall att Arbetsgivaren med stöd av någon annan lag har motsvarande skyldighet.

19 § Återanställning

En Arbetsgivare som regelbundet sysselsätter minst 30 arbetstagare är skyldig att erbjuda arbete till tidigare arbetstagare som han eller hon av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker, eller i samband med saneringsförfarande, har sagt upp och som via den offentliga Arbetskraftsservicen (nedan Arbetskraftsbyrå) söker arbete, ifall nämnda Arbetsgivare inom fyra månader efter det att arbetstagarens anställningsförhållande upphört behöver Arbetskraft till samma eller likartade uppgifter som den uppsagda arbetstagaren hade utfört. Om anställningsförhållandet när det upphörde hade fortgått utan avbrott minst tolv år, är tiden för återanställning sex månader.

Bestämmelsen gäller även förvärvare av rörelse om överlåtaren har sagt upp arbetstagarens Arbetsavtal att upphöra före överlåtelsen.

Man kan avvika från bestämmelsen om återanställning av en arbetstagare enligt den här paragrafen genom ett skriftligt avtal mellan Arbetsgivaren och arbetstagaren som ingås i samband med att anställningsförhållandet upphör eller efter det. Innan avtalet tecknas informeras förtroendemannen om avtalets innehåll. Arbetstagaren har rätt att anlita förtroendemannens sakkunskap vid tecknandet av avtalet.

Tillämpningsdirektiv

Arbetsgivaren fullgör sin skyldighet genom att höra sig för hos den lokala Arbetskraftsbyrån om uppsagda arbetstagare söker arbete genom denna myndighets förmedling. Med lokal Arbetskraftsbyrå avses Arbetskraftsbyrån på den ort där arbetet erbjuds. Efter det att arbetsgivaren vänt sig till Arbetskraftsbyrån gör byrån på basis av förfrågan en Arbetskraftsrekvisition och utreder huruvida i 19 § avsedda arbetstagare söker arbete. Samtidigt är det skäl att utreda huruvida sådana arbetstagare fortfarande är arbetslösa arbetssökande, som efter en över 200 dagars permittering själva sagt upp sitt anställningsförhållande med stöd av 5:7 § 3 mom. i Arbetsavtalslagen. Arbetsgivaren meddelas om arbetssökande och de tidigare arbetstagarna ges arbetsplatsanvisningar på ett sedvanligt sätt.

Ovan nämnda bestämmelse tillämpas i stället för återanställningsskyldigheten enligt 6 kap. 6 § i Arbetsavtalslagen.

20 § Sanktionssystem

Utöver det som i avtalets 13 § 4 stycke avtalats, kan arbetsgivaren inte heller utöver de i avtalet avsedda ersättningarna enligt 7 § i Kollektivavtalslagen dömas att betala plikt till den del som det är fråga om brott mot de facto samma, fastän på kollektivavtalet baserade skyldigheter, för vilket avtalsenlig ersättning redan fastställts.

Underlåtelse att iaktta förfaringsbestämmelserna ger inte anledning till de i Kollektivavtalslagen avsedda pliktpåföljderna. Underlåtelse av iakttagande av bestämmelserna tas i beaktande vid bestämmandet av storleken av den ersättningssumma som utdöms för ogrundad uppsägning av Arbetsavtal.

I övrigt iakttas vedertagen praxis för sanktionssystemets del.

21 § Bestämmelse om ikraftträdande

Detta avtal gäller som en del av kollektivavtalet.

BILAGA 1 KEMIINDUSTRINS MODELL FÖR UNGA LÄROAVTALSSTUDERANDE UNDER 20 ÅR

Modellen för läroavtal inom kemiindustrin genomförs inom ramen för yrkesstudier i processteknik samt maskinmontering och underhåll i Karleby-, Kuopio-, Borgå-, Tammerforsregionen och i de företag som förbundit sig till modellen. Man har beslutat att fortsätta den modell som avtalades för 2022 till och med 31.12.2027.

En ung person som studerar vid en läroanstalt ansöker i början av sitt första studieår om att få delta i modellen för läroavtal inom kemiindustrin och om den unga personen godkänns för modellen, studerar personen det första läsåret vid läroanstalten och övergår i början av det andra året genom utbildningsavtalet (0,5 år) till ett företag. Under den tid eleven avlägger studier vid läroanstalten och då utbildningsavtalet gäller står eleven inte i anställningsförhållande till företaget.

Övergångsbestämmelse

I fråga om en studerande som senast 31.12.2027 har ingått ett utbildningsavtal enligt den här modellen, iakttas lönerna och arvodena till den ungas utbildare i läroavtalsmodellen för unga i den här bilagan tills det att den unga utexamineras.

Inläringen i arbetet sker under 1,5 år på en arbetsplats och lönen fastställs enligt följande:

Från och med **1.5.2025** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Studiernas framskridande	cent/timme			euro/mån.		% av lägsta lönen enligt svårighetsklass
	TAM15– TAM 27	TAM35– TAM36	TAM37	TAM15– TAM27	TAM35– TAM37	
Minst 1 yrkesprov	730	741	777	1182	1229	(60 %)
Minst 3 yrkesprov	913	927	972	1478	1537	(75 %)
Minst 4 yrkesprov	1095	1111	1166	1773	1844	(90 %)
Alla yrkesprov	1217	1235	1296	1970	2049	(100 %)

Bilaga till kollektivavtalet,
Kemiindustrins modell för unga läroavtalsstuderande under 20 år

Från och med **1.4.2026** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Studiernas framskridande	cent/timme			euro/mån.		% av lägsta lönen enligt svårighetsklass
	TAM15– TAM 27	TAM35– TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37	
Minst 1 yrkesprov	751	762	800	1216	1265	(60 %)
Minst 3 yrkesprov	939	953	1000	1520	1581	(75 %)
Minst 4 yrkesprov	1127	1144	1200	1824	1897	(90 %)
Alla yrkesprov	1252	1271	1333	2027	2108	(100 %)

Från och med **1.4.2027** eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter:

Studiernas framskridande	cent/timme			euro/mån.		% av lägsta lönen enligt svårighetsklass
	TAM15– TAM 27	TAM35– TAM36	TAM37	TAM15- TAM27	TAM35- TAM37	
Minst 1 yrkesprov	769	781	819	1246	1296	(60 %)
Minst 3 yrkesprov	962	976	1025	1557	1619	(75 %)
Minst 4 yrkesprov	1154	1171	1229	1868	1943	(90 %)
Alla yrkesprov	1282	1301	1365	2076	2159	(100 %)

Det arvode som betalas för att utbilda en läroavtalsstuderande gäller endast i läroavtalsmodellen för unga (under 20-åringar).

Arvodet betalas till den unga läroavtalsstuderandens utbildare efter att yrkesprovet har avlagts och godkänts. Om det finns flera utbildare, delas arvodet i förhållande till utbildningstiden. Arvodet uppgår till 300 €/yrkesprov år 2025 och 320 €/yrkesprov år 2026–2027. Om den studerande avlägger fler yrkesprov än de fem yrkesprov som examen förutsätter, betalas inget arvode för dessa prov. Om antalet obligatoriska yrkesprov i grundexamen ändras i läroplanen, betalas ersättning endast enligt antalet obligatoriska prov.

Protokollsanteckning 1:

Om man på arbetsplatsen har avtalat om en handledningsersättning tidigare innan en ung läroavtalsstuderande tas emot, avgör man lokalt tillsammans huruvida handledningsersättningen lämpar sig för läroavtalsmodellen för unga i stället för det som anges ovan.

Syftet med den här punkten är inte att ingripa i befintliga lokala avtal. Ersättning betalas antingen på basis av ett lokalt avtal eller på basis av den här bilagan.

I oklara situationer förs ärendet till förbunden för avgörande.

Protokollsanteckning 2:

Behovet av att utveckla arvudet bedöms separat utifrån de erfarenheter som fås av att utbilda unga läroavtalsstuderande. På detta tillämpas inte andra avtalsenliga förhöjningar som överenskommits mellan avtalsparterna, till exempel den allmänna förhöjningen eller höjningen av tillägg.

Bedömning av kompetensbehovet gällande unga läroavtalsstuderande

Förbunden anser att det är viktigt att man på arbetsplatserna fäster uppmärksamhet vid att läroavtalsstuderandens utbildare är förtrogen med sin uppgift och förstår målen med examen, studerandens inlärningsmål, olika inlärningsstilar, hur interaktionen och atmosfären påverkar inläringen samt företagets mål och produkter.

Förbunden har utarbetat en modell för självutvärdering som hjälp för arbetsplatserna, och företaget kan använda modellen och bearbeta den enligt sina egna behov. Utifrån resultaten av självutvärderingen kan den utbildare som utsetts och arbetsgivaren planera en inlärningsstig för de områden där det behövs nya kunskaper eller repetition.

Modell för självutvärdering

Skala 1–5 (1= utbildaren behöver nya kunskaper, 3 = utbildaren behöver repetition, 5= utbildaren har färdigheter att utbilda andra utbildare i företaget)

Mål	Arbetsgivarens bedömning av utbildarens kunskaper	Självutvärdering	Var kan man till exempel skaffa nya kunskaper	Behövliga kunskaper har uppnåtts, datum och underskrifter
Fördjupning i läroplanen			Läroanstalten	
Inläring i arbetet och planering av yrkesprov			Läroanstalten	
Organisering av yrkesprov vid inläring i arbetet			Läroanstalten	
Bedömning av yrkesprov			Läroanstalten	
Handledning i arbetet och introduktion enligt arbetarskyddslagen			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Identifiering av och stöd för olika inlärningsstilar			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Interaktionsfärdigheter			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Samarbetsfärdigheter			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Olika handledningsstilar och metoder			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna	

Bilaga till kollektivavtalet,
Kemiindustrins modell för unga läroavtalsstuderande under 20 år

			www.yhteistakemiaa.fi	
Respons			Handledning i arbetet och introduktion inom de kemiska branscherna www.yhteistakemiaa.fi	
Problemlösningsfärdigheter			Representant för företaget	
Företagets mål och strategi			Representant för företaget	
Företagets framgångar			Representant för företaget	
Företagets produkter			Representant för företaget	

BILAGA 2 FÖRTROENDEMANNENS OCH ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGENS RÄTT TILL INFORMATION

- Arbetsförhållandets uppkomst och upphörande (KA 5 §)
 - Huvudförtroendemannen ska utan dröjsmål underrättas om att en ny arbetstagare anställs
- Arbetstidsbank (KA 6 §)
 - Personalens representant ges årligen ett sammandrag över ledigheter som sparats i och tagits ut ur arbetstidsbanken
- Arbetsskiftsförteckning och plan för utjämning av arbetstid (KA 6 § 9 punkten)
 - I fråga om planen för utjämning av arbetstid ska arbetsgivaren bereda förtroendemannen tillfälle att framföra sina åsikter om utkastet enligt 29.2 § i arbetstidslagen
 - I fråga om arbetsskiftsförteckningen ska arbetsgivaren bereda förtroendemannen tillfälle att framföra sina åsikter om förtroendemannen yrkar på det enligt 30.1 § i arbetstidslagen
 - Ändringar i arbetsskiftsförteckningen och planen för utjämning av arbetstid ska förhandlas med huvudförtroendemannen
- Lokala avtal (KA 39 §)
 - Förtroendemannen ges alla nödvändiga uppgifter för avtalsförhandlingarna i så god tid som möjligt innan förhandlingarna inleds
- Uppgifter som påverkar utredningen av en meningsskiljaktighet (Allmänt avtal 3.1, Förhandlingsordning)
 - Ifall det uppstår oklarhet eller meningsskiljaktighet om arbetstagares lön eller tillämpningen av de lagar och avtal som hänför sig till anställningen bör förtroendemannen ges all den information som är av vikt för utredningen av fallet

- Lönestatistik- och personuppgifter (Allmänt avtal 5 kap.)
 - Om man inte lokalt har avtalat om annat, ska arbetsgivaren utan anmodan ge huvudförtroendemannen för skötseln av sina uppdrag information som motsvarar EK:s statistik om arbetstagarnas förtjänstnivå och struktur inom sitt verksamhetsområde omedelbart efter att EK:s lönestatistik har färdigställts, förutsatt att statistikgrupperingarna inom branschen kan göras med de löneuppgifter som samlas in från företaget Löneuppgifter, som gäller arbetstagargrupper på mindre än sex personer lämnas inte.
 - Om det inom branschen eller på arbetsplatsen inte finns lönestatistik med ovan förutsatt innehåll, bör om de löneuppgifter som lämnas till huvudförtroendemannen avtalas skilt
 - Arbetsgivaren ska dessutom utan anmodan ge huvudförtroendemannen skriftlig information om namn och lönegrupp eller motsvarande samt om tidpunkten då anställningen började för arbetstagarna i sitt verksamhetsområde, om inte annat avtalas lokalt Uppgifterna lämnas en gång om året över de arbetstagare som vid tidpunkten i fråga står i arbetsförhållande till företaget.
 - Arbetsgivaren är skyldig att meddela huvudförtroendemannen om nya läroavtals- och utbildningsavtalselever
 - Huvudförtroendemannen har dessutom rätt att inom sitt verksamhetsområde göra sig förtrogen med de system för prissättning av arbetet som vid respektive tidpunkt tillämpas inom företaget och de fastställnings- och beräkningsregler som används för beräkning av de miljötillägg som hänför sig till olika löneformer
- Uppgifterna om utomstående arbetskraft (Allmänt avtal 5 och 8 kap.)
 - Huvudförtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig har rätt att få uppgift om de underleverantörer som verkar inom deras verksamhetsområde samt om den arbetskraft som i underleverantörernas tjänst arbetar på arbetsplatsen (Allmänt avtal 5 kap., Lönestatistik- och personuppgifter)
 - Arbetsgivaren ska informera huvudförtroendemannen på förhand om utomstående arbetskraft (underleverans och hyrd arbetskraft) som ska delta i produktions- och underhållsarbeten Om detta inte på grund av arbetets brådskande natur eller annan motsvarande orsak är möjligt kan informationen i dessa exceptionella fall ges även i efterhand utan dröjsmål. Ovan nämnda uppgift meddelas såvitt möjligt även till arbetarskyddsfullmäktig. (Allmänt avtal 5 kap., Uppgifterna om utomstående arbetskraft).

- Företag som anlitar utomstående arbetskraft bör på anmodan för huvudförtroendemannen klargöra frågor i anslutning till dylika arbetstagares arbete (Allmänt avtal punkt 8.3)
- Bokföring av arbetstiden (Allmänt avtal 5 kap.)
 - Huvudförtroendemannen har rätt att göra sig förtrogen med bokföring som uppgörs i enlighet med arbetstidslagen (872/2019)
- Uppgifter som gäller företaget
Arbetsgivaren ska ge personalgruppens representant uppgifter om företagets ekonomiska läge enligt 2 kap 11 § i samarbetslagen:
 - Om inte annat avtalas, årligen bokslutet och verksamhetsberättelsen, om arbetsgivaren är skyldig att upprätta dessa
 - Två gånger per år en enhetlig redogörelse av företagets ekonomiska ställning av vilken framtidsutsikterna för produktionen, serviceverksamheten eller annan verksamhet, sysselsättningsläget, lönsamheten och kostnadsstrukturen framgår
- Fackföreningsutbildning (Allmänt avtal punkt 7.3)
 - Om deltagande i en kurs som avses i bestämmelsen enligt arbetsgivaren skulle förorsaka kännbar olägenhet för produktionen eller företagets verksamhet och deltagandet i kursen därför förhindras, bör arbetsgivaren senast tio dagar före kursens början underrätta huvudförtroendemannen om orsaken till att beviljande av ledighet skulle orsaka kännbar olägenhet
- Permittering av ekonomiska eller produktionsrelaterade orsaker (Uppsägningsskyddsavtal 18 §)
 - Om det är fråga om reducering eller permittering av arbetskraften på grund av ekonomiska eller med produktionen sammanhängande orsaker, skall vederbörande förtroendeman underrättas om detta
- Att frångå återanställningsskyldigheten genom avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren (Uppsägningsskyddsavtal 19 §)

Innan avtalet tecknas informeras förtroendemannen om avtalets innehåll. Arbetstagaren har rätt att anlita förtroendemannens sakkunskap vid tecknandet av avtalet.

BILAGA 3 MÖJLIGHETER ATT INGÅ LOKALA AVTAL I KOLLEKTIVAVTALET

Punkter i kollektivavtalet om vilka lokala avvikande avtal kan ingås

Plastproduktindustrin och kemiproduktindustrin, den kemiska basindustrin

Kollektivavtalspunkt	Fråga som kan avtalas lokalt
Löneförhöjningar 2025, 2026 och 2027	Om löneförhöjningar: tidpunkt, form, storlek
5 § Anställningsförhållandets uppkomst och upphörande, Introduktion och handledning i arbetet	- Avtal om uppsägningstider - Återanställning - Lokalt kan avtalas om betalning av handledningsersättning även av annan typ.
6 § Ordinarie arbetstid	- Förlängning av arbetstiden per dygn - Arbetstidsbank 10 timmar - avstående från tidsfristen för meddelande - tidpunkt för beviljande av ledighet - Nattarbete i andra situationer än de enligt 8 § i arbetstidslagen - Inledande och avslutande arbete - lokala avtal - betalning av ersättning som en fast månadsersättning - När arbetsdygnet och arbetsveckan inleds - Tidpunkter för ändring av arbetsskiftsförteckning och planen för utjämning av arbetstid - Tidpunkt för betalning av tillägg för skift-, kvälls- och nattarbete - Tidpunkt för ändring av skiftarbete - Betalning av ersättning för skiftarbete, söndagsersättning och ersättning för stor högtidsdag och dylika som en fast månadsersättning

Bilaga till kollektivavtalet,
Möjligheter att ingå lokala avtal i kollektivavtalet

	• Allokering av lön för ordinarie arbetstid till en timavlönad arbetstagares oavlönade arbetstidsförkortningsdagar • Periodarbete
7 § Arbetstiden i dagarbete och ett- och tvåskiftsarbete	• Beviljande av utjämningsledighet - tidpunkt för beviljande - längd på oavlönad ledighet - ersättning i pengar - anmälningstider - sätt på vilket ledigheten ges • Organisering av ordinarie arbetstid per vecka
8 § Intermittent treskiftsarbete	• Individuellt beviljande av skiftledigheter eller en del av dem
10 § Vilotider	• Måltidsrast - längd - inkluderande i arbetsdagen • Tillfällig eller permanent utjämning av dygnsvilan • Ersättning för arbete under veckoledigheten i pengar • Längd på vilopaus i övertidsarbete
11 § Övertidsarbete; Utbyte av övertidsarbete mot ledighet	• Byte av lön för övertidsarbete eller övertidsersättningens förhöjningsdel mot motsvarande ledighet • Som granskningsperiod för maximal arbetstid kan man i stället för ett kalenderår lokalt avtala om att granskningsperioden är ett år. • Man kan komma överens om att ledigheten får ges och tas ut under en längre tid än 14 veckor, dock högst 52 veckor.
13 § Jourberedskap	• Jourberedskap - tidpunkt - ersättning som betalas
18 § Löneutbetalning	• Utbetalning av löner en gång i månaden

Bilaga till kollektivavtalet,
Möjligheter att ingå lokala avtal i kollektivavtalet

22 § Ersättning för stor högtidsdag	• Tidpunkt för betalning av ersättning för stor högtidsdag • Det är möjligt att lokalt avtala om att ersättning för arbete på helgaften i dagarbete får bytas mot ledighet
23 § Resekostnader och dagtraktamenten	• Betalning av måltidsersättning • Fastställande av resereglemente
24 § Arbete utomlands	• Överenskommelse om villkor för arbete utomlands • Överenskommelse om andel av dagpenningen för gratis bostad • Fastställande av resereglemente
27 § Semester	• Beviljande av semester utanför semesterperioden • Betalning av semesterlön på den vanliga lönebetalningsdagen • Betalning av semesterpenning på den vanliga lönebetalningsdagen • Beviljande av semester utanför semesterperioden • Betalning av semesterpenning i en eller flera rater • Ersättning av semesterpremien med motsvarande ledighet
34 § Förtroendemän och arbetarskyddsfullmäktiga	• Granskning av huvudförtroendemannens löneutveckling och behov av befrielse minst en gång per år på ett sätt som avtalas lokalt
39 § Lokala avtal	• Tillvägagångssätt vid lokala avtal - parter - formen på ett lokalt avtal
45 § Anlitande av utomstående arbetskraft	• Anlitande av hyrd arbetskraft
Allmänt avtal	• System för uppföljning av utvecklingsverksamhet • Huvudförtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktiges eller deras suppleanterns samtidiga deltagande på fackföreningskurser i små och medelstora företag

Bilaga till kollektivavtalet,
Möjligheter att ingå lokala avtal i kollektivavtalet

	• Sammanslagning av uppgiften som förtroendemans uppgift som arbetarskyddsfullmäktig • Val av avdelningens förtroendemans • Val av arbetarskyddsfullmäktig • Befrielse från arbetet för arbetarskyddsfullmäktig • Storleken på månadsersättningen till arbetarskyddsfullmäktig • Utlämnande av lönestatistik och personuppgifter • Anlitande av hyrd arbetskraft
Avtal om uppsägningsskydd	• Längden på samarbetsförhandlingarna • Tider för anmälan om permittering • Sätt för genomförande av permittering • Meddelande om återupptagande av arbetet efter permittering • Betalning av lön för uppsägningstid när en permitterad arbetstagar anställningsförhållande upphör
Bilagorna till kollektivavtalet	• Åtgärder för att företaget ska överleva ekonomiska svårigheter
Underteckningsprotokoll 2025–2027	• Arbetstidsförsök till slutet av 2027

BILAGA 4 TILLÄMPNINGSANVISNING SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG OCH FACKFÖRENINGSENTBILDNING

DELTAGANDE PÅ KURSER SOM ORDNAS AV INDUSTRIFACKET

Beaktande av små och medelstora företag

Kemiindustrin rf och Industrifacket rf konstaterar tillsammans att små och medelstora företag ska beaktas i antalet kurser och i personalrepresentanternas rätt att delta.

I små och medelstora företag deltar personalrepresentanterna i arbetet och i personalens representationsuppgifter, varvid deltagande på kurser kan orsaka betydliga nackdelar för företagets produktion eller verksamhet. Av de ovan nämnda anledningarna sker kursdeltagandet i små och medelstora företag ofta i ett långsammare tempo än i stora företag. Leveranssäkerheten får inte äventyras på grund av kurser. Övertidsarbete undviks alltid när detta är möjligt och man försöker lösa befrielse från arbetet med flexibla arrangemang.

Om en personalrepresentant har sökt sig till en kurs och arbetsgivaren har nekat deltagande eller om arbetsgivaren måste av produktionsrelaterade eller operativa skäl skjuta upp kursen, försöker man gemensamt hitta en ny, lämplig tidpunkt. I oklara situationer kan parterna kontakta Industrifackets utbildningsenhet och/eller Kemiindustrins experter på anställningsärenden.

I små och medelstora företag deltar inte huvudförtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktige eller deras suppleanter samtidigt på fackföreningskurser, om inte annat avtalas lokalt.

Utvecklingssamtal

Arbetsgivaren ska åtminstone i början av mandatperioden tillsammans med förtroendemannen behandla

- de mål som ska ställas/har ställts för arbetsplatsens förhandlingssystem och förhandlingssystemets funktionsduglighet
- de gemensamma målen för att utveckla företagets verksamhetsförutsättningar, ingåendet av lokala avtal, arbetsplatsen och arbetshälsan
- utbildningar som ordnas av Industrifacket och som omfattas av arbetsgivarens understöd
- behovet av utbildning om förtroendemannens uppgifter och de gemensamma målen samt tidsplanen och målen för denna.

Parterna rekommenderar att man för ett samtal om samma ämnen jämte utbildningsbehov med arbetarskyddsfullmäktige.

Studier

För att erbjuda mångsidigare studiemöjligheter finns i Industrifackets kursutbud även flerformsstudier. I utvecklingen av kurserna utnyttjas erfarenheterna från Kemiindustrins flerformskurs om lokala avtalsförfaranden.

Webbstudier

Av webbstudierna kan en del vara lärarledda digitala föreläsningar som annonseras i förväg och en del studier som avläggs självständigt enligt plan. Arbetsgivaren betalar ersättning för inkomstbortfall även för webbstudier.

För webbstudierna utarbetas en riktgivande plan för tidsanvändningen och framstegen, som den studerande lämnar till kursens lärare. Utbildningarna kan även omfatta gemensamma webbseminarier, material för självstudier och uppgifter. Dessutom kan det finnas kompletterande material som den studerande kan använda efter eget intresse.

För att delta i webbstudier behöver den studerande en dator med tillräckliga funktioner för webbstudier som arbetsgivaren ställer till förfogande. Den studerande kan även använda sin egen dator. Om webbstudier avläggs på arbetsplatsen ska det ordnas ett arbetsrum som möjliggör deltagande i utbildningen utan störningar.

På förbundens webbplats finns en mall som arbetsgivarens och arbetstägarens representanter kan använda för att lägga upp en plan för tidsanvändningen och framstegen.

Helsingfors den 23 november 2021

Jaana Neuvonen
Kemiindustrin rf

Anni Siltanen
Kemiindustrin rf

Hannu Siltala
Industrifacket rf

Sari Perkiö
Industrifacket rf

BILAGA 5 ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖRETAGET SKA ÖVERLEVA EKONOMISKA SVÅRIGHETER

För att trygga företagets fortsatta verksamhet och arbetsplatserna:

- Behandlas tillsammans med personalens representanter kundbehov, orderstock, företagets ekonomiska situation och arbetsgivarens avhjälpande åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen.
- Används i första hand flexibla arbetstidsarrangemang och andra möjligheter i kollektivavtalet till exempel:
 - genom lokala avtal
 - längre och kortare arbetsskift
 - arbetstidsbank
 - flytt av tidpunkten för stora högtidsdagar och de ersättningar som ska betalas för dessa
 - semesterperiod
 - senareläggning av semesterpremier och byte mot ledighet
 - genom arbetsgivarens beslut
 - längre och kortare arbetsveckor
 - övergång från skiftarbete till dagarbete och tvärtom
 - spridd arbetstid

När man tillsammans konstaterar att företaget är på väg mot exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle leda till att arbetskraften minskas, kan man för högst ett år ingå ett lokalt avtal om:

- a) ersättningar för stora högtidsdagar och för arbete på dagen före dessa
- b) minskning av semesterpenningen
- c) uppdelning av den del av semestern som överstiger tolv dagar

När man tillsammans konstaterar att företaget är på väg mot exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle leda till att arbetskraften minskas, kan man genom arbetsgivarens beslut införa en förlängd semesterperiod som infaller 1.4–31.10.

Protokollsanteckning:

Med företag avses ett företag eller en självständig del av ett företag, såsom en produktionsanläggning.

Bilaga till kollektivavtalet,
Åtgärder för att företaget ska överleva ekonomiska svårigheter

Samtidigt avtalar man lokalt om ett eventuellt uppsägningskydd under tiden då anpassningsåtgärderna a–c pågår och om kompensation för arbetstagarnas ekonomiska förluster efter att företagets ekonomiska situation har återhämtat sig.

Det lokala avtalet ska ingås skriftligen. Anpassningsåtgärderna ska riktas jämnt till företagets hela personal och ledning.

Dessutom bör man beakta att kollektivavtalet möjliggör avtal om en kortare permitteringsprocess och en kortare permitteringsvarseltid.

BILAGA 6 SOMMARPRAKTIKPROGRAMMET LÄR KÄNNA ARBETSLIVET OCH TJÄNA EN SLANT 2025–2027

KEMIINDUSTRIN RF
PLASTINDUSTRIN RF
GUMMIINDUSTRIN RF
LASIKERAAMINEN TEOLLISUUS RY
SKO- OCH LÄDERINDUSTRIN RF
KULTASEPPIEN TYÖNANTAJALIITTO RY
INDUSTRIFACKET RF

PROTOKOLL

Sommarpraktikprogrammet Lär känna arbetslivet och tjäna en slant åren 2025–2027

Kollektivavtal för plastproduktindustrin och kemiproduktindustrin, kollektivavtal för den kemiska basindustrin, kollektivavtal för olje-, naturgas- och petrokemiska industrin, kollektivavtal för arbetstagare inom gummiindustrin, kollektivavtal för den glaskeramiska industrin, kollektivavtal för Fiskars Finland Oy Ab:s arbetstagare, kollektivavtal för sko- och läderindustrin, kollektivavtal för ädelmetallbranschen samt kollektivavtal för borst- och penselbranscherna.

Kemiindustrin KI rf, Plastindustrin rf, Gummiindustrin rf, Lasikeraaminen teollisuus ry, Sko- och läderindustrin rf, Kultaseppien työnantajaliitto ry och Industrifacket rf vill för egen del ge grundskolelever, gymnasieelever, tiondeklassare samt unga som deltar i förberedande utbildning (TUVA) möjlighet att bekanta sig med arbetslivet som en del av sommarpraktikprogrammet **Lär känna arbetslivet och tjäna en slant**.

Syftet med sommarpraktikprogrammet är att ge eleverna personliga erfarenheter av verksamheten på arbetsplatser i branschen, de olika arbetsuppgifterna som förekommer på företagen, personalstrukturen, samarbetsformerna och de möjligheter som branschen erbjuder samt samtidigt erbjuda unga lämpligt praktiskt arbete. Sommarpraktikplatserna söks direkt från företagen inom branschen.

Av denna anledning har parterna avtalat följande:

1. Bestämmelserna nedan gäller grundskoleelever, gymnasieelever, tiondeklassare samt unga som deltar i förberedande utbildning vars anställningsförhållande baserar sig på sommarpraktikprogrammet **Lär känna arbetslivet och tjäna en slant**.
2. Anställningsförhållandet som enligt sommarpraktikprogrammet varar i två veckor eller tio arbetsdagar kan förläggas till perioden 1.6–31.8 under åren 2025–2027. Man kan göra flera praktikperioder enligt denna rekommendation hos samma arbetsgivare per år.
3. För genomförandet av sommarpraktikprogrammet **Lär känna arbetslivet och tjäna en slant** betalas en engångslön på **375 euro** år 2025 och **395 euro** år **2026 och 2027**. I lönen ingår semesterersättning för orienteringsperioden. För lönen betalas lagstadgade socialskyddsavgifter beroende på personens ålder.
4. Löner, lönegrunder och övriga bestämmelser om förmåner med penningvärde i kollektivavtalet tillämpas inte på de personer vilkas anställningsförhållande baserar sig på det sommarpraktikprogram som avses i detta protokoll. Med undantag av den ordinarie arbetstidens längd tillämpas på dem inte heller kollektivavtalets bestämmelser om arbetstid, ifall dessa skulle försvåra det praktiska förverkligandet av sommarpraktikprogrammet.

Helsingfors den 7 januari 2025

Kemiindustrin KI rf

Plastindustrin rf

Gummiindustrin rf

Glaskeramiska
Industriförbundet i Finland ry

Sko- och läderindustrin rf

Kultaseppien työnantajaliitto ry

Industrifacket rf

BILAGA 7 ANVISNING FÖR DISTANS- OCH HYBRIDARBETE'

ANVISNING FÖR DISTANS- OCH HYBRIDARBETE

Avtalsparterna uppmuntrar arbetsplatserna att utnyttja moderna arbetsmöjligheter som främjar produktiviteten och arbetshälsan. Detta kan till exempel innebära att utbildningar och/eller möten ordnas som distans- eller hybridmöten. I detta avseende fäster avtalsparterna uppmärksamhet vid frågor som det lönar sig att ta i beaktande vid distansarbete.

Med distansarbete avses i detta sammanhang arbete som enligt arbetsavtalet utförs utanför den egentliga arbetsplatsen. Distansarbete utgör dock inte sådant arbete som i regel utförs utanför den överenskomna arbetsplatsen. Med hybridarbete avses å sin sida en arbetsmodell där arbetet ibland utförs både på distans och på den fysiska arbetsplatsen.

Det finns ingen enhetlig verksamhetsmodell som passar alla arbetsplatser. Det är dock viktigt att tillsammans diskutera de bästa metoderna för varje företag. De positiva aspekterna med hybridarbete uppmuntrar till en kombination av distansarbete och arbete på plats.

På distansarbete tillämpas i regel arbetslivets normala spelregler. Arbetsmängden och målen för den som utför distansarbete är desamma som för arbete som utförs på arbetsplatsen. Arbetstagaren omfattas vid distansarbete av samma skydd enligt arbetsavtalslagen, kollektivavtalet och socialförsäkringen som vid arbete som utförs på arbetsplatsen. Olycksfallsförsäkringen är i kraft även vid distansarbete, men närmare information om hur den tillämpas på arbete utanför arbetsplatsen bestäms enligt 5 kap. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. När det gäller arbetarskyddet bör det påpekas att arbetsgivaren vanligtvis inte kan påverka arbetsmiljön utanför arbetsplatsen, men arbetsgivarens allmänna omsorgsplikt enligt arbetarskyddslagen gäller allt arbete.

Vid distans- och hybridarbete ska man även se till att arbetstagarna behandlas lika, om inte annat föranleds av arbetsuppgiften.

Distans- och hybridarbete kan grunda sig på företagets anvisning för distansarbete, särskilda avtal om distansarbete eller ett fallspecifikt avtal mellan chefen och arbetstagaren.

Vid distansarbete eller hybridarbete är det bra att vara uppmärksam på följande:

- När distansarbete är möjligt
- När utbildningar kan ordnas på distans eller som hybridutbildningar
- Ska mötena hållas virtuellt eller fysiskt, eller en kombination av båda
- Distansarbetets omfattning, arrangemangets längd och slut
- Uppgifter som utförs som distansarbete
- Rapportering om arbete som utförs på distans
- Den tid under vilken arbetstagaren ska vara tillgänglig
- Kontakt med arbetsplatsen
- Verktyg och utrustning
- Dataskyddsfrågor och teknisk support
- Uppföljning av arbetstiden

KEMIINDUSTRIN KI RF

INDUSTRIFACKET RF

ARBETSTAGARES ÅRSARBETSTID I KEMIINDUSTRIN 2024–2028 (8 timmars arbetsdag)

Arbetstid i kemiindustrin 2024–2028	2024	2025	2026	2027	2028	I genomsnitt 2001–2030
Arbetsveckor/år	47,29	47,14	47,14	47,14	47,29	47,18
Antalet dagar per år sammanlagt	366	365	365	365	366	365
- lördagar 1) och söndagar	104	104	104	104	106	104
- söckenhelger som förkortar arbetstiden	10	10	9	8	9	9
- semester (arbetsdagar)	25	25	25	25	25	25
- förkortning av arbetstiden	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Arbetsdagar sammanlagt/år						
- 1- och 2-skiftsarbete	214,5	213,5	214,5	215,5	213,5	214,4
- intermittent 3-skiftsarbete	211,5	210,5	211,5	212,5	210,5	211,4
- kontinuerligt 3-skiftsarbete	204,0	204,0	204,0	204,0	204,0	204
Arbetstimmar sammanlagt/år						
- 1- och 2-skiftsarbete	1716	1708	1716	1724	1708	1715
- intermittent 3-skiftsarbete	1692	1684	1692	1700	1684	1691
- kontinuerligt 3-skiftsarbete	1632	1632	1632	1632	1632	1632
Arbetstimmar i genomsnitt/vecka						
- 1- och 2-skiftsarbete	36,3	36,2	36,4	36,6	36,1	36,4
- intermittent 3-skiftsarbete	35,8	35,7	35,9	36,1	35,6	35,8
- kontinuerligt 3-skiftsarbete	34,6	34,6	34,6	34,6	34,6	34,6
<u>Arbetsdag på 7,5 h (dagsarbete)</u>						
Arbetsdagar sammanlagt/år	227	226	227	228	226	227
Arbetstimmar sammanlagt/år	1703	1695	1703	1710	1695	1702
Arbetstimmar i genomsnitt/vecka	36,0	36,0	36,1	36,3	35,8	36,1

Ovan beskrivna kalkyl illustrerar den situation, där arbetstagare är berättigad till och även använder sin rätt till en 30 vardagar lång semester under kalenderåret.

Kemiindustrin KI rf
Södra kajen 10
PB 4
00131 Helsingfors
Telefon 09 172 841
www.kemianteollisuus.fi

Industrifacket rf
Hagnäskajen 1 A
PB 107
00531 Helsingfors
Telefon 020 77 4001
www.teollisuusliitto.fi